

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PEDAGOGICKÁ

KATEDRA HISTORIE

Osobnost Františka Radkovského

Bakalářská práce

Jana Bošková

Specializace v pedagogice, obor Historie se zaměřením na vzdělávání

Vedoucí práce: Mgr. et Mgr. Marie Fritzová, Ph.D.

Plzeň, 2021

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Plzni,

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování

Chtěla bych poděkovat Mgr. et Mgr. Marii Fritzové, Ph.D. za vedení práce, spolupráci a cenné rady. Poděkování patří i všem narátorům, kteří byli ochotni mi poskytnout rozhovor. Zvláštní poděkování patří panu emeritnímu biskupovi Františku Radkovskému, který byl velice ochotný a vstřícný nejen poskytnout mi rozhovor, ale nabídl mi i další pomoc, pokud bych potřebovala. Dále pak děkuji svým rodičům za podporu ve studiu.

Abstrakt

Bakalářská práce se zabývá osobností Františka Radkovského, prvního biskupa Plzeňské diecéze. Plzeňská diecéze vznikla v roce 1993 a je druhou nejmladší diecézí v České republice. Práce seznamuje s životem pana biskupa, představuje historii a budování Plzeňské diecéze. Stěžejní kapitolou je Životopis Františka Radkovského, který je doplněn citacemi z rozhovorů, které jsem s ním vedla. Kapitola Rozhovory přináší analýzu výpovědí spolupracovníků pana biskupa, kterými jsou Mons. Tomáš Holub, Krzysztof Dędek, Jindřich Fencl, Pavla Anderlová a Růžena Smolková. Praktická část práce je zpracovaná metodou orální historie. O metodě orální historie pojednává první kapitola.

Abstract

Title: Personality of František Radkovský

This bachelor's thesis is about personality of František Radkovský, the first bishop of the Pilsen diocese. The Pilsen diocese was originated in 1993 and is the second youngest diocese in the Czech Republic. The work introduces the life of the bishop, presents the history and building of the Pilsen diocese. The main chapter is the Biography of František Radkovský, which is supplemented by quotes from interviews I made with him. The Interviews chapter provides an analysis of the bishop's collaborators, who are Mons. Tomáš Holub, Krzysztof Dędek, Jindřich Fencl, Pavla Anderlová and Růžena Smolková. The practical part of the work is processed by the method of oral history. The first chapter deals with the method of oral history.

Klíčová slova

biskup, Plzeňská diecéze, orální historie, Plzeň, analýza, rozhovory, církev

Key words

bishop, Pilsen diocese, oral history, Pilsen, analysis, interviews, church

Obsah

Úvod.....	7
Cíle, obsah, metody a zdroje práce	9
1 Metoda orální historie	12
1.1 Co je to orální historie?.....	12
1.2 Relevance výpovědi aneb problematika objektivity	14
1.3 Vliv paměti na výpověď narátora	14
1.4 Rozhovor	16
1.4.1 Příprava rozhovoru	16
1.4.2 Role tazatele	17
1.4.3 Místo rozhovoru	17
1.4.4 Vedení rozhovoru	17
1.4.5 Analýza rozhovoru.....	17
1.5 Biografie.....	18
2 Životopis Františka Radkovského	20
2.1 Zájmová činnost aneb čím se p. biskup zabýval	22
2.2 Hnutí Fokoláre.....	22
2.3 Historické okamžiky očima pana biskupa.....	24
3 Plzeňská diecéze	27
3.1 Diecéze v Čechách.....	27
3.2 O Plzeňské diecézi	28
3.3 Ohlédnutí za 20 lety diecéze	28
3.4 Historie na území Plzeňské diecéze.....	31
3.5 Pokusy o vznik diecéze	33
3.6 Blahoslavený Hroznata	34
4 Rozhovory	36
4.1 Pan biskup očima spolupracovníků	36

4.2	Spolupráce s panem biskupem	40
4.3	Vzpomínky na pana biskupa	42
4.4	Budování diecéze.....	43
4.5	Shrnutí výpovědí narátorů.....	45
Závěr		47
Resumé.....		49
Seznam pramenů a literatury.....		51
Seznam příloh.....		I

Úvod

Pan emeritní biskup František Radkovský je první biskup Plzeňské diecéze založené v roce 1993. Předtím byl také pomocným biskupem pražským. Většinu svého života strávil v západních Čechách, takže je též významnou osobností regionálních dějin. Jeho osobnost je zajímavá také tím, že velkou část života prožil v komunistickém režimu, což pro něj jakožto pro kněze nebylo zcela jednoduché, protože byl pro tehdejší komunistický režim nepohodlný.

Důvodů, proč jsem si zvolila pro svou práci právě téma osobnosti Františka Radkovského, je několik. Za prvé toto téma mě po přečtení všech vypsanych možných témat hned oslovilo, za druhé je mi osobně blízké – sama jsem věřící a Plzeňská diecéze je mou domovskou diecézí, a právě pan biskup Radkovský stál u jejího zrodu. Tato práce je jedinečnou možností sepsat biografii o velké ikoně této diecéze.

Dále pak jsem si při vypracovávání mé bakalářské práce uvědomila, že osobnost pana emeritního biskupa tvoří rámcovou kompozici mého studia – na první studentské mši svaté při zahajování akademického roku 2018/2019 měl homilii, která mě velice oslovila a její obsah si pamatuji dodnes a symbolicky na konci první etapy mého vysokoškolského studia píši svou bakalářskou práci právě o něm. Téma církve je mi velmi blízké. Na církev nahlížím nejen jako na instituci, ale také jako na skupinu lidí tvořenou individuálními osobnostmi, jež se mohou v rámci struktury, kterou jim církev poskytuje, realizovat. Každý člověk, který někde delší dobu působí, tam zanechá otisky sebe sama. Tak je tomu i u pana emeritního biskupa Františka Radkovského, jenž budoval Plzeňskou diecézi, druhou nejmladší diecézi naší republiky. Jeho osobnost zde zanechala své stopy, navždy vtiskla tvářnost západním Čechám. Vždy se bude připomínat jako ten, který stál u jejího zrodu. Věřím, že vliv byl oboustranný. Jistě byl i pan biskup formován novými výzvami, které přicházely a kterým musel čelit.

V roce 2019 vyšla kniha *V Boží režii František Radkovský* v rozhovoru s Tomášem Kutilem. Tato kniha představuje život pana biskupa, chronologicky líčí události jeho života a dotýká se mnoha témat. Právě tato kniha byla stěžejním zdrojem pro mou bakalářskou práci. Po důkladném prostudování této knihy jsem se rozhodla, že zaměřím svou práci na osobnost pana biskupa a doplním tak to, co nebylo řečeno ve vydané knize. Dále jsem se také rozhodla pracovat pomocí metody orální historie, která pomůže dokreslit pomocí

rozhovorů vztahy pana biskupa se spolupracovníky a přiblíží nám jeho osobnost z jiné perspektivy.

Cíle, obsah, metody a zdroje práce

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce je přiblížit život a dílo emeritního biskupa Plzeňské diecéze. Jeho osoba je již nyní hluboce spjata s regionálními dějinami západních Čech. Jako stěžejní historický moment, se kterým je jeho osobnost spjata, chápu zrod Plzeňské diecéze. Jedná se o ojedinělý počín, protože diecéze byly historicky ustavovány v drtivé většině ve středověku. Plzeňská diecéze (spolu s Ostravsko – opavskou diecézí) tak představuje zajímavou výjimku.

Jak se nová diecéze utvářela, co všechno prostřednictvím pana biskupa vzešlo a jak toto ovlivnilo jeho samotného? To jsou základní otázky, na které v této práci hledám odpověď.

Cílem této práce je představit komplexní pohled na emeritního pana biskupa a jeho životní dílo, Plzeňskou diecézi, zpracovávaný metodou oral history.

Svou práci jsem rozdělila do čtyř kapitol. První kapitola se zabývá metodou orální historie, pomocí které zpracovávám tuto práci. Druhá kapitola je věnována životopisu pana biskupa, v následující kapitole se zabývám historií Plzeňské diecéze, nejzásadnějším dílem této osobnosti, a poslední, tedy čtvrtá, kapitola je věnována praktické části, a to rozhovorům vedeným právě pomocí metody oral history.

V první kapitole se věnuji metodě orální historie. Tuto metodu jsem zvolila především z toho důvodu, že jsem sama členkou katolické církve a téměř se všemi osobami se znám, mohla jsem proto velice dobře vést empatické rozhovory. Metodu jsem využila pro **rozhovory** s respondenty z řad zaměstnanců plzeňského biskupství. Pomohl mi kněz z Diecézního centra mládeže Pavel Fořt, který také vede Vysokoškolské společenství Hora. Pavel mi předem domluvil rozhovor s Mons. Radkovským, Mons. Holubem a P. Dędkem. Tato covidová doba empirický výzkum zkomplikovala. Musela jsem využít možnosti online rozhovorů. Všechny rozhovory proběhly pomocí platformy **Google Meet**. Celé rozhovory jsem nahrávala s vědomým souhlasem všech narátorů prostřednictvím aplikace **OBS Studio**. Získaný empirický materiál jsem následně přepsala a zanalyzovala. Přepisy rozhovorů jsem přiložila do příloh této bakalářské práce.

Druhá kapitola je věnována životopisu pana Radkovského. V této kapitole zpracovávám život pana biskupa od jeho narození v Třešti na Vysočině až po jeho současné působení v Karlových Varech. Věnuji se jeho studiu, které nebylo jednoduché v době komunismu. Popisuji situaci, kdy musel jeho otec napsat prezidentu Zápotockému, aby mu bylo

umožněno studovat na Matematicko-fyzikální fakultě Karlovy univerzity v Praze. Dalším, kdo se postaral o jeho vzdělávání, byl arcibiskup Tomášek, který intervenoval u ministra školství, aby mohl být přijat do kněžského semináře. Samostatnou podkapitolu věnuji Hnutí Fokoláre, které v životě pana emeritního biskupa bylo stěžejní. Ovlivňuje ho totiž po celý život a v rozhovorech se k tomuto hnutí neustále vracel. Další podkapitolu jsem věnovala zájmové činnosti pana biskupa. V této podkapitole jsem popsala, čím se pan biskup zabýval, jaké měl záliby v dětství. V rámci této kapitoly jsem také popsala historické okamžiky očima pana biskupa. Těmto vzpomínkám je věnovaná celá další podkapitola. Celý život působil v západních Čechách, což byl také důvod pro jeho ustanovení prvním biskupem plzeňským. Jeho kněžské působení začalo v Mariánských Lázních, poté pokračovalo ve Františkových Lázních, kde strávil 18 let jako administrátor farnosti. Stál rovněž u zrodu Biskupské konference ČSFR, kde od založení působil ve funkci generálního sekretáře, již zastával i po rozdělení ČSFR v České biskupské konferenci. Byl odpovědný za laiky a ekumenismus. Dne 31. května 1993 byl ustanoven biskupem nově zřízené Plzeňské diecéze, kterým setrval až do roku 2016. V únoru 2016 přijal papež František jeho rezignaci. Nástupcem a zároveň druhým plzeňským biskupem se stal Mons. Tomáš Holub, který Františka Radkovského jmenoval do funkce prezidenta Diecézní charity Plzeň. V této funkci setrvává nadále, v současné době působí také v Karlových Varech. Nejvíce jsem čerpala z knihy **V Boží režii František Radkovský v rozhovoru s Tomášem Kutilem**. Tento zdroj byl pro moji bakalářskou práci stěžejní.

Třetí kapitola je zaměřená na Plzeňskou diecézi, na její vznik. Jsou zde uvedeny i důvody vzniku diecéze. První podkapitola s názvem Ohlédnutí za 20 lety diecéze mapuje oslavy výročí vzniku Plzeňské diecéze. Tuto podkapitolu jsem vytvořila na základě sesbíraných **novinových článků z Katolického týdeníku**. Druhá podkapitola je věnovaná historii na území Plzeňské diecéze. Následuje podkapitola pojmenovaná Pokusy o vznik diecéze, která popisuje neúspěšné snahy o založení diecéze v západních Čechách. Zařadila jsem také podkapitolu věnovanou blahoslavenému Hroznatovi, patronovi Plzeňské diecéze. V této kapitole jsem nejvíce čerpala z knihy **Plzeňská diecéze Ukazovat s láskou cesty evangelia od Jindřicha Zdeňka Charouze O. Praem**. Dále jsem čerpala z knihy **20 let Plzeňské diecéze od Aleny Ouředníkové**.

Čtvrtá kapitola analyzuje rozhovory s jednotlivými respondenty. V této kapitole pomocí komparativní metody srovnávám jednotlivé výpovědi narátorů. Této analýze předcházelo vedení rozhovorů s jednotlivými respondenty. Na doporučení své vedoucí práce jsem

oslovila kromě hlavního informátora pana Radkovského také jeho nástupce Mons. Holuba. Z řad kněží jsem oslovila bývalého generálního vikáře P. Dęndka. Dále jsem pomocí metody orální historie vedla rozhovor s pracovníky biskupství. Rozhovor jsem vedla s dlouholetými spolupracovníky, jako je pan Fencel, paní Smolková nebo paní Anderlová, sekretářka obou zmiňovaných biskupů. Tuto kapitolu jsem rozdělila na tyto podkapitoly: Pan biskup očima spolupracovníků, Spolupráce s panem biskupem, Vzpomínky na pana biskupa, Budování diecéze a Shrnutí výpovědí narátorů.

1 Metoda orální historie

Vzhledem k tomu, že je práce zpracována metodou orální historie, přibližuje tato kapitola, co přesně využitá metoda obnáší.

1.1 Co je to orální historie?

Při zpracovávání své bakalářské práce používám metodu orální historie. „*Zcela v elementární rovině a laicky řečeno, orální historie je obraz (lidské) minulosti popsany vlastními slovy.*“¹

Přesnější teoretická definice by mohla znít takto: Řada propracovaných, stále se vyvíjejících a dotvářejících se postupů, jejichž prostřednictvím se badatel humanitních a společenských věd dobírá nových poznatků. To vše se děje na základě ústního sdělení osob, které byly účastníky nebo svědky dané události, procesu nebo doby, které badatel zkoumá, či osob, jejichž individuální prožitky postoje a názory mohou obohatit badatelovo poznání o nich samých, případně o zkoumaném problému obecně.

Z praktického hlediska se jedná o nahrávaný rozhovor ve formátu otázka – odpověď, rozhovor je veden tazatelem, který má povědomí a základní informace o osobnosti, s níž je rozhovor touto metodou realizován. Osobnost vypráví své vlastní dojmy, zkušenosti a názory na určité téma, které je předmětem zájmu tazatele. Zároveň se rozhovor stává pramenem přístupným dalším badatelům.²

Metoda orální historie není pouze záležitostí historie, jak by se mohlo zdát. Využívají ji různé společenskovědní a humanitní obory. Například se jedná o sociologii, antropologii, etnologii, politologii, psychologii, muzikologii nebo dějiny umění. Zároveň je také využívána širokým okruhem badatelů a zájemců pohybujících se nejen na poli vědních oborů, ale taktéž na pomezí vědy a laické praxe.³

Nyní se krátce zmíním o historii termínu oral history. Tento termín pochází ze Severní Ameriky, avšak o jeho přesné autorství se vedou dodnes spory. Velkou expanzi oral history zažila po druhé světové válce, a to díky činnosti amerického spisovatele, novináře a historika Allana Nevinse a jeho spolupracovníků z prostředí Kolumbijské univerzity. Obsah tohoto pojmu od začátku zahrnoval zaznamenané rozhovory, které jsou později přepsány a díky

¹VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 11-12.

²Tamtéž, s. 12.

³Tamtéž, s. 12.

kterým se v rámci sbírek pro výzkumné účely uchovávají z historického pohledu významné vzpomínky. Čeští historikové se po debatě o možnosti různých názvů, jako jsou „vyprávěné dějiny“ nebo „mluvená historie“, shodli na konsenzu užívat sousloví orální historie.⁴

Když hovoříme o orální historii, jedná se o kvalitativní metodu výzkumu, která je typická svým demokratizujícím pojetím. Snaží se dávat slovo opomíjeným (tzv. bezdějinným) vrstvám společnosti, více reflektuje tzv. malé dějiny mikrohistorie. Zabývá se individuálními prožitky, dějinami psanými „zdola“ a rozměrem každodennosti. Největší předností orální historie je zachycení a analýza individuálních postojů a prožitků. Metoda umožňuje sledování odlišností v postojích jednotlivců, barvitost jejich výpovědí a následně možnost porovnat je s jinými druhy pramenů.⁵

Postmoderní společnost na přelomu tisíciletí se více než vytváření vizí pro budoucnost věnuje ohlížení se na problematickou minulost. Zvláště od poloviny 90. let jsme svědky rituálních omluv státních reprezentantů za činy a zločiny minulosti, jako jsou holocaust, otroctví nebo kolonialismus. I díky tomuto výklad dějin ztrácí charakter vyprávění o heroických politických činech. Místo slavných hrdinů a bitev se v kulturní paměti prosazuje perspektiva tzv. „obyčejných“ lidí, kteří byli v bezprecedentních situacích vystaveni nepochopitelnému utrpení, jež však alespoň někteří dokázali s větším či menším štěstím přežít. Vzpomínky pamětníků tak nejsou jen varováním a poučením do budoucnosti, ale i zdrojem smutku.⁶

Tato proměna vnímání dějin nahrává orální historii. Pozornost je upřena na jedince, jednotlivce.

Díky technologickému rozvoji elektronických médií můžeme autentická svědectví a zkušenosti vymírající generace pamětníků, kteří prožili největší katastrofy moderních dějin, uchovávat „živé“ déle, než to bylo možné kdy dříve.⁷ Těžištěm orální historie je Centrum orální historie fungující v rámci Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky.⁸

⁴VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 15.

⁵Tamtéž, s. 16.

⁶HAVLÚJOVÁ, Hana, NAJBERT, Jaroslav. *Paměť a projektové vyučování v dějepise*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2014. ISBN 978-80-87912-12-6. s. 6.

⁷Tamtéž, s. 6.

⁸Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. Centrum orální historie. In: *usd.cas.cz* [online]. 2021 [cit. 23. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.usd.cas.cz/pracoviste/centrum-oralni-historie/>

1.2 Relevance výpovědí aneb problematika objektivit

Rozhovory vedené s respondenty vycházejí z minulých prožitků jednotlivce, jsou ovlivňovány časovým odstupem, ale zároveň i prostředím, ve kterém vznikají, závisejí na osobních motivech dotazovaného, a proto jsou údaje v nich obsažené v porovnání s jinými prameny bytostně subjektivní. Tuto vlastnost však badatel v oblasti orální historie nevnímá jako nevýhodu, ale naopak jako součást a nezbytnou kvalitu, kvůli níž rozhovory primárně pořizuje. Prostřednictvím zmiňované metody se badatel dostává k novým informacím, poznatkům a faktům, které obohacují, rozšiřují nebo korigují jeho dosavadní obraz dějin. Díky prožitkům a sdělením z úst dotazovaného má možnost dodat svému dějinnému líčení jeho individuální rozměr – tzv. „zalidnění dějin“. Avšak údaje získané z rozhovorů by se alespoň v našem pojetí orální historie neměly rozhodně stát pouze jakýmsi ilustrativním doplňkem objektivizujících „velkých“ dějin.⁹

V centru zájmu orální historie stojí sledování člověka jako lidské bytosti prostřednictvím zachycení, analýzy a interpretace jeho verbálních i neverbálních sdělení, přičemž z epistemologického hlediska jsou si všechny druhy „sdělení o minulosti“ přes své klady a zápory rovny (listinný materiál, socha státníka, gramfonová deska nebo e-mail). Z tohoto úhlu pohledu se nám také stírá striktní a mnohdy polarizovaný rozdíl mezi historickými prameny tzv. objektivními a subjektivními. Jinou otázkou je poctivá snaha o dosažení objektivních výsledků – to by mělo být ambicí a posláním každého vědce. Z perspektivy historie by se taková cesta měla skládat z uváženého využití maxima legálně dostupných a z etického hlediska bezproblémově nabytých a využitelných pramenů, a to ať už písemných, obrazových, hmotných, orálních, audiovizuálních, či dokonce oněch „virtuálních“ z lůna široce rozvětvené sítě internetu.¹⁰

1.3 Vliv paměti na výpověď narátora

Historie úzce souvisí s pamětí. „*Historie je vědou o čase.*“¹¹ Zaznamenává paměť lidstva. Z hlediska psychologicko-sociálního lze paměť dělit na individuální a kolektivní.¹²

⁹VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 20-21.

¹⁰Tamtéž, s. 21-22.

¹¹LE GOFF, Jacques. *Paměť a dějiny*. Praha: Argo, 2007. Historické myšlení. ISBN 978-80-7203-862-6. s. 141.

¹²VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 63.

Individuální paměť ovšem někdy selhává a má vliv na vzpomínky. Zapomínání v zásadě znamená, že nějaká vzpomínka není všeobecně akceptována a není předávána dále, přestává tedy záhy existovat. Uchováváme především to, co má své opodstatnění a co se stále opakuje. Uchovávány jsou především takové vzpomínky, které nejvíce vyhovují možnostem ústního projevu – tedy příběhy (události), méně například deskriptivní popis. Z jednotlivých individuálních sdělení se postupně rodí ustálené „velké vyprávění“, které je sdílené celou skupinou.¹³

Individuální paměť lze označit jako autobiografickou a kolektivní paměť jako historickou.¹⁴

„Naše vzpomínky zůstávají za každých okolností kolektivní a jsou nám připomínány ostatními, i když se týkají událostí, na nichž jsme se podíleli sami, nebo věci, které jsme viděli pouze my. Je to tím, že ve skutečnosti nikdy nejsme sami. Vždy v sobě a s sebou neseme určitý počet různých lidí, a není proto bezpodmínečně nutné, abychom u vzpomínaných událostí byli fyzicky přítomni jako samostatné osoby.“¹⁵

Při nahrávání a následné práci s rozhovory je důležité mít na paměti několik důležitých aspektů – každé vyprávění je rekonstrukcí minulosti z dnešního pohledu, v němž se prolínají naše současné i minulé postoje, vzpomínající se pod vlivem převládající představy existence „velkých“ a „malých“ dějin pasuje do role „malého svědka“, a tudíž sděluje a zdůrazňuje pouze ty zážitky, o kterých se domnívá, že jsou „podstatné“, podobně jako ustupujeme ve svých individuálních představách dějinám, má naše paměť tendenci přizpůsobovat se neustále se proměňujícím obrazům utvářeným v rámci společenských skupin. Každé životopisné vyprávění je spojené s hodnocením sebe samého a potřebou sebeúcty narátora, což je patrné zejména u starších lidí, kteří bilancují své životné osudy, odhalují své postoje a hodnoty. Lidský mozek vytlačuje v rámci provádění jakési psychohygieny negativní, nebo dokonce traumatizující zážitky z každodenního života. Zároveň je třeba zdůraznit, že obecně každý životní příběh je vyprávěn takovým způsobem, aby byla zachována integrita narátorovy osobnosti, vyprávějící popisuje svůj život jako sled událostí, které ho přivedly

¹³VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 65.

¹⁴HALBWACHS, Maurice, NAMER, Gérard a Marie JAISSON, ed. *Kolektivní paměť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. Klas (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-016-2. s. 95.

¹⁵Tamtéž, s. 51.

do určité pozice – ve které on sám sebe vidí, respektive chtěl by být viděn svým okolím, protože v životě jsme stavěni do mnoha situací a sehráváme mnoho rolí.¹⁶

Dalším důležitým aspektem je zkreslování vzpomínek. To vychází z předpokladu, že naše vnímání současnosti, uchovávání vjemů a jejich následné vyvolání a interpretace jsou ryze individuální, a díky tomu se liší od konsenzuálního obrazu minulosti „jaká ve skutečnosti byla“. Navíc kvalita a smysl vzpomínek se časem mění.¹⁷

„Paměť neslouží jako prostředník historie, ale přinejmenším jako její interpret – interpret, který ale nemá po ruce jiné nástroje pro uchopení historických „skutečností“ než ty, které mu poskytuje jeho přítomnost. Příběh, respektive vyprávění, není nikdy neutrální, vždy je určeno pro někoho. Kritéria jeho posluchačů hrají významnou roli při vytváření a formování (jak individuální, tak i kolektivní) paměti.“¹⁸

1.4 Rozhovor

Do rozhovoru vstupují dvě strany – v případě orální historie tazatel a narátor. Mezi oběma zmíněnými stranami by měla panovat důvěra, aby byl rozhovor plodný. Opravdu kvalitního výsledku dosáhneme, pokud se nám podaří vést nenucený rozhovor. Abychom tohoto kýženého cíle dosáhli, musíme být dostatečně na daný rozhovor připraveni. Jak se na rozhovor připravit a další záležitosti toho se týkající budou rozebrány v následujících podkapitolách.

1.4.1 Příprava rozhovoru

Důležité je stanovit si základní okruh témat závazných pro každého a formulovat otázky pro narátora. Následně otázky specifikovat, popřípadě přeformulovat, aby byla otázka položena výstižně. Nezbytné je také promyslet pořadí otázek, aby byl rozhovor plynulý.¹⁹

Nastudování základních životopisných dat známého narátora je samozřejmé stejně tak, jako se seznámit s jeho literárními počiny.

¹⁶VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 66–67.

¹⁷VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. s. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 68.

¹⁸SVOBODA, Michal. Biografická metoda v antropologii. In: *antropoweb.cz* [online] 2007. [cit. 2. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/biograficka-metoda-v-antropologii>

¹⁹HAVLŮJOVÁ, Hana, NAJBERT, Jaroslav. *Paměť a projektové vyučování v dějepise*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2014. ISBN 978-80-87912-12-6. s. 230.

1.4.2 Role tazatele

Tazatel by měl narátorovi umožnit vyprávět svůj život ve formě, v jaké si jej přeje podat. Role tazatele by měla být povzbuzující, motivující a zaštiťující narátorovi maximální komfort. Tazatel je partnerem narátorovi v dialogu, oba působí ve vzájemné interakci. Společně vytvářejí orálněhistorický pramen. Důležitá je i etická stránka nahlízející na narátora jako na dárce svého životního příběhu. Tazatel by se neměl dopustit chyb, jako jsou bagatelizace, diagnostikování, zkoušení, interpretace, moralizování a intelektualizace.²⁰

Za nesprávné se také považuje vnucování vlastních nápadů a názorů. Tazatel by měl naslouchat tiše, trpělivě a především pozorně.

1.4.3 Místo rozhovoru

Předpokladem dobrého rozhovoru je bezpochyby také výběr místa, kde se setkání tazatele a narátora uskuteční. Mělo by to být místo tiché a bez zbytečných rušivých elementů, které by mohly narušovat průběh rozhovoru. Další kritérium vhodného místa je prostor, kde se narátor cítí komfortně.

1.4.4 Vedení rozhovoru

V ideálním případě by se s každým narátorem měly vést alespoň dva rozhovory. První rozhovor by měl být především vyprávěním narátora a v druhém rozhovoru by se danému narátorovi měly klást doplňující otázky.²¹

Jednou ze zásad, která by se měla dodržovat, je, že tazatel nemá klást více otázek najednou. Narátor by nejspíše neodpověděl na všechny, protože by si nestačil všechny položené otázky zapamatovat. Otázky by měly být otevřené, aby se dotazovaný mohl sám rozhovořit na dané téma. Chvilka ticha není na závadu, není ji vždy nutné zaplnit další otázkou. Rozhovor by neměl být příliš dlouhý, aby narátora úplně nevyčerpal.²²

1.4.5 Analýza rozhovoru

Celý rozhovor se přepíše do Word dokumentu. Analyzovat se mohou slova, rekonstrukce událostí, témata. Dále pak je možné udělat chronologickou analýzu. Důležité je vybrat

²⁰VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 88–89.

²¹PECKOVÁ, Barbora, RAJLOVÁ, Lucie, PEŠEK, Jiří. *Historie zrozená z rozhovoru: interview ve výzkumu soudobých dějin*. Vydání I. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2018. ISBN 978-80-7571-016-1. s. 20.

²²VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. ISBN 978-80-7285-089-1. s. 102.

základní témata a vzájemně porovnávat jednotlivé výpovědi respondentů mezi sebou. Při sestavování biografie se zajímáme o události, vztahy, názory, ale hlavně o interpretaci těchto proměnných, tj. vždy k získaným informacím musíme přistupovat jako k subjektivnímu názoru, který musíme dále ověřit.²³

1.5 Biografie

Biografie neboli životopis je rekonstrukce života významné osobnosti na základě archivních materiálů, deníků, osobních znalostí či vzpomínek. Spojuje v sobě vnější průběh života s vnitřním vývojem. Pojednává o činech, úspěších a také o díle vybrané osobnosti. Snaží se také zachytit motivy a povahové rysy osobnosti. Biografií rozumíme písemnou formou zachycenou či orálně vyprávěnou minulost konkrétního individua čili životní příběh jedince sepsaný buď jím samotným, nebo jinou osobou. Biografie se skládá z dílčích narativ. Smyslem biografického přístupu je odhalit konkrétní interpretaci vázanou na konkrétní individuum. Badatel musí být obeznámen s prostředím, v němž se narátor nachází a s vlivy, které na něj působí, tedy s okolnostmi, které formují předkládaná narativa. Zde je nutné vymežit dva pojmy – life history a oral history.²⁴

„Termínem life history rozumíme celkový přístup k zaznamenávání života, založený na rozhovorech a konverzacích, zatímco pojem oral history chápeme úžeji a sice ve smyslu osobních vzpomínek na jednotlivé události, jejich příčiny a následky. Jinak řečeno, life history je koncept, oral history jeho jednotlivý obsah.“²⁵

„Biografická metoda je způsob, jak zachytit historii v perspektivě aktéra.“²⁶ Avšak když hovoříme o metodě biografie, bylo by omylem myslet si, že se dotýkáme pouze osobnosti, o níž biografie vzniká. Do biografické práce zasahuje kontext života osobnosti, všechny determinanty. *„Jednotlivé události informátorova života nelze vidět pouze pod úhlem jeho vyprávění, ale především v širším rámci sociálních polí, ve kterých byl jedinec v určitý čas zapojen.“²⁷* Důležité je oddělovat vyprávěný život od života reálně žitého, tedy mít na paměti celek objektivních vztahů, které jsou se stěžejní osobností spjaty.

²³KAUFMANN, Jean-Claude. Chápající rozhovor. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7419-033-9. s. 91–95.

²⁴SVOBODA, Michal. *Biografická metoda v antropologii*. In: antropoweb.cz [online] 2007. [cit. 2. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/biograficka-metoda-v-antropologii>

²⁵Tamtéž.

²⁶Tamtéž.

²⁷FRITZOVÁ, Marie. Konstruování životního příběhu jako adekvátní nástroj vědeckého nahlížení. In: antropoweb.cz [online] 2011 [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/konstruovani-zivotniho-pribehu-jako-adekvatni-nastroj-vedeckehe-nahlizeni>

Cenným zdrojem biografii je bezpochyby Paměť národa, která obsahuje sbírku vzpomínek pamětníků, jejich audio a video nahrávky, životopisy, fotografie a dokumenty. Dále biografický materiál zpracovává Post Bellum, které vydává knihy, CD a DVD s autentickým vyprávěním osudů pamětníků. Krátké biografické zprávy lze nalézt i na portále Slavné dny, který krátce informuje o nejdůležitějších událostech a osobnostech historie. Nově vznikl také projekt Živá paměť, který má za cíl shromažďovat a zpracovávat biografie osobností, které zažili perzekuce za 2. světové války. Důležité místo zaujímá jistě i portál Moderní-Dějiny.cz, který se zabývá dějinami 20. století. Cenné biografické informace lze nalézt na stránkách Ústavu pro studium totalitních režimů. Relevantním zdrojem informací je jistě i platforma podcast. Podcast s historickou biografickou tematikou nabízí například Český rozhlas – Historie.

V dnešní době vzniká řada projektů, které se biografiemi zabývají, a proto bych tuto práci, která je zpracovávána právě biografickou metodou, označila za přínosnou, neboť právě může doplnit a rozšířit spektrum biografického dědictví zaznamenávaného pro budoucí generace.

2 Životopis Františka Radkovského

Kněz, církevní hodnostář, první biskup Plzeňské diecéze František Radkovský se narodil 3. října 1939 v Třešti na Vysočině.²⁸ Pocházel z truhlářské živnostenské rodiny. Po válce nastoupil do základní školy v Třešti, po jejímž vychození byl donucen nastoupit na jednoroční učební kurz pro ty, co se na školu nedostali.

Renesanční člověk, který byl obdařen nejen co se přírodních věd týče, ale také v oblasti humanitní byl velmi nadaný. Hrál na klavír, občasně zpíval v chrámovém sboru, stejně jako jeho otec hrál ochotnické divadlo, recitoval. Díky strýci a truhlářskému rodinnému gruntu se dostal také ke konstrukci vlastní plachetnice.²⁹

„Člověk si ani neuvědomuje, jak si ho Pán připravuje pro různé věci.“³⁰

Jedenáctiletou střední školu v Telči ukončil maturitou v roce 1957. Po odvážném kroku otce, který napsal prezidentovi Zápotockému, mu bylo umožněno studovat na vysoké škole. Vystudoval Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy v Praze. Specializoval se na matematickou statistiku a promoval v roce 1962. Když dojížděl z Třeště do Prahy na studia, stavěl se v Praze Stalinův pomník. Stavební materiál na stavbu pomníku se dovážel z Mrákotína nedaleko Třeště. Při té příležitosti se několikrát svezl do Prahy nákladním autem spolu se žulou. V letech 1961-1964 absolvoval základní vojenskou službu na východním Slovensku. Poté pracoval jako matematický statistik ve Státním výzkumném ústavu pro výzkum automatizace sklářského průmyslu a později v Pedagogickém ústavu ČSAV, kde se podílel na přípravě modernizace výuky matematiky. V rámci tohoto zaměstnání pracoval v bývalém bytě Zdeňka Nejedlého. Mezi lety 1966-1970 studoval na Cyrilometodějské bohoslovecké fakultě v Litoměřicích. Dne 27. června 1970 byl v Praze vysvěcen na kněze. Svou cestu do semináře popisuje pan emeritní biskup jako Boží reži.³¹ Následně působil na různých místech v duchovní správě. V prvních letech po vysvěcení působil dva roky jako kaplan v Mariánských Lázních a od roku 1972 byl ustanoven duchovním správcem Římskokatolické farnosti Povýšení svatého Kříže ve Františkových Lázních. Dne 17. března 1990 byl papežem Janem Pavlem II. jmenován titulárním biskupem

²⁸HANUŠ, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. Dějiny a kultura. ISBN 80-7325-029-2. s. 126.

²⁹RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží reži*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 19.

³⁰Tamtéž, s. 20.

³¹Tamtéž, s. 41.

aggarským³² a pomocným biskupem pražským. Biskupské svěcení přijal 7. dubna 1990 z rukou tehdejšího kardinála ThDr. Františka Tomáška. Jako své biskupské heslo si zvolil úryvek z prvního listu svatého apoštola Jana: „Uvěřili jsme v lásku.“ Stál u zakládání dvou důležitých církevních institucí – Biskupské konference a Plzeňské diecéze.³³ Dne 31. května 1993 byl ustanoven biskupem nově zřízené Plzeňské diecéze papežem Janem Pavlem II. Poté 10. července 1993 se ujal řízení diecéze. V úřadu biskupa Plzeňské diecéze setrval až do roku 2016. Papež František přijal jeho rezignaci 12. února 2016. Jeho nástupcem byl stanoven Mons. Tomáš Holub, který Františka Radkovského následně jmenoval do funkce prezidenta Diecézní charity Plzeň. Od založení Biskupské konference ČSFR byl jejím generálním sekretářem. Funkci generálního sekretáře zastával i po rozdělení státu a vzniku České biskupské konference. Tuto funkci zastával až do 7. července 1993. V rámci České biskupské konference byl odpovědný za laiky a ekumenismus.³⁴

„Já jsem měl těch věcí na začínání více. Když jsem byl v roce 1990 vysvěcen na biskupa od pana kardinála Tomáška, to jsme byli s biskupem Lobkowiczem, tak mě potom hned zvolili jako sekretáře Biskupské konference. Takže jsem dělal sekretáře 3 roky. A v roce 1993, když vznikla diecéze, tak jsem to musel položit, místo mě přišel jeden kněz a já jsem byl jmenován plzeňským biskupem, to bylo 31. května. 1993. Ten úřad to není hned, to se musí připravovat tyto věci. Toho úřadu jsem se ujal 10. července 1993. Až bude otevřena katedrála, tak se tam můžete podívat do presbytáře a tam jsou takové měděné nebo mosazné pásky a na nich jsou latinsky napsány takové věci, jak byla diecéze založena 31. května 1993 a já že jsem se tam ujal úřadu jako první biskup 10. července 1993. A potom je tam také, jak ten farní kostel sv. Bartoloměje byl povýšen na katedrálu. To tam je tak napsáno, aby se na to nezapomnělo, to jsou důležité začátky.“³⁵

V současné době zastává tyto funkce: emeritní biskup, prezident Diecézní charity, člen rady Diecézní charity Plzeň, člen kněžské rady a je pověřen službou pastoračního průvodce/důvěrníka kněží spravujících farnosti.³⁶ Nyní také působí v Karlových Varech.

³²Diecéze Aggar je titulární diecéze římskokatolické církve.

³³OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. *20 let Plzeňské diecéze: 1993-2013: s důvěrou a nadějí*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2013. ISBN 978-80-260-4282-2. s. 3.

³⁴Církev.cz. Mons. František Radkovský. In: *cirkev.cz* [online]. 2016 [cit. 10. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.cirkev.cz/cs/frantisek-radkovsky>

³⁵Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. In: *bip.cz* [online]. 2016 [cit. 10. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.bip.cz/cs/katalog/osoby/radkovsky-frantisek>

³⁶Diecéze plzeňská. Mons. František Radkovský. In: *bip.cz* [online]. 2016 [cit. 10. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.bip.cz/cs/katalog/osoby/radkovsky-frantisek>

Pan emeritní biskup byl oceněn také několika vyznamenáními. Získal cenu česko-německého porozumění. Roku 2006 mu bylo kmenem dospělých Junáka – českého skauta uděleno vyznamenání Syrinx za jeho duchovní službu skautskému hnutí. V roce 2009 se stal čestným občanem města Plzně. Čestným občanem je také ve svém rodném městě Třešti. Významným oceněním je medaile Za zásluhy 1. stupně, kterou získal v roce 2015. Medaile vděčnosti byla panu emeritnímu biskupovi udělena 20. února 2017 za dlouholetou činnost na poli ekumenismu.³⁷

2.1 Zájmová činnost aneb čím se p. biskup zabýval

Pan emeritní biskup se zabýval novou evangelizací této země. Chtěl, aby se křesťanství žilo autenticky a přitažlivě. Autenticky podle něj znamená žít náročně podle evangelia, bez výmluv a vytáček. Tento přístup je přitažlivý pro ty, kteří jsou otevřeni a hledají. Byl pro zapojení tvořivosti a fantazie, aby bylo možné se přiblížit mladým lidem. Srdeční záležitostí pana biskupa je Hnutí Fokoláre, které se v nové evangelizaci angažuje. V rámci svého působení v České biskupské konferenci rád podporoval všechna nová hnutí a církevní společenství, která jak zmiňuje: „*jsou darem Ducha svatého pro dnešní dobu.*“³⁸

Dále se několik desetiletí zabýval problematikou Turínského plátna. O tomto tématu uspořádal několik přednášek. V tištěné podobě si můžeme více o Turínském plátně jako multidisciplinárním problému přečíst ve sborníku *Dotyky nebe a země*.³⁹

2.2 Hnutí Fokoláre

Důležitou roli v životě pana biskupa sehrálo Hnutí Fokoláre, jinak také nazýváno Dílo Mariino, se kterým se poprvé setkal v německém Erfurtu. Už totiž o prázdninách v roce 1967 se pan Radkovský dostal do východního Německa, kde měl známé bohoslovce v Erfurtu. Bohoslovci pozvali pana emeritního biskupa a další bohoslovce z Čech do Erfurtu na přednášky profesorů o proběhlém koncilu. Na závěr této akce proběhlo opékání vuřtů, kde se pan biskup setkal s mladým italským lékařem z Hnutí Fokoláre, který přítomným představil spiritualitu tohoto hnutí. Této akce se také zúčastnili Miloslav Vlk, Pavel Jančík nebo také Jan Kutač. Všechny zmíněné bohoslovce vyprávění italského lékaře nadchlo

³⁷OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. Jsme nadějí pro kraje s tradiční vírou. *Katolický týdeník*. 2013, v. 23, s. 12.

³⁸BEKÁRKOVÁ, Anna. Při nové evangelizaci počítám s vámi...*Milujte.se!* Časopis pro novou evangelizaci [online]. Praha: Res Claritatis, 2012, roč.6, č. 23, s. 23-24 [cit. 12. 2. 2021]. ISSN 1802-4327. Dostupné z: <http://milujte.se/storage/dalsi/milujte-se-2012-23.pdf>

³⁹DUNDA, Marek, ZAHRADNÍČEK, Pavel, ed. *Dotyky nebe a země: 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení*. Přeložil Stanislav DOLEŽEL, přeložila Terezie EISNEROVÁ, přeložila Irena NĚMCOVÁ. Vranov nad Dyjí: A.M.I.M.S. ve spolupráci s Maticí cyrilometodějskou s.r.o., Olomouc, 2018. A.M.I.M.S. M. ISBN 978-80-7266-433-7. s. 8–35.

a rozhodli se tuto spiritualitu objevovat, žít a rozšířit do Čech. Objevovali ji skrze blízkou přítelkyni Chiary Lubichové, Natalii Dallapiccola, která se přestěhovala z Itálie do Německa. Dále se také do Německa dostali další lékaři působící v Hnutí Fokoláre. Pan biskup spolu se skupinou bohoslovců za nimi jezdili a poznávali jejich styl života. Do tehdejšího Československa pomohl hnutí rozšířit pozdější drážďanský biskup Joachim Reinelt. První setkání hnutí, takzvané Mariapoli, proběhlo v roce 1968 ve Vysokých Tatrách.⁴⁰ Pan biskup vzpomíná na první setkání přímo v Čechách takto: „*V tom roce 1968 nebo už v roce 1967, když jsme se vrátili z prázdnin, tak jsme si povídali o Hnutí Fokoláre, to byl Miloslav Vlček, později Graubner, Jančík a víc nás bylo a potom už jsme se začali setkávat i s Karlem Pilíkem, který byl i v Římě a dával nám exercicie v roce 1969 a to byl tehdy farář v Praze v Karlíně u sv. Cyrila a Metoděje. V létě v roce 1969 byla tady u nás Mariapoli, a to bylo na Vranově u Brna, v tom poutním místě. Tam jsem pochopil, že to není jenom pro svaté lidi, ale i pro normální lidi jako jsem já.*“⁴¹ Spiritualita hnutí je zásadní pro celý jeho život. Oslovila ho autenticita a to, že učení této organizace prostupuje celý život. Žít spiritualitu hnutí znamená denně se odevzdávat Ježíši ukřižovanému, opuštěnému. Velký důraz je také kladen na prožívání jednoty.⁴²

Pro pana Radkovského znamená prožívání této spirituality toto: „*Důležitá je vzájemná láska, aby člověk dokázal milovat druhé a také, dejme tomu, je provokoval, aby i oni milovali. Protože když já budu jenom milovat a nebude mi záležet na tom, jaký je ten druhý, tak je to sobectví. Tak mi jde o mě a ne o něj. Ale když se snažím ho mít rád tak, že také on začne milovat, dejme tomu, mě a pak i ty další, tak to je pomoc tomu člověku, a to je moc důležité.*“⁴³

Hnutí Fokoláre má svůj původ v italském Tridentu u mladé ženy Chiary Lubichové, která se rozhodla zasvětit svůj život Kristu. Na své pouti do Lorety, do chýše Svaté rodiny, získala inspiraci, že by i okolní svět měl znovu prožít „Nazaretský domov“. Spiritualita hnutí spočívá v životě podle Svaté rodiny v soužití lidí žijících v panenství i v manželství, kteří se plně – avšak odlišným způsobem – darují Bohu. Igin Giordani otevřel hnutí lidem žijícím v manželství a rozšířil tak původní zakladatelské dílo Chiary Lubichové, naplnil její prvotní

⁴⁰RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 42–43.

⁴¹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 1.

⁴²RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 45.

⁴³Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 1.

vizi. Charakteristická je snaha o dialog se všemi lidmi dobré vůle, touha vnášet ducha rodiny do všech mezilidských vztahů. Činnost hnutí přispívá k budování ekumenických vztahů.⁴⁴

Toto hnutí se do západních Čech rozšířilo v 70. a 80. letech 20. století zásluhou kněží a laiků, kteří se s tímto hnutím již dříve setkali a ztotožnili. Kněží, kteří žijí spiritualitu tohoto hnutí, jsou například P. František Radkovský, P. František Kohlíček a P. Ludolf Josef Kazda. Skupiny hnutí se utvořily především kolem Chebu, Dolní Bělé, Plzně a Kdyně – jedná se většinou o externí členy Hnutí.⁴⁵

2.3 Historické okamžiky očima pana biskupa

Konec 2. světové války prožil pan Radkovský v rodném městě v Třešti. V paměti mu utkvěla vzpomínka na dva kluky, kteří si založili odbojovou skupinu a udělali si v lese bunkr. Avšak někdo jejich úkryt vyradil, takže je Němci zastřelili. Na konci války v Třešti stejně jako v hlavní městě v Praze proběhla revoluční odbojová vlna. Dne 5. května 1945 se v Třešti dalo dohromady několik revolucionářů, kteří zatklí místní Němce. Sekretářka na okresním velitelství SS v Jihlavě Herta tento čin nahlásila. Příslušníci SS přijeli situaci a místní revolucionáře zpacifikovat. Zásah SS se neobešel bez obětí. Zabito bylo kolem 40 lidí. Dne 8. května začali přijíždět osvobozená vojska. Dne 9. května byla Třešť osvobozena.⁴⁶

Nástup komunismu v roce 1948 prožil pan emeritní biskup na základní škole, kde poslouchali rádio s řečníkem Gottwaldem na Staroměstském náměstí. „*Pak si vzpomínám, jak jsem byl velice smutný z toho, když v roce 1948 Gottwald řekl na tom Staroměstském náměstí, jak jdou od prezidenta, jak on položil vládu. A že oni vyhráli a tak. To byla hrozná situace.*“⁴⁷

Po nástupu komunismu k moci museli z rodné Třeště odejít tři řádové sestřičky. Změna režimu se dotkla i pana Radkovského, který nemohl nastoupit na střední školu – Jedenáctiletou střední školu v Telči. Podařilo se to až po roce, který strávil na jednoročním kurzu. Ani další zamýšlená studia na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy nebyla samozřejmá. Aby byl pan Radkovský přijat na vysokou školu, musel napsat jeho otec

⁴⁴Hnutí fokoláre. Chiara Lubichová. In: *focolare.cz* [online] 2015 [cit. 17. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.focolare.cz/o-nas/chiara-lubichova?fbclid=IwAR0xj8GcmPLH41dwZvv4q7d-V87h28GNLT9UZpFBLvVcWkgS3wrjEbBfGJQ>

⁴⁵OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. *20 let Plzeňské diecéze: 1993-2013: s důvěrou a nadějí*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2013. ISBN 978-80-260-4282-2. s. 137.

⁴⁶RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 12–13.

⁴⁷Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 1.

prezidentovi Zápotockému. Zápotocký zaslal odpověď na okresní výbor komunistické strany. Po slibu, že nepůjde učit, mu bylo umožněno dále studovat.⁴⁸

Okupaci vojsky Varšavské smlouvy zažil pan Radkovský přímo v centru dění. Nacházel se v Praze, kde v té době pracoval v Pedagogickém ústavu Akademie věd. *„No samozřejmě rok 1968. V té době jsem pracoval jako brigádník ve statistice v pedagogickém ústavu akademie. Jak jsem šel do práce, vzal jsem si slovník česko-ruský. Patří to mezi rozhodující roky života, protože to na nás hodně zapůsobilo.“*⁴⁹

Když 21. srpna 1968 vyrazil ráno do ulic Prahy, na nebi létala letadla a ulicí Sokolovská jela auta s prapory zbrocenými krví. Poté, co došel k Letenskému tunelu, u kterého byly menší tanky, nejspíše přivezené letecky, setkal se tam s nějakým kapitánem. S tímto kapitánem se dal do řeči, chtěl se ho zeptat, proč přijeli. Avšak kapitán mu řekl, že není zmocněný hovořit s ním. Pan emeritní biskup byl také svědkem střelby do Národního muzea a do Pražského hradu.⁵⁰ *„Onoho osudného 21. srpna ráno jsem vzal tašku, dal jsem si do ní česko-ruský slovník a vyrazil do ulic, že půjdu do té kanceláře na Smíchov. Najednou rachot, na nebi létala letadla a viděl jsem, jak po Sokolovské jedou auta s prapory zbrocenými krví. Bylo jasné, že je to vážné. Ocenil jsem tety, které jako zkušené ze dvou světových válek, šly okamžitě koupit chleba. Aby bylo co jíst. Šel jsem přes Libeňský most, tehdy byl ještě bezpečný. Kdoví, zda ho nenarušila právě okupace – to byl pořádný proud tanků, co jel proti mně! Z Holešovic do Libně. Tváře, které byly vidět, vypadaly hodně zíně – mongoloidně, abych tak řekl. Přišel jsem k Letenskému tunelu, u něho byly menší tanky, asi přivezené letecky. Tam seděl nějaký kapitán, chtěl jsem s ním zavést řeč a ptát se, proč přijeli. Chtěl jsem mu říct, že jejich příjezd je moc špatný, protože to tady mělo nadějný vývoj. Ale on mi hned řekl, abych šel pryč, že není zmocněný se mnou vést rozhovor. To nebylo všechno. Šel jsem dál a vylezl tam, kde kdysi stál Stalin. Koukám na Prahu a najednou slyším rachot. Zrovna stříleli do Muzea, ze kterého se kouřilo. Slyšel jsem i střílení do Hradu. Šel jsem pak po nábřeží, jak to šlo, a došel až na Smíchov. Tam jsem našel svého šéfa – poctivého komunistu – naprosto zdrceného. Byl šokovaný tím, že jdu do práce. Spolu jsme prožili zbytek dne. Večer jsem se šel podívat na budovu Českého rozhlasu. Věděl jsem, že u něho bývají tradičně největší boje. Našel jsem tam splácnutý autobus – je zachycený i na jedné*

⁴⁸RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 13–15.

⁴⁹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 1.

⁵⁰RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 46.

známé fotce. Pak jsem tam viděl vyhořelý tank. Lidé krumpáčem prorazili sud s naftou, který měl tank na sobě přivázaný, a podařilo se jim tu naftu zapálit. Viděl jsem i Muzeum, jak je pod'obané od těch vrabců. Říkal se pak totiž takový fór – po jednom komunistovi chtěli, aby řekl, že okupace byla bratrská výpomoc. „Dobře, řeknu, že to byla bratrská výpomoc, vy pak ale musíte říkat, že Muzeum takhle pod'obali vrabci,“ odpověděl.“⁵¹

Těsně před Sametovou revolucí byl pan Radkovský v Římě na svatořečení svaté Anežky České, poté také absolvoval audienci u papeže Jana Pavla II. a následně cestoval po italských městech. Dne 17. listopadu 1989 byl v Německu u známých, se kterými se díval v televizi na dění v Praze. Po návratu do Čech se účastnil děkovné bohoslužby, která se konala 25. listopadu 1989 v katedrále.⁵² *„No potom v roce 1989. Tam pan kardinál vytvořil takovou skupinu, kterou měl na starosti pan biskup Liška, už tenkrát světící pražský biskup. Skupinu, která bude připravovat to svatořečení Anežčino a tu účast na tom svatořečení v Římě. Takže to jsme se scházeli. Tam byl Vlk, Lobkowicz, Mikulášek, brněnský generální v té době a já, Tomáš Halík a další.“⁵³*

V roce 1993 zažil spolu s rozdělením republiky také rozdělení biskupské konference. Rok 1993 byl zlomový i vzhledem k vzniku nové Plzeňské diecéze.⁵⁴

⁵¹RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 46–47.

⁵²RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 98-99.

⁵³Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 1.

⁵⁴RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 107.

3 Plzeňská diecéze

Tato kapitola se věnuje Plzeňské diecézi právě proto, že pan biskup František Radkovský stál u jejího zrodu.

3.1 Diecéze v Čechách

Podle Kodexu kanonického práva je diecéze: „*Část Božího lidu, která je svěřena do pastýřské péče biskupovi v součinnosti s kněžstvem tak, že spojena se svým pastýřem a jím skrze evangelium v Duchu Svatém shromážděna, ustavuje místní církev, v níž je skutečně přítomna a působí jedna svatá katolická a apoštolská Kristova církev.*“⁵⁵

Katechismus katolické církve definuje diecézi takto: „*Místní církev, kterou je diecéze (nebo eparchie), se rozumí společenství věřících křesťanů ve společenství víry a svátostí s jejich biskupem posvěceným v apoštolské posloupnosti.*“⁵⁶

Katolická církev v České republice je rozdělena na dvě církevní provincie – česká církevní provincie a moravská církevní provincie. Česká církevní provincie je tvořena Arcidiecézí pražskou, Diecézí českobudějovickou, Diecézí královehradeckou, Diecézí litoměřickou a Diecézí plzeňskou. Moravskou církevní provincií tvoří Arcidiecéze olomoucká, Diecéze brněnská, Diecéze ostravsko – opavská. Celkem tedy v České republice je 8 diecézí.⁵⁷

Diecéze je správní jednotka církví s episkopální strukturou. V jejím čele je biskup, jehož úřad a sídlo se nazývá biskupství. Diecéze je chápána jako územní, správní celek. Pod diecézi spadají jednotlivé farnosti, které jsou sdruženy do vikariátů. Funkce diecéze jsou následující: pomáhat náboženským obcím a vikariátům svého obvodu při plnění poslání církve, organizovat a zajišťovat církevně kulturní akce, dozírat na činnost farních úřadů, sdružovat finanční prostředky do společných diecézních finančních fondů a hospodařit s nimi, dozírat na hospodaření náboženských obcí, rozhodovat nebo schvalovat rozhodnutí orgánů náboženských obcí, spolupracovat na ekumenickém díle a rozvíjet ekumenické styky.⁵⁸

⁵⁵Církev.cz. Mons. František Radkovský. In: *cirkev.cz* [online]. 2016 [cit. 10. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.cirkev.cz/cs/frantisek-radkovsky>

⁵⁶Tamtéž.

⁵⁷Tamtéž.

⁵⁸Pražská diecéze Církve československé husitské. Úkoly diecéze. In: *ccshpraha.cz* [online]. 2013 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.ccshpraha.cz/ustava-cirkve/cast-treti-ukoly-dieceze.html>

3.2 O Plzeňské diecézi

Symbolem plzeňské diecéze je oltář v plzeňské katedrále sv. Bartoloměje, dedikovaný biskupem Františkem Radkovským 27. května 2006.⁵⁹ V oltáři jsou uloženy ostatky světců – dávných Kristových svědků: sv. Bartoloměje, patrona katedrály a Kristova apoštola, sv. Wolfganga, biskupa a patrona sousední řezenské diecéze, který kdysi dávno spravoval i Čechy a také umožnil vznik samostatné diecéze pražské, mučedníků – biskupa sv. Vojtěcha a kněze sv. Jana Nepomuckého – patronů Arcidiecéze pražské a Diecéze českobudějovické, z jejichž území byla Diecéze plzeňská vytvořena. V oltáři se nacházejí taktéž ostatky blahoslaveného Hroznaty, mučedníka a patrona plzeňské diecéze.⁶⁰

Změna politických poměrů po roce 1989 umožnila začít se zabývat vznikem nové diecéze. Nová diecéze vznikla ze západní části Arcidiecéze pražské a části Diecéze českobudějovické. Malá část území se připojila také z Diecéze litoměřické. O zřízení diecéze se začalo hovořit na zasedáních biskupské konference, a to po roce 1990. Důvodem pro založení diecéze byla lepší dostupnost Plzně jako centra nové diecéze než původních center Prahy a Českých Budějovic. Pražská arcidiecéze v době, kdy ještě neexistovala Plzeňská diecéze, byla velice rozsáhlá a její rozdělení bylo nutné pro dobrou pastorační práci. Nová diecéze vznikla z iniciativy pražského arcibiskupa kardinála Miloslava Vlka a se souhlasem biskupa českobudějovického Antonína Lišky a také biskupa litoměřického Josefa Koukla. Přípravy založení nového biskupství měl na starosti pomocný biskup pražský František Václav Lobkowicz, který byl původem z Plzně – Křimic. Bylo potřeba zajistit personální a materiální podmínky pro diecézi a její vedení. Zároveň také bylo důležité připravit i organizační záležitosti. Nápomocen mu byl pastorační asistent Josef Kaše.⁶¹

Oficiálně byla diecéze založena bulou papeže Jana Pavla II. Vznikla ke dni 31. května 1993. Slavnostní převzetí se uskutečnilo dne 10. července 1993 v katedrále sv. Bartoloměje v Plzni.⁶²

3.3 Ohlédnutí za 20 lety diecéze

Dvacetileté výročí vzniku Plzeňské diecéze se slavilo v kladrubském klášteře. Dvacet let v roce 2013 také uběhlo od jmenování pana Františka Radkovského plzeňským biskupem.

⁵⁹CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Plzeňská diecéze: ukazovat s láskou cesty evangelia*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2015. ISBN 978-80-905894-2-1. s. 15.

⁶⁰Tamtéž, s. 16.

⁶¹OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. *20 let Plzeňské diecéze: 1993-2013: s důvěrou a nadějí*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2013. ISBN 978-80-260-4282-2. s. 12.

⁶²Tamtéž, s. 12.

Hlavním bodem oslav byla slavnostní mše svatá, kterou spolu s biskupem Radkovským celebroidal řezenský biskup Rudolf Voderholzer a taktéž papežský nuncijs Giuseppe Leanza. Při kázání na této děkovné mši svaté se pan Radkovský zmínil o tom, že křesťané musejí být kreativní menšinou a také uvedl, že praktikujících věřících na západě Čech je zhruba jedno procento obyvatel tohoto správního celku. Zdůraznil, že je třeba všimnout si těch lidí, kteří přijdou do kostela jen na Vánoce a mluvit s nimi o víře. Dále také uvedl, že počet kostelů na území Plzeňské diecéze odpovídá době jejich vzniku – době, kdy se všichni lidé hlásili k víře. V této souvislosti řekl, že je třeba kostely otevírat lidem nejen prostřednictvím bohoslužeb, ale také pomocí kulturních akcí, které se mohou v těchto prostorech konat.⁶³

Oslavy se také konaly na náměstí Míru v Plzni, kde byl především kulturní program, představovaly se zde komunity působící na území diecéze. Poté také na pódiu vystoupil a promluvil pan Radkovský, pan kardinál Duka a taktéž primátor města Martin Baxa, který ocenil velmi dobrou spolupráci města s biskupstvím.⁶⁴

Při ohlédnutí za uplynulými roky při dvacátých narozeninách diecéze pan Radkovský zmínil důležitost schopného a obětavého týmu spolupracovníků. Za úspěch považuje realizaci teritoriální pastorace farností, snížení počtu téměř mrtvých farností (spojením s živým společenstvím jiné farnosti – tzv. slučování farností). Zde pan emeritní biskup uvedl, že původně bylo farností 324 a v roce 2013 jich bylo 71. Naopak počet farností v sídelním městě diecéze vzrostl, a to ze dvou farností – katedrální a dominikánské na sedm farností. Tento vzestup zapříčinil nejen velký počet farníků, ale také příchod řeholních komunit a vzrostl počet pořádaných aktivit. Z řad řeholních komunit přišly například živé komunity františkánů, dominikánů, salesiánů, salesiánek, oblátů, sester sv. Josefa a milosrdných sester sv. Kříže a také další řády a komunity. Pan biskup zmínil mimořádnost příchodu trapistů na území diecéze. Trapisté si v Novém Dvoře na Toužimsku vybudovali svůj klášter. Mezi komunity, které významně poznamenaly ráz této krajiny jistě patří i Koinonia Jan Křtitel, ale také Hnutí Fokoláre a Modlitby matek.

Plody úspěšné pastorace vidíme v dobře fungujícím Diecézním centru mládeže, taktéž ve vysokoškolském klubu Hora, ale i u církevních škol. Církevních škol vzniklo hned několik. V Plzni je to Církevní gymnázium Plzeň. Na území Plzeňského kraje pak Církevní odborná škola ve Spáleném Poříčí a taktéž Mateřská škola kardinála Berana.

⁶³KUTIL, Tomáš. Plzeňská diecéze slaví dvacet let. *Katolický týdeník*. 2013, v. 20, roč. 14, s. 1.

⁶⁴KUTIL, Tomáš. Plzeňská diecéze slavila dvacetiny s Hradišťanem. *Katolický týdeník*. 2013, v. 23, s. 2.

Dosah církve je veliký – to je možné spatřovat i v zájmu o romskou menšinu, o kterou se stará občanské sdružení Český západ.

Zásluhy na dobře fungující diecézi má bezesporu Diecézní charita Plzeň, která nabízí širokou škálu pomoci potřebným.

Velkým úspěchem také byla zdařená rekonstrukce bývalého františkánského kláštera. Budova tohoto objektu je jedna z nejstarších staveb ve městě. V jeho prostorách se podařilo zřídit Muzeum církevního umění plzeňské diecéze.

Atraktivním místem jistě nejen pro věřící je Meditační zahrada v Plzni – Doudlevcích.

Určité rezervy, které se vyskytly při budování diecéze, vidí emeritní biskup v personální politice, kterou by dnes dělal jinak a také v důsledném konání vizitací hned od počátku. Dále také nastínil, že by rád, aby se propast mezi kněžími a laiky překlenula. Radkovský klade důraz na laiky.⁶⁵

Partnerskou diecézí Plzeňské diecéze je Diecéze Regensburg. Z této diecéze se vydělila v roce 973 pražská diecéze a z ní poté po 1020 letech se oddělila diecéze plzeňská.

Velkou roli v česko-německém usmiřování vztahů hrála organizace Ackermann-Gemeinde ve Freiburgu a Regensburgu.

Diecéze na území západních Čech nemá katedrální kapitolu a ani velké biskupské sídlo. Budova biskupství je vypůjčená od plzeňského arciděkanství. Ekonomická politika diecéze spočívá v hledání nových peněžních zdrojů. Prodává fary a výnosy z prodejů se snaží investovat tak, aby přinášely trvalé příjmy.⁶⁶

Jako biskup nové diecéze musel řešit také řadu finančních záležitostí, církevní restituce nevyjímaje. Postoj pana biskupa je následující: „*Evangelizace je prvotní a platí, že když lidé vezmou svou víru vážně a budou ji prostoupeni, budou i ty peníze. Když ale bude víra vyhasínat, nebudou nakonec ani peníze.*“⁶⁷

Pan biskup se neváhal vyjádřit ani k volbám, které v roce 2013 proběhly. Byly to volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. V promluvě k věřícím vyjádřil povinnost volit a odkázal přitom na Katechismus katolické církve, kde v článku 2240 se hovoří o tomto: „*Podřízenost autoritě a spoluzodpovědnost za obecné blaho nesou*

⁶⁵OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. Jsme nadějí pro kraje s tradiční vírou. *Katolický týdeník*. 2013, v. 23, s. 12.

⁶⁶OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. Jsme nadějí pro kraje s tradiční vírou. *Katolický týdeník*. 2013, v. 23, s. 12.

⁶⁷PRINZ, Jiří. Když vyhasne víra, nebudou ani peníze. *Katolický týdeník*. 2013, v. 49, roč. 14, s. 12.

s sebou mravní požadavek platit daně, vykonávat volební právo a bránit zemi.“ (KKC 2240) Taktéž zdůraznil dva aspekty rozhodující pro jasnou volbu, a to hodnotový systém a volební program. Hodnotový systém je základ a volební program je jeho důsledek. Volební program se může v průběhu času měnit, hodnotový systém však nikoliv. Řekl taktéž, že křesťané by měli preferovat strany vycházející ze zjevené pravdy o Bohu a člověku, protože česká společnost se křesťanských základů vzdala. Upozornil také na nutnost opět stavět právě na křesťanských základech. Závěrem uvedl, že nechce nikomu radit koho volit, ale zmínil svou volbu – KDU – ČSL.⁶⁸

3.4 Historie na území Plzeňské diecéze

Nejstarší církevní stavba na území plzeňské diecéze je rotunda sv. Petra ve Starém Plzenci z 10. století. V okolí rotundy záhy přibýly další církevní stavby a vytvořila se raná církevní organizace na našem území, tzv. velkofarní síť. Avšak řídká síť velkofarních kostelů a další vlastnické kostely nemohly zvládnout přeměnu pohanské země v zemi křesťanskou. Významnou roli hrály kláštery, které měly nejen politickou, strategickou a ekonomickou funkci, ale především funkci evangelizační. Evangelizaci se od počátku věnovali benediktini z Kladrub (1115), cisterciáci z Plas (1144) a z Pomuku (1144–1145), dále pak také premonstrátské kláštery založené blahoslaveným Hroznatou. Mužskou větev premonstrátského řádu založil blahoslavený Hroznata v roce 1193 v Teplé a ženskou větev kolem roku 1200 v Chotěšově.⁶⁹

Zakládání měst v dobách následujících znamenalo příchod dalších řeholí – dominikánů, minoritů, johanitů, křižovníků s červenou hvězdou, karmelitánů a augustiniánů. V půli 14. století se na území plzeňské diecéze rozkládaly archidiakonáty plzeňský (s děkanáty Plzeň, Rokycany a Klatovy) a horšovský (s děkanátem v Horšovském Týně) a zároveň sem zasahovaly děkanáty podbrdský a rakovnický z archidiakonátu pražského a také žlutický, tepelský a loketský z archidiakonátu žateckého. Ke konci roku, na podzim 1418 se v Plzni dostala do vedoucí pozice skupina radikálních husitů pod vedením kněze Václava Korandy. V roce 1419 se dokonce stala na několik měsíců Plzeň sídlem Jana Žižky z Trocnova. Poté, co odešel Žižka z města 23. března 1420, došlo v Plzni k převratu, jehož důsledkem se moc vrátila do rukou katolické strany. A Plzeň se tak stala významným členem plzeňského landfrýdu, obranného svazu západočeské šlechty, klášterů a měst, který byl nejmocnějším

⁶⁸Red. Biskupové vyzývají: Jděte k volbám! *Katolický týdeník*. 2013, v. 42, roč. 14, s. 8.

⁶⁹CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Plzeňská diecéze: ukazovat s láskou cesty evangelia*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2015. ISBN 978-80-905894-2-1. s. 18–19.

protihusitským seskupením v Čechách. Plzeň měla tu výsadu, že byla jediným většinově českým městem v české zemi, které věrně vytrvalo na katolické straně. Dokonce se dvakrát stala útočištěm pražské metropolitní kapituly a sídlem administrátora pražské arcidiecéze.⁷⁰

Husitské války byly příčinou zániku cisterciáckého kláštera v Pomuku, ostatní kláštery sice přežily, ale dlouhodobě se potýkaly s existenčními potížemi. Významným důsledkem husitských válek byla značná restrukturalizace pozemkové držby v západních Čechách. Tehdy mnoho církevních statků přešlo do šlechtických rukou. Plzeň stále osvědčovala svou věrnost katolické víře jak za vlády Jiřího z Poděbrad, tak také za vlády katolických vladařů v době třicetileté války. Tato věrnost se projevila zřetelně na městském znaku – 5. června 1466 papež Pavel II. rozšířil plzeňský znak o dvě nová pole – dva zlaté klíče svázané ve stříbrném poli a ozbrojence ve zlatém poli, držícího v pravici půl orla. Také udělil městu právo pečeti červeným voskem. Přízeň papežského stolce trvala i nadále. Papež Řehoř XIII. vzal Plzeň pod zvláštní ochranu Svatého stolce, potvrdil městský znak v obvyklé podobě, a dokonce přidal nově na dosavadní štít znaku vysoký zlatý kříž vztyčený na zeleném trojvrší s latinským nápisem *In hoc signo vinces* (V tomto znamení zvítězíš.). To se stalo 1. prosince 1578.⁷¹

Osvícenství přineslo s sebou nepochopení kontemplativního rozměru duchovního života. Dbalo se především na praktickou stránku církve a její užitečnost. Z tohoto důvodu z klášterů v západních Čechách přežila pouze Teplá a také několik menších řeholních domů ve městech.⁷²

V době pomnichovské, kdy byla podstatná část území nynější Plzeňské diecéze německá, byla diecéze odstoupena Německu. To znamená 12 vikariátů, 214 farností z pražské arcidiecéze bylo po církevní stránce podřízeno od 30. listopadu 1938 arcibiskupskému komisaři a od března 1939 generálnímu vikáři, kterým byl jmenován ostrovský farář Mons. Karl Bock.⁷³

⁷⁰CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Plzeňská diecéze: ukazovat s láskou cesty evangelia*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2015. ISBN 978-80-905894-2-1. s. 20–21.

⁷¹CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Plzeňská diecéze: ukazovat s láskou cesty evangelia*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2015. ISBN 978-80-905894-2-1. s. 22–23.

⁷²Tamtéž, s. 24–25.

⁷³Tamtéž, s. 28.

Plzeň byla již za totality proslulá poctivými ekumenickými vztahy. Na tuto tradici navázal a hojně ji rozvíjel první biskup Plzeňské diecéze František Radkovský.⁷⁴

3.5 Pokusy o vznik diecéze

Prvotním pokusem o vznik diecéze byl pokus krále Václava IV., který chtěl založit diecézi se sídlem v Kladrubech u Stříbra. Tento pokus se datuje roky 1392–1393. Důvodem pro tuto iniciativu byl spor Václava IV. s arcibiskupem Janem z Jenštejna. Král se snažil oslabit Jenštejnovo postavení, a proto se rozhodl založit v západních Čechách nové biskupství, které by bylo podřízeno papeži v Avignonu, protože jako Lucemburk měl k Avignonu blízko. Tehdy to byla velmi náročná doba dvou papežů – v Římě a v Avignonu. Arcibiskup Jenštejn však uznával pravého papeže v Římě a jemu podřizoval jurisdikci pražského arcibiskupství a taktéž celé provincie. Snahy o založení biskupství v západních Čechách byly politickým tahem krále Václava IV. Představoval si, že vznik biskupství v západních Čechách by znamenal přenesení papežského rozkolu na území Čech, což nechtěl arcibiskup Jenštejn připustit. Novou diecézi je třeba také hmotně zabezpečit. Hmotné zabezpečení nové diecéze mělo zajistit Kladrubské opatství, kde umíral starý opat, na jehož místo chtěl král Václav IV. dosadit člověka z řad svých přátel, kteří byli v opozici proti arcibiskupu Jenštejnovi. Následně nového opata chtěl nechat avignonským papežem jmenovat biskupem se sídlem v Kladrubech. Avšak opat zemřel a mniši neváhali. Dříve, než se to král dozvěděl, zvolili si nového opata. Jan Nepomucký, generální vikář arcibiskupa Jenštejna, volbu mnichů potvrdil, takže byla právoplatná. To ovšem vyvolalo vlnu nenávisti u krále Václava IV. a jeho spolupracovníků. Pokusy o smír ze strany arcibiskupa Jenštejna nevyšly a měly za následek mučednickou smrt svatého Jana Nepomuckého a následně i nucený odchod arcibiskupa Jenštejna z Čech. Tento pokus Václava IV. o zřízení diecéze v západních Čechách skončil neúspěchem.⁷⁵

Další snahou o zřízení diecéze byl pokus v roce 1629, kdy pražský arcibiskup kardinál Harrach usiloval zřídit v Čechách některá biskupství. Jednou z možností byla i Plzeň. Městská rada však zřízení biskupství zamítla.⁷⁶

Roku 1653 císař Ferdinand III. doporučil zřízení biskupství v Plzni. Městská rada však návrh opět nepřijala, tentokrát s odvoláním na zlatou bulu císaře Ferdinanda II., která potvrdila

⁷⁴CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Plzeňská diecéze: ukazovat s láskou cesty evangelia*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2015. ISBN 978-80-905894-2-1. s. 38.

⁷⁵OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. *20 let Plzeňské diecéze: 1993-2013: s důvěrou a nadějí*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2013. ISBN 978-80-260-4282-2. s. 11.

⁷⁶Tamtéž, s. 11.

právo městské radě spravovat město bez jakéhokoliv cizího dohledu. Také jako důvod pro odmítnutí bylo prohlášení, že město je církvi věrné a arciděkan užívá biskupských odznaků a některých biskupských pravomocí, a proto biskupství v Plzni není třeba. Arciděkan je obdržel v roce 1534 od papežského nuncia. Udělení těchto pravomocí byla významná pocta, jelikož v té době bylo pražské arcibiskupství neobsazeno a litomyšlské v husitských válkách zaniklo.⁷⁷

Poslední neúspěšnou snahou o založení biskupství v západních Čechách byl pokus datovaný do 17. století. Tentokrát měla mít diecéze sídlo v Klatovech.⁷⁸

3.6 Blahoslavený Hroznata

Blahoslavený Hroznata byl při 100. jubileu blahořečení ustanoven patronem Plzeňské diecéze. Pro plzeňský region je význačný tím, že založil kláštery v Teplé a v Chotěšově. Jeho původ byl urozený, pocházel z významného rodu vlastníčího rozsáhlé majetky v severozápadních Čechách. Narodil se kolem roku 1160. Kvůli předčasné smrti otce Sezimy z Krašova byl vychován u své sestry Vojslavy, která byla provdána do Krakova. Záhy po návratu do Čech se oženil, avšak brzy pochoval svou manželku i syna. Rozhodl se změnit svůj dosavadní způsob života a vydal se na křížovou výpravu do Svaté země. Avšak na výpravě se zalekl obtíží cesty, a proto požádal papeže Celestina III. o dispens od slibu účasti na křížovém tažení. Žádosti bylo vyhověno za podmínky, že má na svých državách založit premonstrátský klášter. Tento slib také dodržel a roku 1193 založil klášter v Teplé. O několik let později, kolem roku 1200, založil klášter v Chotěšově pro ženskou větev řádu. Následně také přijal již z rukou papeže Inocence III. řádové roucho premonstrátů a stal se řeholním bratrem v nově založeném klášteře v Teplé. Zastával také funkci probošta, správce majetku obou fundací. Při vizitaci klášterního majetku v Hroznětíně byl zajat nepřáteli, uvězněn a zemřel hladu, protože odmítl zaplatit výkupné. Jeho úmrtí je datováno 14. července 1217. Byl pochován v klášterním kostele tepelského kláštera. Nedlouho po jeho smrti mu byla prokazována úcta jako světcí. Roku 1897 byl blahořečen. Oživení Hroznatova kultu nastalo po roce 1945, konkrétně 8. září 1946, kdy byl ustanoven za mučedníka pro spravedlnost a patrona politických vězňů z období nacismu, to vše zásluhou tehdejšího

⁷⁷OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. *20 let Plzeňské diecéze: 1993-2013: s důvěrou a nadějí*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2013. ISBN 978-80-260-4282-2. s. 11.

⁷⁸Tamtéž, s. 11.

převora tepelského kláštera Heřmana Josefa Tyla. Teprve roku 1990 se kult legalizoval a obohatil se o tradici politických vězňů z období komunismu.⁷⁹

⁷⁹HLINOMAZ, Milan. O blahoslaveném Hroznatovi. In: *klastertepla.cz* [online]. 2015 [cit. 24. 3. 2021]
Dostupné z: <https://klastertepla.cz/klaster/blahoslaveny-hroznata/o-bl-hroznatovi.html>

4 Rozhovory

Tato kapitola analyzuje výpovědi celkem šesti narátorů. Všichni narátoři souhlasili se zaznamenáním a zpracováním poskytnutých dat. Hlavním narátorem je emeritní biskup plzeňský, kterému je věnována celá tato práce. Další narátory jsem vybírala z okruhu jeho nejbližších spolupracovníků. Jako narátor nesměl chybět nástupce v úřadu biskupa – Mons. Tomáš Holub. Dalším důležitým narátorem je bývalý generální vikář Krzysztof Dędek, který od r. 2000 působil na biskupství na různých postech. Další respondenti jsou z řad pracovníků biskupství. Důležitou narátorkou je paní Růžena Smolková, která dokonce byla v týmu spolupracovníků pana biskupa od začátku. Pan Fencel byl taktéž zaměstnán na biskupství již od začátku existence diecéze. Dlouholetou spolupracovnicí, která působila (a dodnes působí) ve funkci sekretářky, byla paní Pavla Anderlová, která mi též poskytla rozhovor. Společné pro jednotlivé rozhovory byly stejné otázky, které jsem narátorům kladla, aby bylo možné výpovědi mezi sebou porovnat. Výjimku tvořily dva rozhovory vedené s panem emeritním biskupem Radkovským, které směřovaly přímo na jeho osobnost.

Vnitřním motivem života pana biskupa je obětovat se Ježíši ukřižovanému, opuštěnému. Tento motiv prostupoval našimi rozhovory, ale také je implicitně přítomen v jeho ostatních výpovědích. Ústřední spiritualitou jeho života je spiritualita Hnutí Fokoláre. Celý život se snaží co nejlépe poznávat a plnit vůli boží a tím také dorůstat do lásky. Za konečný cíl života považuje dostat se do božího království, dorůst plně do lásky. Život jako zrání – to je další důležité téma jeho života.

4.1 Pan biskup očima spolupracovníků

Narátoři se o panu emeritním biskupovi vyjadřovali velice pozitivně, zdůrazňovali především jeho srdečnost, vřelost, otevřenost vůči druhým lidem. Paní Smolková například uvedla: *„Je velmi otevřený světu a lidem v dobrém slova smyslu.“*⁸⁰ Další narátorka, paní Anderlová míní: *„Takže řekla bych, že otec biskup ve své osobě hodně odráží boží milosrdenství. A svým způsobem je takový papež František v našem měřítku. Nejen tím jménem, ale právě i tím přístupem, že je takový lidový a normální. A když o něco jde, když někde vnímá nějaké dejme tomu bezpráví, tak se dokáže postavit na stranu těch slabších.“*⁸¹

⁸⁰Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Růženu Smolkovou, místokancléřkou diecézní kurie, v Plzni dne 9. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 6.

⁸¹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz. Příloha č. 5.

Pan Fencl, dlouholetý pracovník na biskupství, zdůraznil nejen, že je to muž modlitby, ale také že je otevřený vůči novému, novým technologiím. Zároveň potvrdil výpovědi dvou předchozích narátorek: „*Asi bych znovu řekl, že je to muž modlitby, který všechny věci nějak nesl v modlitbě, že je opravdu otevřený pro každého a že také byl velmi otevřený pro nové věci. On tím svým vzděláním tak byl i mezi biskupy první, kdo měl mobil, kdo začal používat notebook, kdo si zřídil emailovou adresu. Takže to je taková jeho charakteristika – otevřenost pro nové věci. Potom bych také řekl, že je právě ten, který je schopen dávat druhým čas a který opravdu člověka, kterého právě teď potká, tak ho přijímá, s tím se baví.*“⁸²

Bývalý generální vikář Dědek přímo zakusil vřelé přijetí emeritním biskupem Františkem po svém příchodu do Čech z Polska: „*A v té první fázi tak to, co bylo velmi důležité pro mě, tak bylo to, že mi pan biskup tak hezky přijal. Já jsem také měl nějaké životní problémy, s kterými jsem přišel. On se o ty problémy nezajímal. Povídali jsme si samozřejmě o tom, ale jako by to neexistovalo. Že to vlastně neovlivnilo vůbec jeho vztah vůči mně, což bylo strašně silné. To je jako když máte někoho blízkého, který o vás ví těžkosti, které máte, ale vůbec to nedává najevo.*“⁸³ Dokonce dodává, že tento pozitivní přístup ho proměnil. V Polsku totiž přístup biskupa vůči svým podřízeným je spíše formální: „*Já jsem vůbec nebyl zvyklý na takovou otevřenost ze strany biskupů, vůbec, v Polsku to byl velký rozdíl.*“⁸⁴

Většina respondentů se také vypověděla, že pan biskup je opravdu muž zbožný, muž modlitby. Rozpovídal se o tom pater Dědek: „*Ale zároveň jak potom jsem ho sledoval víc, obdivoval jsem a žárlil jsem, tak pozitivně bych řekl, na jeho přístup k Bohu, na tu jeho důvěru v těch nejtěžších situacích a život modlitby. On je člověk, který ten vztah s Bohem bere velmi vážně. Že to není jen nějaká taková póza, že on musí být biskupem. Ale on prostě i kdyby se celý den s nikým nepotkal, tak má ten vztah velice blízký. Věnuje modlitbě čas. On je v tom takový věrný. Má ten pořádek toho dne, kterého se drží. To znamená – my máme ten breviář, ten se modlíme nebo nějaké jiné modlitby – tak on to vlastně dělá velice poctivě. Tam nevypadne. Nebo i další modlitby – růženec nebo křížová cesta, které má rád. A má takovou potřebu, aby ta modlitba byla taková neošizená. Mně už docházela trpělivost, ale*

⁸²Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

⁸³Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, v Plzni dne 26. 2. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 3.

⁸⁴Tamtéž.

*ještě tohle se pomodlíme a tohle se pomodlíme, ale v takovém dobrém. Takže on je opravdu takový člověk boží.*⁸⁵

K dalším pozitivním vlastnostem pana biskupa patří pečlivost, pořádek ve věcech a preciznost. *„Pan biskup má rád všechno tak jako srovnané, všechno má svoje místo, všechno je v nejlepším pořádku, všechno čisté. Vždycky obdivuji, když třeba v autě má všechno setříděné, rozříděné, ví, kde co má,*⁸⁶ uvedl pan Fencel.

Největším determinantem jeho života jistě bylo Hnutí Fokoláre, o kterém se zmiňují téměř všichni respondenti. O spiritualitě hnutí hovořil pan Fencel: *„A vnímal jsem také, že vlastně všechny ty těžkosti, které s ním sdíleli lidé nebo i těžkosti, které právě naopak on měl se svými podřízenými a s dalšími lidmi, takže pro sebe nějak nesl jako podíl na Kristově utrpení, jako podíl na Kristu, který nesl kříž na Golgotu.*⁸⁷

Pan biskup tuto spiritualitu nejen žil a šířil dále, ale také byl jejím živoucím svědectvím: *„On je fokolárin a opravdu tato spiritualita prostupuje celou jeho osobou a živě o tom vydává svědectví. Díky němu jsem tuto spiritualitu poznala. Vlastně oni jsou zaměřeni na to přijímat Ježíše ukřižovaného každý den v každé situaci. A tohle mě na otci biskupovi hrozně oslovovalo, že on to opravdu dělal,*⁸⁸ uvedla paní Anderlová.

Sám pan biskup Radkovský se zmínil o tom, jak se dostal k Hnutí Fokoláre: *„V tom roce 1968 nebo už v roce 1967, když jsme se vrátili z prázdnin, tak jsme si povídali o Hnutí Fokoláre, to byl Miroslav Vlk, později Graubner, Jančík a víc nás bylo, a potom už jsme se začali setkávat i s Karlem Pilíkem, který byl i v Římě a dával nám exercicie v roce 1969 a to byl tehdy farář v Praze v Karlíně u sv. Cyrila a Metoděje. V létě v roce 1969 byla tady u nás Mariapoli, a to bylo na Vranově u Brna, v tom poutním místě. Tam jsem pochopil, že to není jenom pro svaté lidi, ale i pro normální lidi jako jsem já.*⁸⁹

Nástupce současného biskupa Plzeňské diecéze Tomáše Holuba oslovila moudrost a skromnost jeho předchůdce: *„Já jsem přesvědčen, že to je moudrý muž v tom nejhlubším slova smyslu – ten, který dokáže věci posuzovat v takových mnohem širších souvislostech,*

⁸⁵Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, v Plzni dne 26. 2. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 3.

⁸⁶Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

⁸⁷Tamtéž.

⁸⁸Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

⁸⁹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, v Plzni dne 2. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 1.

nežli většina z nás. A je to také člověk velmi radostný a dobrosrdečný, přející druhým lidem. A je to někdo, kdo si myslím je také především velmi skromný. ⁹⁰

Ke komplexní charakteristice je nutné uvést také stinné stránky, kterých ovšem narátoři mnoho neuvedli. Celkem uvedli respondenti tři vlastnosti, které se dají považovat za slabosti, jak uvedl jeden z respondentů: *„A ta bezprostřednost tak myslím, že je zároveň ale vlastně na něm něčím úžasným, ale zároveň jeho slabostí. Protože on vlastně každému věřil, že ho nechce nijak obelhat, že nehledí na nějaké své vlastní zájmy, protože takový je on. Ale mnohdy za ním lidé přicházeli s nějakými svými vlastními zájmy, mnohdy mu třeba neřikali pravdu a on jim prostě důvěřoval. A v té jeho pozici tak si myslím, že právě chyběla schopnost jakoby rozlišovat nebo tedy říci tomu člověku, o kterém následně zjistil, že nejednal správně nebo že nemluvil pravdu, tak mu to nějakým způsobem vyčíst nebo mu za to vyčinit. Tohle si myslím většinou on nedělal, že to neuměl. A to myslím je taková určitá slabost,*“ dodal pan Fencl. Stejného mínění je i paní Anderlová, která vypověděla: *„A bylo to v souvislosti, jak jsem naznačila, že otec biskup je právě hodně milosrdný a staví se na stranu těch, kterým třeba nikdo nevěří nebo jsou nějakým způsobem diskvalifikováni. No a v jednom takovém případě jsem měla pocit, že určitá strana tohoto trochu zneužívá, že na to trochu hřeší.* ⁹¹

Nejen bezmezná důvěřivost, ale také nerozhodnost patří k vlastnostem pana biskupa. Pan Fencl, který pana biskupa zná od počátků diecéze, zmínil: *„A já už jsem říkal jednu jeho slabost a myslím si, že teď zmíním tu druhou slabost, a to bylo to, že se strašně těžko rozhodoval. Že vždycky poměřoval ano i ne, pro i proti a vlastně to rozhodování odkládal pořád na nejmožnější poslední dobu. Jako kdyby chtěl ještě opravdu zvážit ty plusy i mínusy, případně čekal, jestli se dozví ještě nějakou novou informaci, která by mu v jeho rozhodování pomohla. Takže to bylo někdy náročné, že se rozhodoval dlouho. A potom to bylo často tak, že byl nakonec nejvíce ovlivněn tím, kdo s ním o té věci mluvil naposledy.* ⁹²

Poslední z těchto vlastností je špatná organizační schopnost. Pater Dědek při srovnání nynějšího a emeritního biskupa uvedl: *„Největší rozdíl mezi nimi je, že pan biskup Tomáš je*

⁹⁰Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Holubem, biskupem plzeňským, v Plzni dne 19. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 2.

⁹¹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

⁹²Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

silný po té organizační stránce. Kdežto tam u pana biskupa Františka převládla ta jeho lidskost, ten jeho laskavý přístup.“⁹³

4.2 Spolupráce s panem biskupem

Spolupráce s panem emeritním biskupem zahrnovala jak běžnou agendu, tak práci na větších projektech. Dlouholetá spolupracovnice paní Smolková zmínila, co pro ni znamenala spolupráce s panem biskupem: *„Spolupráce s člověkem – nadřízeným, kterého si vážíte.“⁹⁴* Dále také uvedla, jak ji spolupráce ovlivnila: *„Spolupráce mi ovlivnila hlavně v tom, že nezáleží, jakou práci děláte, ale s jakou pečlivostí, trpělivostí a radostí,“⁹⁵* což svědčí o přístupu pana biskupa k podřízeným.

To potvrzuje i další výpověď paní Anderlové: *„No, jak už jsem trochu nastínila, tak ta jeho osobnost je velmi inspirativní. A myslím si, že asi to, co mě nejvíce oslovilo a nějakým způsobem snad ovlivnilo, je, že pan biskup nikdy nikoho nepřehlédl. Ať už přišel jakýkoliv člověk, tak mu vždycky věnoval pozornost, vždycky ho vyslechl a projevil mu účast na tom co ten člověk prožíval. A když třeba přišla vícečetná rodina tak každému z nich, i dětem, prostě podal ruku a aktivně ho pozdravil, oslovil.“⁹⁶*

Avšak práce na větších projektech se týkala i řadových zaměstnanců, jak zmínila paní Anderlová: *„Jak jsem už uváděla, tak já jsem byla vlastně taková ta jeho kancelářská síla. Takže byla to hlavně ta každodenní administrativa. To znamená nejvíce asi tedy korespondence a přijímání návštěv a ta běžná agenda. A co se týče spolupráce opravdu na nějakých projektech, tak v rámci diecéze to byly oslavy výročí založení a bylo to 15. výročí a 20. výročí založení diecéze. A pak jsem vlastně byla zapojená do příprav oslav jeho narozenin 70. a 75. Nevybavila jsem si žádné okázalé události jako navenek. Ani moje práce nespočívala v řízení bohoslužeb, což je právě ta spolupráce, kterou lidi vidí z venku.“⁹⁷*

Na větších projektech spolupracoval pater Dędek, který jmenuje hned několik důležitých projektů: *„Nejdůležitější akce, která vždy každý rok byla, tak bylo diecézní setkání s biskupem v rámci toho takzvaného světového dne mládeže na květnou neděli. A to byla pro nás vždy ta největší výzva. To se vlastně jmenovalo – Setkání biskupa s mládeží. A druhá*

⁹³Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, v Plzni dne 26. 2. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 3.

⁹⁴Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Růženu Smolkovou, místokancléřkou diecézní kurie, v Plzni dne 9. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 6.

⁹⁵Tamtéž.

⁹⁶Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézní kurie, v Plzni dne 9. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

⁹⁷Tamtéž.

zásadní věc – byly tam kurzy pro animátory. Nebo jsme dělali nějaký fotbalový turnaj – to se jmenovalo Biskup Cup. Nebo turnaj ve volejbale. A potom v té druhé fázi, kdy už jsem měl na starosti tu pastorační jako celkovou – v rámci té pastorační bylo také spousta různých kurzů – například pro akolyty. No a potom byly takové velké akce za toho mého působení – to bylo myslím 20 let plzeňské diecéze, to byla taková velká akce. Velká akce na náměstí, s velkou parádou to bylo. A takové ty akce při spolupráci s Němci – regensburská pouť.“⁹⁸

O jiných, ale neméně zajímavých projektech hovořil pan Fencl: „*My jsme nějak pravidelně ještě s mými kolegy se s ním scházeli ohledně pastorační v diecézi. Mám pocit, že to bylo každých 14 dní, takové pravidelné setkávání. A vlastně jsme spolu s ním nebo s jeho schválením pracovali na různých setkání diecéze, kterým se říkalo Dny víry, což byl takový víkend jednou za rok. K tomu se pak přidaly každoroční diecézní poutě a vikariátní dny v jednotlivých vikariátech. Pak mě ještě napadalo z těch větších věcí za ty roky, že jsme hodně pracovali na oslavách milénia roku 2000. Měli jsme takový dvouletý program, tuším, že to byl rok 2012, 2013, který se jmenoval Diecéze čte bibli. Za ty dva roky jsme přečetli bibli – respektive ti účastníci. Hodně jsme spolupracovali na ekumenických bohoslužbách tady v Plzni. Třikrát také v té době se konaly diecézní exercicie, kdy biskup pozval exercitátora a on sám spolu s dalšími lidmi, bylo nás kolem 100, se jich účastnil. Také jsme každoročně připravovali vánoční bohoslužby tady v katedrále, které byly nějak zaměřené na návštěvníky té bohoslužby, které z větší části, bych řekl, nebyli tedy věřící. A spoustu dalších věcí, na které si nevzpomenu.“⁹⁹*

Také pan Fencl dodal, jak ho spolupráce s panem biskupem ovlivnila: „*Tak řekl bych, že byl pro mě velkou inspirací v tom, jaký byl otevřený, jak dával lidem prostor a svobodu. Vnímám jsem, jak vlastně všechno, co dělá tak nějak nese v modlitbě, že se za to modlí. A přišel mi jako úžasný vzor toho, dokázal lidi přijímat. Vlastně kohokoliv potkal, i když už musel někam jít, i když spěchal, tak byl schopen se s tím člověkem zastavit, začít mu naslouchat, přijmout ho. Ti, kteří třeba spěchali spolu s ním, tak byli nervózní, ale museli tam prostě stát a čekat až on si s tím člověkem něco poví. Takže tohle přijetí jeho bylo úžasné.“¹⁰⁰*

⁹⁸Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, v Plzni dne 26. 2. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 3.

⁹⁹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

¹⁰⁰Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

Podobné stanovisko uvedl i současný pan biskup Holub: „Pro mě je pan biskup Radkovský mým skvělým předchůdcem, to znamená, že já na spoustu věcí navazuji, v něčem samozřejmě jsem jiná než on, ale není to něco, co by šlo proti tomu, jak biskup Radkovský ty věci po mnoho let vedl. A to, co asi mě nejvíce ovlivnilo je taková ta jeho prostota, dobrota, určitá ochota být pohotový k takové velmi neokázalé službě druhým lidem, k takové dobrosrdečnosti. Tam se od něho musím hodně učit, přeci jen mám v sobě více toho vojenského a takhle ta srdečnost biskupa Františka mě vždycky velmi zahanbovala.“¹⁰¹

4.3 Vzpomínky na pana biskupa

Zajímavé vzpomínky uvedli všichni respondenti. Pan Fencel zavzpomínal na pana biskupa jako na vášnivého řidiče: „Pamatuji si, že třeba pan biskup býval vždycky vášnivý řidič. I když měl řidiče, tak rád si řídil sám. Rád jezdil rychle. Pamatuji si, jednou jsme jeli z Prahy. On řekl, že bude řídit. A řekl: „Budeme se modlit po cestě růženec“, takže on se předmodloval – vždycky řekl tu první část a já jsem se modlil tu druhou část. A vždycky, když jsem se modlil tu druhou část, tak jsem viděl, jak se řítíme po té dálnici a jemu klesá hlava. Tak jsem se to snažil modlit hrozně rychle a jakmile jsem se domodlil, tak on zase tu hlavu zvedl a zase se modlil tu svoji část. A já jsem se to modlil hrozně zbožně, protože jsem měl opravdu strach, že se vybouráme. A já jsem mu říkal: „Ale ty usínáš, já budu řídit.“ „Ne, ne, to je dobré.“ A zase se začal modlit a jak se domodlil, tak mu klesala hlava. Takže to byla jízda taková trochu hrůzy. Nicméně jsme dorazili dobře až do Plzně.“¹⁰²

Na velmi vřelé setkání rád vzpomíná pan biskup Holub: „Tak já těch vzpomínek mám strašně moc. Ale možná bych jednu nějak zdůraznil – a to by byla vzpomínka našeho prvního setkání v okamžiku, kdy jsem přijel do Plzně už coby nově jmenovaný biskup, kdy to ještě téměř nikdo nevěděl. A takovéto jeho „Tomáši“, které bylo velmi veselé a zároveň radostné, tak mi zůstalo dodneška jako taková vzpomínka na nehranou radost, že budeme moci spolupracovat.“¹⁰³

Nečekanou vzpomínku uvedla paní Anderlová: „Jak už jsem zmínila, že otec biskup je fokolarín, tak vlastně součástí té spirituality je, že ženy jsou v církvi brány vážně, že mají svoji roli. To není spiritualita, která by byla klerikální. No a jednou se stalo, už jsem tady

¹⁰¹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Holubem, biskupem plzeňským, v Plzni dne 19. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 2.

¹⁰²Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

¹⁰³Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Holubem, biskupem plzeňským, v Plzni dne 19. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 2.

trochu naznačila, že jsem nikdy s ním neabsolvovala ty výjezdy na bohoslužby nebo tak, ale jednou ano. A to bylo, když kolega ceremoniář zrovna nemohl se účastnit jednoho biřmování ve Spáleném Poříčí. Já už si přesně nepamatuji, kdy to přesně bylo, ale vím, že to bylo v rozmezí let 2006–2010. Biřmování to je věc, kdy biskup potřebuje asistenci, kdy potřebuje, aby mu tam někdo držel mitru, berlu – na to jsou zapotřebí dva ministranti, pak křížmo. Takže těch lidí u toho je více. A je zapotřebí, aby jim někdo dával pokyny, vzhledem k tomu, že to farář nedělá každou neděli, tak ti ministranti nemohou vědět, co a jak mají dělat. No, a tak nějak ze žertu vzešlo, že bych se toho mohla ujmout. A on to normálně udělal.“¹⁰⁴

Vzpomínku spojenou s hlubokým zážitkem zakusila paní Smolková: *„Vzpomínek je hodně. Jedna z nich je, když byl uváděn do úřadu plzeňského biskupa, před odchodem do katedrály poklekl před svým otcem, aby mu udělil požehnání. Byl to pro mě hluboký zážitek – kdy nebe se dotýká země.“¹⁰⁵*

4.4 Budování diecéze

Respondenti se ve svých výpovědích shodli na tom, že počátky diecéze byly hodně organizačně složité. Chyběly nejen prostory, ale i lidské zdroje. To zdůrazňoval především bývalý generální vikář p. Krzysztof Dędek: *„. Ale začátky byly drsné. On musel hledat lidi – spolupracovníky, najít si generálního vikáře, najít si kancléře. A tady byly docela mizerné lidské zdroje. Lepší zdroje byly mezi laiky než mezi kněžími. Mělo to takové dva zásadní důvody: první – tady na západě jednala vláda docela drsně a nebylo tady moc osobností – kněží – a potom ještě druhá věc – když vznikala diecéze, tak ještě kardinál Vlk si stáhl do pražské diecéze z té oblasti ty kněze, které chtěl a tady nechal ty, které tak možná moc nechtěl. Neříkám, že to byli všichni, ale hodně jich tady takových zůstalo. Tím pádem ten lidský zdroj tady nebyl velký, nebyl prostě nějak impozantní, a to byl myslím jeden z velkých problémů.“¹⁰⁶*

Velmi podobnou výpověď uvedla i paní Anderlová: *„A i v tady té naší společnosti sekularizované, v diecézi, která je fakt chudá i takto na lidi, tak on v tom spatřil cestu, jak opravdu víru předávat. A byl v tom odvážný.“¹⁰⁷*

¹⁰⁴Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

¹⁰⁵Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Růženu Smolkovou, místokancléřkou diecézní kurie, v Plzni dne 9. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 6.

¹⁰⁶Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, v Plzni dne 26. 2. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 3.

¹⁰⁷Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

Přesné faktografické údaje uvedla paní Smolková: „*Plzeňská diecéze je poměrně malá, navíc s problematickým územím v pohraničí. Vznikla oddělením části území Arcibiskupství pražského, Biskupství českobudějovického a litoměřického. V době vzniku se skládala z 324 farností. Postupně se farnosti spojovaly, například tam, kde nebyli věřící. Toto spojování (slučování) proběhlo v několika fázích. Největší sloučení farností proběhlo k 31. prosinci 2004. Od 1. ledna 2005 měla Diecéze plzeňské 71 farností. K dnešnímu dni tvoří diecézi 66 farností.*“¹⁰⁸

O potřebě slučování farností hovořil i pater Dędek: „*Protože to bylo složité organizačně a těch farností bylo...ted' je farností třeba kolem 70 nebo 68 nebo něco takového. Ale jak ta diecéze vznikla, tak jich bylo asi kolem 500. Ale to už se nedalo udržovat, že by prostě všude tam byl farář. To znamená, že bylo potřeba to spojovat a do větších celků. Takže to bylo organizačně náročné.*“¹⁰⁹

Nejen dobrou spolupráci a vztahy s veřejnými činiteli vyzdvihoval pan Fencel: „*No já myslím, že to byla jeho otevřenost vůči lidem, a nejen tedy vůči křesťanům, ale i vůči vlastně všem lidem žijícím a také vůči starostům, zastupitelstvům, hejtmanům a těmhle lidem ve státní správě, s kterými udržoval také velice dobré vztahy a styky. Pak myslím, že to bylo také to, že vytvořil velice dobrý tým relativně malý s dobrými vztahy na biskupství. V tom mu byl právě velkou oporou pater Josef Žák, kterého si vlastně vybral jako prvního spolupracovníka.*“¹¹⁰

Klíčové podle paní Anderlové při budování diecéze bylo rozvinutí života: „*Navíc díky svým zkušenostem dokázal nebo jeho náhled byl takový, že život má navrch, že život má přednost. Nejdřív se prostě život musí rozvinout a teprve pak nějak strukturovat. To bylo určitě naprosto základní také při rozjíždění diecéze.*“¹¹¹

Taktéž paní Anderlová uvedla, že se pan biskup snažil postavit základy diecéze na modlitbě, modlitební podpoře řeholních a i jiných křesťanských společenství: „*A uvěřil tomu, a proto podnikl kroky, jako například že usiloval o to, aby sem přišli trapisté a založili klášter v Novém Dvoře, aby prostě to opravdu všechno stálo na modlitbě. Pozval sem komunitu,*

¹⁰⁸Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Růženu Smolkovou, místokancléřkou diecézní kurie, v Plzni dne 9. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 6.

¹⁰⁹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, v Plzni dne 26. 2. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 3.

¹¹⁰Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

¹¹¹Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

do které patřím já, to je Koinonia Jan Křtitel a my si toho moc vážíme, protože opravdu oceňujeme odvahu otce biskupa, který když zval našeho zakladatele, aby přišel sem do diecéze – on mu řekl: „A proč?“ a pan otec biskup na to odpověděl: „Protože nechci vidět pohřeb katolické církve.“ A prostě tomu uvěřil. A stejně vlastně tak usiloval o to, aby tady působili obláti. Ty tady nějakou dobu byli a pak odešli a vlastně se mu podařilo získat je zase sem zpátky. On usiloval i o další spirituality, ale třeba se to nepodařilo, aby přišly. Ale rozhodně podporoval s Josefem Žákem duchovní obnovy v takových těch malých skupinách, které opravdu vytváří to fokoláre, to ohniště, to ohnisko jednak živých vztahů mezi sebou, ale hlavně tak, aby ty lidi byli napojeni na Pána a mohli takhle evangelizovat, předávat víru.“¹¹²

Lidský vklad, nový pohled na pastorační práci zdůraznil současný biskup Holub: *„Tam samozřejmě klíčové bylo na začátku přijmout realitu této diecéze jako misijního území, jako území, kde mnoho charakteristik takové té klasické pastorace vlastně už nemůže fungovat. Že je jenom pár oblastí, kde ten způsob je ještě smysluplný, jako je Domažlicko nebo Klatovsko. Ale že v mnoha jiných oblastech, především v celém Karlovarském kraji a v celých těch bývalých Sudetech je třeba hledat nové způsoby. A toho biskup František byl ochoten. On vlastně otevřel tu diecézi způsobu, který je mnohem vnímavější, je vnímavý pro tu realitu a mnohem více se věnuje té realitě, nežli nějakým všeobecným předpisům, jak by se to možná mělo. A to si myslím, že dalo do diecéze ten obrovský vklad. Že je to diecéze, která je sice malá, chudá a také velmi misijní, ale diecéze, která má velký potenciál se v těchto měřítkách rozvíjet a být diecézí, která je vlastně velmi radostná a prosperující.“¹¹³*

4.5 Shrnutí výpovědí narátorů

Narátoři se ve svých výpovědích v nahlížení na pana biskupa shodují. Pro všechny narátory je pan biskup srdečný, vřelý, otevřený vůči lidem i vůči novým možnostem a také technologiím. Dále se shodují na tom, že pan emeritní biskup je mužem modlitby, má rád řád v modlitbě a pořádek v osobních věcech. Je ochoten pomoci slovem i činem, je tu pro každého člověka, nehledě na vyznání. Celý život se věnoval budování ekumenických vztahů, a to i v rámci své funkce sekretáře biskupské konference. Na prvním místě je pro

¹¹²Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

¹¹³Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Tomášem Holubem, biskupem plzeňským, v Plzni dne 19. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 2.

pana Radkovského člověk a pak až organizace a struktura: „*Nejdřív se prostě život musí rozvinout a teprve pak nějak strukturovat,*“¹¹⁴ potvrdila paní Anderlová.

Spolupráci pana biskupa Radkovského s lidmi na biskupství, ale nejen s nimi, bych charakterizovala jako učit se trpělivě dorůstat do lásky a sloužit druhým lidem.

Ve vzpomínkách na pana emeritního biskupa nalezneme ochotu a flexibilitu reagovat na nově vzniklé situace. A to v případě pomoci slovem, ale i skutkem. Tento fakt dokládá pan Fencel: „*A teď ještě projdu všechny místnosti a každou tu místnost vykropím svěcenou vodou. “ A tak jsme takto procházeli a přišli jsme v prvním patře do herny. On vezme za kliku, otvírá ji a říká: „No ale tady je uvolněná klika. “ A tak jak byl v té albě, strčil do ruky tu kroupku, kterou tam žehnal, vytáhl z kapsy ten nůž a přitáhl toho červíka v té klice, schoval nůž a zase pokračoval dál a procházel faru a žehnal.*“¹¹⁵

Diecéze byla vyhlášena 31. května 1993. Přípravy diecéze měl na starosti František Lobkowicz, který měl tým spolupracovníků zahrnující laiky Josefa Kašeho a Jana Kašeho. U katedrály sv. Bartoloměje sloužil kněz Petr Eliáš, který připravoval instalaci biskupa do úřadu, která proběhla 10. července 1993. Budování diecéze nebylo jednoduché, chyběli prostory i lidé, kteří by v nově vzniklé diecézi pracovali. Bylo nutné sloučit farnosti – 324 farností bylo před sloučením, nyní je v Plzeňské diecézi 66 farností. Přesto, že počet farností byl snížen, kněží byl nedostatek i pro nižší počet farností. Řady českých kněží museli doplnit kněží ze Slovenska a z Polska. Polský kněz, Krzysztof Dędek, se stal generálním vikářem právě proto, že českých kněží bylo málo.¹¹⁶ Dodnes je Plzeňská diecéze územím misijním, na které přicházejí kněží z Polska, ale nově také z Afriky.

¹¹⁴Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, v Plzni dne 12. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 5.

¹¹⁵Rozhovor Jany Boškové (studentka Západočeské univerzity v Plzni) s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, v Plzni dne 8. 3. 2021. Celý rozhovor viz Příloha č. 4.

¹¹⁶RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). ISBN 978-80-7566-118-0. s. 113–117.

Závěr

V teoretické části bakalářské práce bylo mým cílem uvedení čtenáře do problematiky vedení rozhovoru metodou orální historie, dále pak zpracovat životopis pana Františka Radkovského. V této části jsem pracovala s knižními zdroji. Další kapitola v teoretické části je věnovaná Plzeňské diecézi. U této kapitoly jsem kromě knižních zdrojů využila i tiskoviny, konkrétně výtisky Katolického týdeníku.

V této bakalářské práci můžeme sledovat unikátní záležitost vzniku nové diecéze. Plzeňská diecéze je 2. nejmladší diecézí v České republice. Plzeňská diecéze vznikla v roce 1993. Nejmladší diecéze v republice vznikla o tři roky později, a sice v roce 1996. Jedná se o Ostravsko-opavskou diecézi, jejímž biskupem je František Lobkowicz, který připravoval vznik Plzeňské diecéze. František Lobkowicz sice pochází z Plzně-Křimic, ale dlouhá léta působil právě v oblasti Ostravsko-opavské diecéze. Naopak František Radkovský působil dlouhá léta na území Plzeňské diecéze. Nejprve byl kaplanem v Mariánských Lázních, poté administrátorem farnosti Františkovy Lázně. V této funkci setrval až do té doby, než byl jmenován pomocným biskupem pražským. Následně také působil jako sekretář biskupské konference. 31. května 1993 byl jmenován papežem Janem Pavlem II. na post biskupa Plzeňské diecéze. V této chvíli začal budovat své nejdůležitější životní dílo. Musel se potýkat s různými problémy. Nejprve musel zajistit zázemí diecézi, poté také zaměstnance, kteří by mu se správou diecéze pomáhali. Stejně jako s Českou biskupskou konferencí, tak i s Plzeňskou diecézí začínal téměř na zelené louce. Potýkal se s velkým množstvím farností a kostelů a nedostatkem kněží. Musel zajistit příchod kněží ze zahraničí, kteří by podpořili a doplnili řady českých kněží. Jednalo se především o kněze ze Slovenska a Polska. Podmínky pro rozvoj života v diecézi nebyly jednoduché ani z důvodu polohy této diecéze. Příhraniční vysídlené oblasti nebyly zrovna úrodnou půdou. Křesťanská víra se zde musela křísit. Trpělivou a houževnatou snahou byla vybudována nynější Plzeňská diecéze. Ne vše bylo ideální, avšak dokázalo se mnohé. Vybuďovalo se živé Diecézní centrum mládeže pořádající různé akce pro mladé dospívající. Rozvinul se život i díky řadě reholních komunit přítomných v Plzni a v Plzeňské diecézi. Velkým ohništěm života mladých lidí je komunita Koinonia Jana Křtitele sídlící v Plzni – Liticích. Hlavním zdrojem praktické části mé bakalářské práce byly výpovědi narátorů pracujících na biskupství v různých pozicích. Pro svou práci jsem si vybrala celkem šest narátorů. Prvním narátorem byl pan František Radkovský, emeritní biskup plzeňský, který dnes působí jako prezident Diecézní charity Plzeň. Dalším narátorem byl jeho nástupce ve funkci

diecézního biskupa Mons. Tomáš Holub. Třetím narátorem byl bývalý generální vikář Krzysztof Dędek, který působil na Diecézním centru mládeže v různých pozicích. Čtvrtým narátorem byl Jindřich Fencl, dlouholetý pracovník na biskupství, který byl zaměstnán na biskupství spolu se svou manželkou již v roce 1993. Další narátorkou byla paní Pavla Anderlová, sekretářka obou biskupů Plzeňské diecéze. Poslední šestou narátorkou byla paní Růžena Smolková, místokancléřka diecézní kurie.

Jsem moc ráda za ochotu, vstřícnost a sdílnost všech narátorů. Každý z nich mi pomohl dotvořit novou perspektivu pohledu nejen na pana emeritního biskupa Radkovského, ale také na vznik a budování diecéze.

Práce pomocí metody orální historie nebyla v této covidové době jednoduchá, musela jsem využít možnosti online rozhovorů, jinak bych empirický materiál pro tuto práci nezískala. Také sama jsem prodělala covid a tři týdny jsem spolu s celou rodinou strávila v karanténě. Vzhledem k těmto okolnostem se mi přes snahu nepodařilo dostat se k archivním pramenům biskupského archivu. Plzeňské biskupství vydalo striktní nařízení týkající se omezení setkávání osob.

Zajímavostí, kterou uvedl pan biskup Radkovský na otázku, co je důležité předávat studentům, bylo, že by se mělo na Pedagogické fakultě Západočeské univerzity v Plzni více hovořit o křesťanských kořenech, na kterých je západní civilizace vybudována. Zároveň uvedl, že je důležité poznat a pochopit křesťanské umění, se kterým se v chrámech setkáváme. Budoucí učitelé by měli být poučeni o symbolice, kterou umění obsahuje.

Rozhovory s panem emeritním biskupem byly plodné, přinesly mnoho nových informací, které dosud nikde nebyly uvedeny. V těchto unikátních výpovědích vidím největší přínos práce. Práce by se i tak dala dále rozšířit, a to o analýzu interního zpravodaje Acta curiae, Zpravodaje plzeňské diecéze a o archivní prameny z biskupského archivu, kam mi nebylo umožněno se vydat.

Resumé

Hlavním cílem předkládané bakalářské práce bylo zpracování a předložení uceleně uspořádaných informací o osobnosti prvního biskupa Plzeňské diecéze Františka Radkovského, který řadu let sloužil jako kněz na území Plzeňské diecéze, a také proto se stal jejím prvním biskupem. Stěžejní událostí této práce bylo založení Plzeňské diecéze 31. května 1993. Přípravami na vznik Plzeňské diecéze se zabýval František Lobkowicz, současný biskup Ostravsko – opavské diecéze, nejmladší diecéze v České republice, která byla založena v roce 1996. Dále se práce věnovala budování Plzeňské diecéze, druhé nejmladší diecéze v České republice. Bakalářská práce byla regionálně zaměřena na oblast Plzeňska. V práci jsem převážně pracovala s metodou orální historie. Svůj výzkum jsem opírala o výpovědi několika narátorů z řad biskupství, kterými byli současný biskup Plzeňské diecéze Mons. Tomáš Holub, bývalý generální vikář Krzysztof Dędek, dlouholetý pracovník na biskupství Jindřich Fencel, sekretářka obou biskupů Plzeňské diecéze Pavla Anderlová a místokancléřka diecézní kurie Růžena Smolková. Hlavním narátorem byl emeritní plzeňský biskup František Radkovský, se kterým jsem vedla celkem dva rozhovory. Kromě stěžejní kapitoly Životopis Františka Radkovského doplněné citacemi z rozhovorů, které jsem s ním uskutečnila, se v práci nachází také kapitola Rozhovory, která analyzovala výpovědi ostatních narátorů.

Resumé

The main aim of this bachelor's thesis was to process and present comprehensively organized informations about the personality of the first bishop of the Pilsen diocese, František Radkovský, who served as a priest in the Pilsen diocese for many years and therefore became its first bishop. The main event of this work was the establishment of the Pilsen diocese on May 31, 1993. František Lobkowicz, the current bishop of the Ostrava – Opava diocese, the youngest diocese in the Czech Republic, which was founded in 1996, prepared preparations for the Pilsen diocese, the second youngest diocese in the Czech Republic. The bachelor's thesis is regionally focused on the Pilsen region. In my work I mostly worked with the method of oral history. I based my research on the statements of several narrators from the ranks of the diocese, which were the current bishop of the Pilsen diocese, Mons. Tomáš Holub, former Vicar General Krzysztof Dędek, Jindřich Fencel, a long-term employee of the diocese, Pavla Anderlová, secretary of both bishops of the Pilsen diocese, and Růžena Smolková, vice-chancellor of the diocesan curia. The main narrator was František Radkovský, bishop emeritus of Pilsen, with whom I had a total of two interviews. In addition to the main chapter Biography of František Radkovský, supplemented by quotations from interviews that I conducted with him, there is also a chapter Interviews, which analyzed the statements of other narrators.

Seznam pramenů a literatury

Literatura

DUNDA, Marek, ZAHRADNÍČEK, Pavel, ed. *Dotyky nebe a země: 7 událostí a předmětů v dějinách křesťanství, které zvou k zamyšlení*. Přeložil Stanislav DOLEŽEL, přeložila Terezie EISNEROVÁ, přeložila Irena NĚMCOVÁ. Vranov nad Dyjí: A.M.I.M.S. ve spolupráci s Maticí cyrilometodějskou s.r.o., Olomouc, 2018. A.M.I.M.S. M. 128 s. ISBN 978-80-7266-433-7.

FENCL, Jindřich. *Františku, děkujeme: ...za vše, co jsme skrze Tebe dostali*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2014. ISBN 978-80-905894-1-4.

HALBWACHS, Maurice, NAMER, Gérard a Marie JAISSON, ed. *Kolektivní paměť*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2009. Klas (Sociologické nakladatelství). 290 s. ISBN 978-80-7419-016-2.

HANUŠ, Jiří. *Malý slovník osobností českého katolicismu 20. století s antologií textů*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2005. Dějiny a kultura. 308 s. ISBN 80-7325-029-2.

HAVLŮJOVÁ, Hana, NAJBERT, Jaroslav. *Paměť a projektové vyučování v dějepise*. Praha: Ústav pro studium totalitních režimů, 2014. 248 s. ISBN 978-80-87912-12-6.

CHAROUZ, Jindřich Zdeněk. *Plzeňská diecéze: ukazovat s láskou cesty evangelia*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2015. 135 s. ISBN 978-80-905894-2-1.

KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), 2010. Studijní texty (Sociologické nakladatelství). 152 s. ISBN 978-80-7419-033-9.

LE GOFF, Jacques. *Paměť a dějiny*. Praha: Argo, 2007. Historické myšlení. 266 s. ISBN 978-80-7203-862-6.

OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. *20 let Plzeňské diecéze: 1993-2013: s důvěrou a nadějí*. Plzeň: Biskupství plzeňské, 2013. 227 s. ISBN 978-80-260-4282-2.

PECKOVÁ, Barbora, RAJLOVÁ, Lucie, PEŠEK, Jiří. *Historie zrozená z rozhovoru: interview ve výzkumu soudobých dějin*. Vydání I. Praha: Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy, 2018. 233 s. ISBN 978-80-7571-016-1.

RADKOVSKÝ, František a Tomáš KUTIL. *V Boží režii*. V Praze: Karmelitánské nakladatelství, 2019. Rozhovory (Karmelitánské nakladatelství). 224 s. ISBN 978-80-7566-118-0.

VANĚK, Miroslav, MÜCKE, Pavel, PELIKÁNOVÁ, Hana. *Naslouchat hlasům paměti: teoretické a praktické aspekty orální historie*. Praha: Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, 2007. 224 s. ISBN 978-80-7285-089-1.

Periodika

KUTIL, Tomáš. Plzeňská diecéze slaví dvacet let. *Katolický týdeník*. 2013, v. 20, roč. 14, s. 1.

KUTIL, Tomáš. Plzeňská diecéze slavila dvacetiny s Hradišťanem. *Katolický týdeník*. 2013, v. 23, s. 2.

OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. Jsme nadějí pro kraje s tradiční vírou. *Katolický týdeník*. 2013, v. 23, s. 12.

PRINZ, Jiří. Když vyhasne víra, nebudou ani peníze. *Katolický týdeník*. 2013, v. 49, roč. 14, s. 12.

Red. Biskupové vyzývají: Jděte k volbám! *Katolický týdeník*. 2013, v. 42, roč. 14, s. 8.

Internetové zdroje

BEKÁRKOVÁ, Anna. Při nové evangelizaci počítám s vámi...*Milujte.se!* Časopis pro novou evangelizaci [online]. Praha: Res Claritatis, 2012, roč.6, č. 23, s. 22-25 [cit. 12. 2. 2021]. ISSN 1802-4327. Dostupné z: <http://milujte.se/storage/dalsi/milujte-se-2012-23.pdf>

Církev.cz. Mons. František Radkovský. In: *cirkev.cz* [online]. 2016 [cit. 10. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.cirkev.cz/cs/frantisek-radkovsky>

Diecéze plzeňská. Mons. František Radkovský. In: *bip.cz* [online]. 2016 [cit. 10. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.bip.cz/cs/katalog/osoby/radkovsky-frantisek>

FRITZOVÁ, Marie. Konstruování životního příběhu jako adekvátní nástroj vědeckého nahlížení. In: *antropoweb.cz* [online]. 2011 [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/konstruovani-zivotniho-pribehu-jako-adekvatni-nastroj-vedeckeke-nahlizeni>

Hnutí fokoláře. Chiara Lubichová. In: *focolare.cz* [online] 2015 [cit. 17. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.focolare.cz/o-nas/chiara-lubichova?fbclid=IwAR0xj8GcmPLH41dwZvv4q7d-V87h28GNLT9UZpFBLvVcWkgS3wrjEbBfGJQ>

HLINOMAZ, Milan. O blahoslaveném Hroznatovi. In: *klastertepla.cz* [online]. 2015 [cit. 24. 3. 2021] Dostupné z: <https://klastertepla.cz/klaster/blahoslaveny-hroznata/o-bl-hroznatovi.html>

Pražská diecéze Církve československé husitské. Úkoly diecéze. In: *ccshpraha.cz* [online]. 2013 [cit. 7. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.cshpraha.cz/ustava-cirkve/cast-treti-ukoly-dieceze.html>

SVOBODA, Michal. Biografická metoda v antropologii. In: *antropoweb.cz* [online]. 2007 [cit. 2. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.antropoweb.cz/cs/biograficka-metoda-v-antropologii>

Ústav pro soudobé dějiny AV ČR, v.v.i. Centrum orální historie. In: *usd.cas.cz* [online]. 2021 [cit. 23. 2. 2021]. Dostupné z: <http://www.usd.cas.cz/pracoviste/centrum-oralni-historie/>

Orální prameny

Rozhovor Jany Boškové s Františkem Radkovským, emeritním biskupem plzeňským, 2. 3. 2021 a 5. 3. 2021.

Rozhovor Jany Boškové s Krzysztofem Dędkem, bývalým generálním vikářem, 26. 2. 2021.

Rozhovor Jany Boškové s Jindřichem Fenclem, dlouholetým pracovníkem na biskupství, 8. 3. 2021.

Rozhovor Jany Boškové s Růženou Smolkovou, místokancléřkou diecézní kurie, 9. 3. 2021.

Rozhovor Jany Boškové s Pavlou Anderlovou, sekretářkou diecézního biskupa, 12. 3. 2021.

Rozhovor Jany Boškové s Tomášem Holubem, biskupem plzeňským, 19. 3. 2021.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Rozhovor s biskupem Františkem Radkovským.....	II
Příloha č. 2: Rozhovor s p. biskupem Holubem.....	XXIII
Příloha č. 3: Rozhovor s p. Dědkem	XXVI
Příloha č. 4: Rozhovor s p. Fenclem.....	XXXV
Příloha č. 5: Rozhovor s p. Anderlovou.....	XXXIX
Příloha č. 6: Rozhovor s p. Smolkovou	XLIII
Příloha č. 7: Emeritní plzeňský biskup František Radkovský.....	XLVI
Příloha č. 8: Poutní mše svatá v Mariánských Lázních	XLVII
Příloha č. 9: Tomáš Holub a Krzysztof Dędek.....	XLVIII

Příloha č. 1: Rozhovor s biskupem Františkem Radkovským

Jak vzpomínáte na mládí, vzkázal byste něco svému dospívajícímu JÁ?

No, co by bylo dobře říct ... především takový velký dar rodičů v tom, že jsem vyrůstal spolu s bratrem ve velké rodině, láskyplné, a to myslím dnes mnoha dětem chybí. Čím jsem starší, tím víc vidím, jak právě tohle bylo důležité, prostě pro celý můj další život.

Jednak samozřejmě mě bavilo spoustu věcí, jednak hudba, umění, tatínek mě učil poznávat architekturu, umění a muziku taky. Naučil jsem se, doma jsem vyrůstal prostě v truhlářství, takže pro mě jaksi to, že jsem tam někde prostě dělal věci truhlářské ... já jsem si postavil plachetnici například a jezdil jsem tam na ní na rybníku, jo, takže to bylo takový docela hezký, to mi pomohl samozřejmě tatínek a děda taky to zpracování na truhlářských mašinách ... takže tohle, no.

Potom mě bavila hodně matematika, takže jsem dělal matematické olympiády, každý rok, nebylo to jednoduché. Jeden můj strýc – bratr tatínkův – ten byl matematický statistik, takže to jsem viděl jako takovou inspiraci ... časem i pro mě, když jsem se rozhodoval, co budu dělat po gymnáziu. Ještě je možná dobře říct, že jsem (ono je to vlastně i v té knize), že jsem to neměl jednoduché, že jsem se nemohl dostat ... za nás skončila devítiletka a byla osmiletka no a mě nechtěli po osmé třídě pustit do gymnázia, respektive do jedenáctileté střední školy, ale ještě byl takový jednoroční kurz pro ty, co se nedostali, a ono nás tam bylo víc, takže jsem ještě chodil na ten jednoroční učební kurz a když jsem ho skončil, tak pak už mě pustili na to gymnázium, to bylo tenkrát tříletý.

No a pak můj tatínek, to právě jsem tam také psal, že můj tatínek si dodal odvalu a napsal prezidentu Zápotockému, někdy v tom roce padesát šest, padesát sedm, kdy jsem maturoval v sedmapadesátém, tak napsal prezidentovi, že bych měl jaksi taky možnost se dostat na studium no a oni si mě zavolali na okresní výbor komunistický strany, s tatínkem, že jo, a tam jsem musel slíbit, že nepůjdu učit, což mi nevadilo a to jsem slíbil, protože já jsem chtěl jít dělat tu statistiku, že jo, nebo spíš teoretickou matematiku, nebo praktickou a ne učení, nebýt učitelem.

Takže tím jsem se dostal v sedmapadesátém roce na matematicko-fyzikální fakultu, no a tam jsem měl to štěstí ... já jsem bydlel v Praze u tet a strýčka (to byly zase sestry maminky), no a tam jsem celý dny sedával v univerzitní knihovně a přišel jsem domů spíš tak k večeru, no ale vždycky jsem, nebo velice brzo jsem začal chodit do Týnského kostela, kde byl

vynikající pater Jiří Reinsberg, a tak tam jsem chodil na mši svatou, v podstatě pak potom každý den.

Že jsem mezi tím, když jsem byl v té univerzitní knihovně, tak odskočit si do Týnského kostela o pár set metrů dál, nebyl takový problém.

Ještě jsem možná mohl říct, že z té muziky, rodiče mě a mého bratra dali, abychom se naučili na klavír. Takže takovou tu základní lidovou školu tu jsem měl, tu jsem absolvoval. Mezitím tatínek taky hrával divadla amatérsky, prostě s lidovým souborem, tam u nás v Třešti, a velice hezky hrál, no a mě začala bavit taky ta recitace, tak jednak jsem hrál taky nějaký to divadlo, ještě jako žáci ve škole a taky na gymnáziu jsme hráli jo divadlo, prostě v tom jsem taky fungoval. Navíc taky recitoval na nějakých soutěžích, což bylo dobře, protože jako Pánbůh si tak člověka připravuje, jo. Jednak tu muziku a jednak tu úctu k slovu, aby jaksi vždycky dobře vyznělo, v té četbě, aby to nebylo drmolení, ale skutečně jasný slovo. Tak to jsem se na tom v té škole naučí – na té jedenáctiletce a před tím na té základní škole.

Na Vysoké škole bylo pro mě důležité, že jsem si musel taky vyjasnit otázku víry. A o tom je tady vzadu v té knížce celá jedna kapitola. Takový ty důkazy, několik skutečností, které vedou k víře v Boha. Což bylo něco, co jsem začal už tam. Ono nás tam, dá se říci, bylo víc. O nějaký ten rok výš byl salezián. Z mého ročníku šel jeden taky rovnou po 2. ročníku studovat teologii. To mě ovšem ještě nenapadlo. Já jsem dostudoval tu matematiku. Pak jsem šel na vojnu, takže jsem byl 2 roky na vojně (resp. 26 měsíců). A tam už ve mně zrálo to duchovní povolání a takže to byla taková příležitost se jaksi zamyslet nad tím, co a jak by mě ... jestli skutečně to povolání mám. Ono to přišlo potom jaksi hned po tom, kdy jsem se vrátil do výzkumného ústavu, pak to už přišlo docela konkrétně. Už před vojnou jsem měl jednoho velice dobrého přítele, který se také dostal na teologii, právě ve chvíli, kdy já jsem se vrátil z vojny, takže pro mě to bylo propojení do těch Litoměřic na teologickou fakultu.

Narodil jste se v Třešti – ve známém betlémářském centru. Jaký vztah máte k betlémům?

No, samozřejmě to bylo tak, že my jsme doma vyřezávaný betlém neměli, my jsme měli jenom papírový betlémy. Když někdo pracuje profesionálně se dřevem, tak už to nechce zase dělat jako amatér, že jo. Navíc otec ani strýc nebyli řezbáři, ale byli truhláři a dělali dobře. Navíc nebylo potřeba tamtěch... Těch betlémů bylo hodně, takže ty jsme navštěvovali vždycky, to bylo běžný a samozřejmý, že navštěvovat betlémy. I když to bylo v době poměrně tvrdý totality, tak ty lidi to měli doma. Nad postele si dali velký podklad – trámký

a na to pak začali stavět ty kořeny, který byly většinou z vody a vypadaly pak opravdu jako skály a no a na to mech a tak dále a tak dále, takže to měli doma, a to byla velká oběť, protože lidi jim tam našlapali, když se chodili dívat na ten betlém a těch bylo opravdu hodně. Tak jako dneska se jich vystavuje asi 20.

Poslední léta, teď to už bohužel nebylo možné kvůli covidu, ale ty léta před tím firma Podzimek, která je z Třeště (Podzimek a synové), ti mají propůjčenou Jindřišskou věž v Praze, že a tam jedno patro je vždycky věnováno betlémářům a betlémům. A to se vždycky zahajovalo na začátku adventu, to přijeli z Třeště, postavili ten betlém a pak přijel třeba i starosta a tak, ovšem přicházel tam i pan kardinál Duka, například, předtím i kardinál Vlk, myslím, že tam chodil taky. Teďka už to nešlo kvůli covidu, protože nebylo možno se sejít. Takže to taková tradice, velice hezká.

Vzdělání nás rozvíjí, dává nám podněty a inspiraci k přemýšlení. Co je podle Vás důležité předávat studentům na vzdělávacích institucích? Ptám se z toho důvodu, že jste byl 10 let členem správní rady Západočeské univerzity.

Obecně řečeno – samozřejmě je důležité, aby v té náplni studia to odpovídalo tomu, na co se studenti připravují, ti studenti, co budou dělat. To samozřejmě se tam děje a je to myslím dobře. Já bych řekl, že ta Západočeská univerzita má výhodu, že je spíš zaměřená hodně technicky – ty výzkumné ústavy co tam jsou ... a to je dobře, to je dané tradicí, že tam je Škodovka, elektro a strojírenství, to tam je dlouhodobě, a to jsou skutečnosti, které jsou, je to tradice, kterou je třeba rozvíjet. Nakonec i samotná Škodovka, což je dnes komplex různých podniků, ta to sama vyžaduje, aby tady to zázemí technické bylo.

Na druhou stranu je dobře, že je v Plzni Lékařská fakulta, která samozřejmě zůstává při Karlově univerzitě, protože ta snadněji dostane ... uznání, když jsou ti lékaři z Karlovy univerzity, tak ve světě to je spíš daný, než aby to byla nějaká neznámá škola. Ale je dobře, že tam je Fakulta zdravotnických studií, protože ta technika je čím dál náročnější a je třeba, aby bylo dostatek těch, kteří ji dokážou obsluhovat a zvládnout k prospěchu nemocných.

Ještě jedna věc je tam taková, kterou bych rád, aby se časem podařila. Myslím si, že je velice důležité pro Pedagogickou fakultu, pro pedagogy, aby ti dostali takové základní informace o křesťanství, eventuelně o dalších náboženstvích, ale především o křesťanství, které je pro nás nejbližší, aby mohli seznamovat své žáky, studenty s tím, co oni mohou vidět a potkávat v kostelích. Protože ty kostely nezbouráme, ty tady byly a budou, jsou tu staletí a další budou. Jde o to, aby ti lidé, ti studenti, kteří vyrostou a dozrají, aby to nebyli cizinci ve vlastní

kultuře (jak já říkám), tzn. aby rozuměli, co je to ten pán, jak visí na tom kříži a co jsou ty postavy pod ním a co to je ten Jan s tím prstem na puse a tak dále, a mnoho dalších věcí. To si stačí projít Saský most a hned můžete přezkoušet lidi, nakolik se v tom vyznají nebo nevyznají. To si myslím, že je takový obor, který je důležitý. Mluvili jsme o tom vícekrát. Myslím si, že teď je taková šance trochu, protože budějovická fakulta teologická tam chce mít obor katecheze. To znamená, že se tam mohou ti lidi naučit ... protože ono je potřeba o tom křesťanství se něco dozvědět, má-li se člověk dostat k té umělecké nadstavbě, tak musí nejdřív vědět něco o tom fundamentu. Já si myslím, že to je věc, na které se bude dále pracovat.

Determinace. Kterí lidé utvářeli vaši osobnost, kdo vás ovlivňoval od dětství, kdo měl na vás vliv obecně.

Tak samozřejmě v dětství to byli rodiče a samozřejmě i celý ten okruh, protože my jsme byli věřící rodina, takže jsme pravidelně chodili na bohoslužby. Já s mladším bratrem, který je o rok a třičtvrtě mladší, tak jsme ministrovali, chodili přisluhovat k oltáři. Vliv měli také výborní kněží, kteří tam tenkrát byli a mnozí museli pryč, protože byli kvalitní. Potom pro mě opravdu velkou formací byl pater Reinsberg.

Já jsem skončil v roce 1962 matematickou fakultu a nastoupil jsem zase do výzkumného ústavu sklářského. V roce 1966 jsem se dostal na teologickou fakultu. V roce 1967, o prázdninách, jsem ještě s dalšími bohoslovci, protože nám zprostředkovali kontakt do semináře ve východním Německu, tedy v NDR, jak se to tenkrát jmenovalo Německá demokratická republika, a to byl seminář a teologická fakulta v Erfurtu. Tam jsme přijeli, bylo nás tak kolem 10 bohoslovců, a tam nám profesori, kteří mohli být přítomni 2. vatikánskému koncilu v letech 1962 až 1965, tak ti nám povídali o koncilu, což bylo velice důležité, já jsem to tenkrát přirovnal, že to bylo otevření okna do světa. Tam se mi také stalo, že jsem tam jednoho půldne, v neděli odpoledne, tam byla beseda s jedním italským lékařem, těch italských lékařů tam bylo víc, protože Němci měli nemocnice, které patřily církvi a patří ještě dnes, právě třeba v Lipsku, v Erfurtu, v Berlíně. Oni tenkrát ještě, než tam Němci postavili tu železnou oponu, jaksi kolem Západního Berlína, tak tam spoustu těch lékařů utíkalo tudy na Západ a oni neměli dostatek lékařů v těchto katolických nemocnicích, a tak když byli na koncilu biskupové, tak prosili a tam to dopadlo tak, že Italové jim tam poslali svoje lékaře, a sice z Hnutí Fokoláre. Tím jsem se dostal k tomu, že tam byl jeden tenhle lékař fokolarín, který nám tam vyprávěl o novém stylu života křesťanů, jak je možné žít

a mně se to velice líbilo a říkal jsem si, že je to hezké, ale je to pro svaté, to není pro mě. Rok na to v 1967 u nás byla úplně jiná situace, a mezitím se nám také nabídla možnost jet na Západ, takže jsem jel do Řezna a do Vamberku a Salcburku jsem byl také na teologickém vysokoškolském týdnu, kde byla taková velká esa prof. Ratzinger a prof. Walter Kasper. Tam jsem si koupil úvod do křesťanství německý Ratzingerův, který je vynikající kniha, ale dost těžká němčina. Takže s tím jsem vždycky zápasil, pak to vyšlo i česky. Prof. Kasper pozval asi osm, deset nás bohoslovců do restaurace a všechno za nás zaplatil. Tam jsme diskutovali o teologii. Takže to bylo hezké. Vrátil jsem se a za 2 dny nato tady byli Sověti, armáda, to jsem byl v Praze. V tom roce 1968, nebo už v roce 1967, když jsme se vrátili z prázdnin, tak jsme si povídali o Hnutí Fokoláre, to byl Miroslav Vlk, později Graubner, Jančík a víc nás bylo a potom už jsme se začali setkávat i s Karlem Pilíkem, který byl i v Římě a dával nám exercicie v roce 1969 a to byl tehdy farář v Praze v Karlíně u sv. Cyrila a Metoděje. V létě v roce 1969 byla tady u nás Mariapoli, a to bylo na Vranově u Brna, v tom poutím místě. Tam jsem pochopil, že to není jenom pro svaté lidi, ale i pro normální lidi, jako jsem já.

A od té doby jsme se začali setkávat. Jednak ještě v tom semináři a když jsem v sedmdesátém roce byl vysvěcen a dostal jsem se nejdřív do Mariánských Lázní jako kaplan na 2 roky k panu převoru Tylovi a potom samostatně do Františkových Lázní po zemřelém knězi. V těch Mariánkách jsem zjistil, že mi chybí to setkávání, které bylo důležité, tak jsem přišel za Karlem Pilíkem a řekl jsem mu, že mi chybí setkávání. On řekl, že to je dobře, tak přijed', my se v úterý setkáváme, jednou za čtrnáct dní. Já jsem říkal, že takto často nebudu moci, a nakonec to skončilo tak, že jsme se setkávali každý týden, vždycky v úterý. Celá léta a bylo to moc dobře. Bylo to nakonec tak, že jeden týden jsme měli setkání takového užšího kroužku a další týden měl každý z toho kroužku kolem sebe asi tak dalších plus mínus 10 kněží. Takže se to tímto podařilo hodně držet a hodně šířit, a to bylo dobře. Ti zkušeni muklové, jak se říkalo, to byl muž určený k likvidaci, to byli vlastně vězňové. Ti zkušeni vězňové, jako byl Pilík a Koldíček a Kejmar a Kolář Bohouš, tak ti nás vedli, abychom také byli opatrní a nespádli do rukou Státní bezpečnosti a tam z toho jsme se celkem velice dobře učili, že s nimi není možné si vůbec zahrávat. A bylo to dobře, protože mnozí kněží si mysleli, že to s nimi nějak uhrají, ale pak se objevili v seznamech spolupracovníků STB, i když třeba nic nedělali, ale ti estébáci zase potřebovali mít činnost, a tak si tam tyhle lidi psali a tak dále. A on třeba i něco kývnul, podepsal a tak, takže to byly prostě věci náročné. No, a to mě vedlo, tohle hnutí a vede do dneška.

Časopis Nové město, vydávaný Hnutím Fokoláre, vychází ze spirituality Chiary Lubichové. Po ní je novou prezidentkou Margaret Karramová. Viceprezidentem bývá muž, a ten zůstal z minulého období, Jesús Morán, to je Španěl.

Jako kněží jsme se scházeli, to bylo za totality, když skončila totalita, tak jsem se stal biskupem a v tu chvíli už to bylo jinak. Začali jsme se scházet jako biskupové. Kardinál Vlk, tenkrát ještě jako biskup Budějovický, později arcibiskup pražský, biskup Graubner z Olomouce a já jsem tam byl a pak ještě pár dalších zájemců se občas objevilo. My jsme byli pozvaní, přijel Klaus Hemmerle z Cách, který byl bezvadný muž, ten nás pozval, takže jsme v létě 1990 už jeli do Švýcarska. Ještě s kolegou z Drážďan, s Joachimem Reineltem, kterého jsme samozřejmě znali ještě jako kněze, který se stal také Drážďanským biskupem. To jsme jeli 4 v autě. A od té doby jsme jezdili a jezdíme každý rok. Uvidíme, jak to bude letos. Vloni jsme byli zjara, protože to bylo 100 let od narození Chiary Lubichové, takže to jsme byli v Tridentu a potom v Lopiánu, což je u Florencie a pak ještě v létě jsme měli setkání té naší skupinky, protože jsme rozdělení do takových skupin a my patříme ke střední a východní Evropě. To znamená, že jeden je z Kišiněva z Moldávie, další je z Temešváru, další je z Nového Města na Slovensku, další je ze Žiliny, pan biskup Galis, v Olomouci jsou dva, pan arcibiskup Graubner a biskup Basler. Já jsem dnes tady v Karlových Varech, a ještě jeden je teď nově v Maďarsku, ve Vácu. Vzhledem k poměrně velkým vzdálenostem se nemůžeme setkávat osobně, ale díky technice máme videokonference každý měsíc, takže se vidíme takto přes obrazovku. Je to velice hezké a je to povzbudivé. Já si nedovedu svůj život představit bez toho, že bych tuto spiritualitu nežil a nepoznal.

Mojí duchovní inspirací jsou právě lidé z Fokoláre, kterých je cca 60–70–80. Naší „hlavou“ je arcibiskup z Rangúnu. Odpovědní za skupiny se také setkávají formou videokonferencí, a i tyto informace jsou nám předávány. Je to pro nás takové povzbuzení, že jsme propojeni a víme, co se děje mezi biskupy ve světě. Jsou to jednak biskupové a jednak kněží nebo laici, nebo řeholníci nebo řeholnice a také laičky, to především, kteří jsou členové toho hnutí, a to jsou lidé, kteří jsou zasvěceni Bohu a žijí touto spiritualitou. A je to veliká síla.

Jak vzpomínáte na budování Plzeňské diecéze?

To víte, to je celá dlouhá historie. Já jsem měl těch věcí na začínání více. Když jsem byl v roce 1990 vysvěcen na biskupa od pana kardinála Tomáška, to jsme byli s biskupem Lobkowiczem, tak mě potom hned zvolili jako sekretáře Biskupské konference. Takže jsem dělal sekretáře 3 roky. A v roce 1993, když vznikla diecéze, tak jsem to musel položit, místo

mě přišel jeden kněz a já jsem byl jmenován plzeňským biskupem, to bylo 31. května.1993. Ten úřad to není hned, to se musí připravovat tyto věci. Toho úřadu jsem se ujal 10. července 1993. Až bude otevřena katedrála, tak se tam můžete podívat do presbytáře a tam jsou takové měděné nebo mosazné pásky a na nich jsou latinsky napsány takové věci, jak byla diecéze založena 31. května 1993 a já že jsem se tam ujal úřadu jako první biskup 10. července 1993. A potom je tam také, jak ten farní kostel sv. Bartoloměje byl povýšen na katedrálu. To tam je tak napsáno, aby se na to nezapomnělo, to jsou důležité začátky.

Kus diecéze, tu severnější část, jsme dostali od Prahy a tu jižnější část od Budějovic. Ti kněží, kteří byli tam, pokud chtěli, a většinou chtěli, tak tam zůstali na svých místech, jak byli. Už ale měli jinou hlavu, už to nepatřilo pod Prahu nebo pod Budějovice, ale pod Plzeň. To jsme začínali – bylo potřeba, abych si vybral generálního vikáře, to je takový 1. zástupce biskupa, takový praktický, to jsem si vybral patera Josefa Žáka, který byl předtím farářem v Rokycanech a tam dělal také rychtáře, v tom rokycanském vikariátu. A pak jsem si vybral ještě kancléře, což byl takový ten šéf, zase po stránce spisové atd. uvnitř té diecéze, a to byl pater Václav Škach. Ten je dnes pochovaný na hřbitově v Plzni, nechali jsme tam postavit takový hezký pomník, kde je Pán Ježíš v životní velikosti, to dělal pan mistr Šindelář, je to takové křesťanské místo. Generální vikář Josef Žák to nemohl dělat celou dlouhou dobu, protože byl nemocen. Měl jsem ještě další generální vikáře, a to byl Adrian Zemek, ten to dělal 10 let a potom Robert Falkenauer, ten to dělal asi 5 let.

Důležité bylo mít takové opěrné body diecéze, a to byli především řeholníci. Měli jsme tam františkány. Dostali jsme od nich 3 velké kláštery v diecézi (v Plzni, v Chebu a v Tachově). Já jsem je chtěl všechny prodat nebo nějakým způsobem vyměnit či darovat, ale ten plzeňský jsem chtěl prodat. Naštěstí to nikdo nekoupil. Říkal jsem si, že nevím, kde bych vzal 200 miliónů na tu investici. Ona ta oprava nakonec stála asi 180 miliónů. Dnes si nedovedu představit, že bychom ten klášter neměli, je zaplněný do poslední místnosti. To jsou naše instituce. Saleziáni, ti už v diecézi byli. Jejich budova byla tehdy značně zchátralá. Tam byl jeden kněz, to byl Michal Kaplánek, měl 2 asistenty – Jožku Mendla a Jiřího Cahu, to už jsou také zkušení dávní kněží, a p. Kaplánek přednáší na teologické fakultě v Budějovicích. Pak jsme tu měli dominikány, přijít měli i redemptoristé, těm se ale nepodařilo získat zpátky jejich klášter. Kolem roku 2000 se v diecézi objevili trapisté z Francie, někteří mezi nimi byli už Češi, a že hledají místo, kde by založili klášter. Prošli celou republiku a nic nenašli. Já jsem jim hned říkal, že to musí být tady u nás, protože tady se musí někdo modlit, aby takhle tvrdá zem, to pohraničí se také dostalo k víře, aby sem mohli přijít misionáři. Nejdříve

bydleli v Nečtinech na faře a potom začali stavět a pak se přestěhovali do Nového Dvora. A do Nečtin zase přišli sestry v civilu z Moravy, Společenství Na Cestě. Ty se poté postaraly o větší množství nezaměstnaných Romů v Dobré Vodě vedle Nového Dvora. Hlavně v Toužimi se snažili starat o děti, hned po škole ... a děti celkem dobře vyrostly, nemusely do zvláštní školy. A některé matky těch dětí si pak dodělaly i základní školu, když viděly, že to jde a má to smysl. Dnes tam některé pomáhají těm Romům.

Sestrám se věnoval jeden oblát, a sice páter Martin Sedloň, který tam k nim jezdil. Starosta v Nečtinech, ing. Křemenák, takový výborný muž, ten řekl tomu oblátovi, já vás sem vezmu, já vás tady potřebuji. A aby přivedl další. Tak ten pater Martin Sedloň přišel ke mně a říkal, že by chtěl k nám do diecéze, já bych chtěl do Nečtin. Já říkal, proč do Nečtin, já bych potřeboval obsadit Sokolov a další, kde jsme měli zase jiné řeholní společenství a moc to tam nefungovalo. Ale pak jsem si řekl, že já ho sem nepozval, pozval ho sem ten pan starosta, takže to musím akceptovat, tak jsem to nakonec akceptoval. Dopadlo to tak, že starosta sice tam měl v merku nějaký kostel, ale ten byl pronajatý, ten se nepoužíval jako kostel, to tam měli nějakí umělci, takže ho nebylo možné jim dát. Ale on jim dal kostel v sousední vesnici v Březíně a taky místní tam měli krásně upravené prostory na setkávání, takže on je tam ubytoval, no bezvadný to bylo. Dopadlo to tak, že tito misionáři ... já, když jsem je představoval, tak mně došlo, že oni se tam dostali díky těm trapistům, díky tomu, že ta děvčata tam přišla díky těm Romům, tím se tam dostal. Tak jsem pochopil a říkal jsem si, no vida, jak Pán Bůh to vede, nejdříve mniši, kteří se modlí a pak misionáři. No a ti jsou dnes v Plasích a v Manětíně. Je tam třeba Vlastík Kadlec a další, výborní jsou všichni. Pan Kadlec tam získal z naší diecéze 3 hochy, kteří již studují za obláty v Římě. My bychom to nedokázali, ale on to dokázal, právě tím svým svědectvím a svým životem. Ti obláti tam dnes působí velice dobře. Např. Martin Sedloň s Luckou ... se tam starají o bezdomovce. Lucka je jako kaplanka na onkologii ve Fakultní nemocnici v Plzni, dodělala si nebo dodělává si teologii v Budějovicích.

A tak to postupně rostlo. Ono to nebylo jednoduché, na začátku totiž bylo asi 324 farností, a to ještě nepočítám vojenský prostor Doupov, tam bylo dalších 30 farností. Samozřejmě, že nebyli všude kněží, protože proč by tam byli, když tam nebyli ani lidé. To bylo tak, že Němci byli vystěhováni a ti, co tam potom přišli, jednak jich bylo míň a jednak ti lidé ztratili víru, nebo aspoň přestali praktikovat víru. Jak přišli z východního Slovenska, z Moravy, z jižních Čech a prostě z různých míst, tak pod tím tlakem ateismu komunistického oni nedrželi pohromadě, každý byl odjinud, byla to náplava, takže prostě ta víra pro ně nic neznamovala.

A tak bylo potřeba tyto spojit. Tak to skončilo tak, že jsme ty farnosti rušili a dělali jsme z toho velké obvody. Těch farností je dnes asi necelých 70, zatímco předtím jich bylo přes 300. Mezitím ty restituce čili jak byly fary spojené, tak to šlo lépe vyjednávat a tak dále.

Takže to je diecéze dnes. Samozřejmě dnes tam už udělal spoustu bezvadné práce biskup Tomáš a jeho generální vikář Martin Holý, což jsou opravdu dobrá dvojka, která to tam táhne. Podařilo se jim sehnat zase ty kněze nebo to zase spojit a zredukovat. Ono je důležité, aby ti kněží nebyli sami na těch farách, protože ono to není vůbec jednoduché, žít sám, od rána do večera a nemít nikoho, kdo zatopí, uklidí a uvaří a tak dále. Takže někde je to spíš tak, že těch kněží je víc pohromadě. Ať už jsou to ti obláti, kteří jsou asi 4 v Manětíně, v Plasích a dnes také v Dolní Bělé, nebo jsou 2 v Kralovicích, a tak bych mohl pokračovat. Spíš nám šlo o to, aby byli pohromadě a aby to pro ně bylo snazší a mohli se vzájemně podporovat.

S kým jste nejvíce spolupracoval, kdo Vám při budování Plzeňské diecéze nejvíce pomáhal?

Tam byla parta laiků, kteří to dělali již před tím, že tam pracovali. Je potřeba říci, že během totality se v Plzni vystřídalo spoustu dobrých kněží. Tam byly vlastně 2 farnosti – farní kostel svatého Bartoloměje a farní kostel Panny Marie Růžencové v Dominikánské. Ještě k tomu patřili také ti redemptoristé, ten sv. Jan Nepomucký, a ještě tam byli ti saleziáni, dneska svatý Martin a Prokop. pater Hýža byl farářem u Dominikánů tady u Panny Marie Růžencové a tady ti faráři zase byli Václav Malý, Pavel Tábořský, Jiří Neliba. A potom tam byl Aleš Opatrný, který byl sice farářem v Toužimi, ale tam to bylo dost beznadějně. Bylo to město hodně ateistické a jednak tam každý na každého viděl, takže on hodně pracoval s laiky v Plzni a tam je vychovával. Býval tam také Josef Mixa. To byly velice důležité postavy. Býval tam také farář, zrovna si nemohu vzpomenout na jeho jméno, který byl v Pacem in Terris. On to tak spíše jako příkrýval, co tam ti kaplani dělali. On se o to nestaral, nezajímal, protože dobře věděli, že když ho policie nebo STB bude vyslýchat a budou chtít z něj dostat, kdo tam pracuje, kdo tam je a co dělá, tak on může říci, že o ničem neví a nemusel nic zatloukat. To se tak dělalo, že bylo lepší nic nevědět. To byly tvrdé zkušenosti.

Ten Aleš a ti další tam dělali spoustu dobré práce. U Dominikánů byl také pater Kopejsko, dále také Josef Kaše, který byl sice inženýr a dělal výtahy, ale byl to člověk, který právě hodně pracoval s laiky. Také ho otravovali, vyšetřovali a tak. A bylo i mnoho dalších. Takže hodně to byli tihle laici. Když potom padla totalita, tak tihle laici se o to víc snažili, aby tam

získali a formovali a tak dále. A mezi tím tam přišli také ti františkáni, saleziáni a dominikáni, takže už tam té práce bylo hodně, kterou bylo možné dělat a dělala se. Mezitím se začaly připravovat ty dvě diecéze – jak tady Plzeňská, tak Opavsko-Opavská a pan biskup Lobkowicz, který pochází z Plzně, respektive z Křimic, kde měli svoje sídlo a kde také vyrůstal, tak on byl pražský pomocný biskup a já jsem dělal sekretáře biskupské konference a on se staral o to, aby tady v západních Čechách vyrostla ta diecéze. Mezitím přišel výborný kněz pater Eliáš z Austrálie, který tam hodně pomáhal a vypadalo to, že on by mohl být tady tím biskupem. Byl to člověk, který hodně znal. Výsledkem však bylo to, že biskupem tady jsem byl jmenovaný já. Ani ne pan biskup Lobkowicz, což bylo možná ze začátku takové podivení, že když je odtud a všechno to zná, ale zase já jsem působil v těch západních Čechách, těch 20 let, a on působil na Ostravsku, resp. v té budoucí ostravské diecézi, tam na Jablůnkovsku nebo Těšínsku. Tak to dopadlo tak, že on se stal biskupem tam. Takhle nás jmenovali.

No a velkým pomocníkem byl právě pater Hýža, to jsem udělal samostatnou farnost svatého Jana Nepomuckého, kde on hodně působil a zpovídal celou Plzeň a ještě okolí. Měl tam takovou místnost a tam opravdu trpělivě zpovídal.

A pater Eliáš, když 10. července začala fungovat diecéze, tak za týden na to odjížděl na dovolenou, a v Borovech, což je asi 20 km za Plzní, kousek za Přešticemi, tak tam zastavil autem, protože se mu udělalo špatně, a tam ho našli mrtvého v autě. To byla velká ztráta pro mě, že člověk, o kterého bych se mohl opřít, tak byl mrtvý.

Už před vznikem diecéze vzniklo církevní gymnázium, které je pořád tam, co bylo, ale také ve Spáleném Poříčí vznikla druhá církevní škola, která se zaměřovala na ekologii a ošetrovatelství. Tam ovšem byla ta nevýhoda, že tam bylo dost špatné spojení, takže ta škola by bývala zašla na úbytě v tom, že tam neměl kdo a jak pořádně dojíždět. Naštěstí se, díky Bohu, mně ještě podařilo přestěhovat ji do Plzně do Táborské ulice. Pak také hned na podzim v roce 1993, k 1. listopadu byla založena diecézní charita, tak jako v každé diecézi je diecézní charita. Vybrali jsme tam vynikajícího člověka ing. Lodra jako ředitele, který tam dodnes působí. V městské charitě, což je podřízená složka té diecézní, ale je její velkou částí, tam je Mgr. Pavel Janouškovec. Takže to jsou takoví vynikající lidé. A já dnes dělám prezidenta, prezident je takový titul, který je k ničemu, protože prezidentů je spousta, a ne se všemi jsou lidé spokojení. Ale jde spíš o to, kdo má na starosti ten duchovní rozměr.

Jezdívám po jednotlivých zařízeních charity, ovšem teď moc jezdit nemohu, protože to nejde. Tak uvidíme, ale doufám, že časem to bude zase volnější a lepší.

Takže těch laiků bylo hodně, také třeba Jindřich Fencel a mohl bych jmenovat ještě další.

Duchovní život. Jak rozpoznat své povolání, jak má člověk rozpoznat svoji životní dráhu.

Já říkám, že je potřeba se modlit a studovat, protože zvlášť pro kněze je to důležité a nejenom pro kněze. Ono dnes je i mnoho vystudovaných žen v teologii. Člověk to v sobě začne slyšet nebo cítit čím dál víc. Zvlášť třeba pro mě, který jsem již měl své zaměstnání, tak jsem najednou začal cítit, že Pán Bůh chce po mně, abych byl knězem. Je to prostě znamení, kdy prostě Bůh si člověka vede a často k tomu používá i těch druhých lidí. Já, když jsem byl ve 3. ročníku na matfyzu, tak jsem chodil k pateru Reinsbergovi na zpovědi, a říkal jsem mu, že bych chtěl být jezuitou. To jsem ještě neznal Hnutí Fokoláre a jezuité mě přitahovali. On však říkal, abych byl realista. Ale já mu však odvětil, že jsem optimista. Ono by to pak už bylo možné, ale já jsem poznal jinou spiritualitu, která se mi stala tak nějak blízká, a to bylo to Hnutí Fokoláre.

To prostě v člověku zní a zní to čím dál víc, ale je potřeba se modlit a prosit Boha, aby nám to dal poznat.

Co pro Vás znamená „pokoj v duši“?

Když si vezmete List Galat'anům, 5. kapitola, verš 22., tak tam je velice hezky řečeno:

Ovoce božího ducha je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání.

Dary Ducha svatého jsou: dar moudrosti a rozumu, dar rady a síly, umění, nábožnosti a bázně před Bohem. Když jsem dostal tyto dary, tak by ve mně měly vyvolat toto ovoce. To je ovoce, které by mělo ve mně vyrůst díky Duchu svatému. Mezi tím je i ten pokoj. Člověk se musí snažit o to, aby neměl duši moc zatíženou. Samozřejmě, že jsme lidé hříšní, ale na druhou stranu je tady ta možnost, že svátostí smíření to smyjeme a snažíme se o to, aby zůstala vnitřní svoboda, která je velice důležitá.

Tu jsem potřeboval například k tomu, když jsem odevzdal diecézi. Najednou člověk zjistí, že nemá nic, nebo že není nic. A to je dobře, protože u diecéze nezáleží, jestli je tam Radkovský nebo Holub nebo kdokoliv jiný, ale důležitá je ta diecéze. Naopak je potřeba,

abych já tomu biskupovi pomohl, aby on věděl, že já stojím za ním a že jsem ochotný mu pomoci vždy tam, kde je to možné a kde to bude potřebovat. To je ten pokoj v duši, že člověk na ničem nelpí.

My máme nyní exercicie, které nám dává jezuita, a to je základ svatého Ignáce. Tam je hezky řečeno toto: „Člověk je stvořený, aby chválil Boha, našeho pána, vzdával mu úctu a sloužil mu a takovým způsobem si spasil duši. Ostatní věci na povrchu země jsou stvořeny pro člověka, aby mu pomáhaly dosáhnout cíl, pro který je stvořen. Z toho následuje, že člověk je má užívat natolik, nakolik mu pomáhají k jeho cíli a natolik se jich zřící, nakolik mu v tom cíli překážejí. Proto je potřebné, abychom se stali indiferentními, svobodnými vůči všem stvořeným věcem, ve všem tom, co je ponechané svobodě naší libovůle a není to zakázané. Takže z naší strany nechceme raději zdraví než nemoc, raději bohatství než chudobu, raději čest než potupu, raději delší než kratší život. A tak důsledně ve všem ostatním, toužíce po tom, volit to, co nás lépe vede k cíli, pro který jsme stvořeni. ... Nechejme se, aby se Bůh podíval na každou část našeho života tak, jako i my hledíme na úžasnou milost a lásku našeho Boha. Když stojíme před Pánem Bohem a uvědomujeme si, jací velmi maličcí jsme ve vesmíru, přece si také uvědomujeme, že před ním, v jeho očích, máme velkou důstojnost a hodnotu.“

To jsou taková jasná slova, on to měl ten Ignác v hlavě srovnané. Proto také založil ten řád. Ještě jednu věc bych řekl. Svět potřebuje Boha. A to, že ho potřebuje, je velmi důležité. Ovšem nepotřebuje to, aby mu někdo povídal o Bohu, on potřebuje Boha. A toho Boha jsme mu schopni dát, když žijeme toto Ovoce ducha svatého – pokoj, lásku, dobro atd. Takže v tom to je.

Člověk zkušenostmi roste, zraje jeho osobnost. Na čem jste vy osobně vyrostl? Dalo vám něco životní lekci, tzv. za vyučenou?

Mám tady jednu knihu – V Boží režii. Boží režie – to je ono, to je to, co mi Bůh strká do cesty a kudy mě vede. Já se snažím celá ta léta žít tuhle spiritualitu. A v ní je spousta krásných knih, které vyšly, ať už jsou české nebo italské atd. Já jsem minulý týden dával exercicie, duchovní cvičení, benediktýnům na Břevnově u svaté Markéty a snažil jsem se to dávat právě z toho, co právě já sám mám, a to je ta spiritualita. A tak jsem z toho čerpal, právě z knih Kláry Lubichové, která vyšla i česky, je to silný sborník, a také od jejího blízkého spolupracovníka dona Pasquale Foresiho, což bylo většinou italsky a spousta věcí jsem si musel přeložit. Co jsem předtím povídal o Bohu, to je jeho myšlenka. Že svět potřebuje

Boha, a ne povídání o Bohu. Důležité je být vnitřně svobodný, aby se mnou mohl manipulovat Bůh, protože to je to nejdůležitější.

K jakým tématům jste se často vracel, jaká témata ve Vaší kněžské službě byla stěžejní?

Jsou to témata spirituality Hnutí Fokoláre.

Důležitá je vzájemná láska, aby člověk dokázal milovat druhé a také, dejme tomu, je provokoval, aby i oni milovali. Protože když já budu jenom milovat a nebude mi záležet na tom, jaký je ten druhý, tak je to sobectví. Tak mi jde o mě a ne o něj. Ale když se snažím ho mít rád tak, že také on začne milovat, dejme tomu, mě a pak i ty další, tak to je pomoc tomu člověku, a to je moc důležité.

Potom je to samozřejmě jednota. Ne že si jedu jen podle vlastní hlavy, ale že mě zajímá, jak to vidí ti moji blízcí spolupracovníci a lidé okolo mě. To je takový další důležitý bod. To, aby byl Ježíš mezi námi. To jsou všechno věci z té spirituality. Protože Ježíš řekl: „Kde jsou dva nebo tři v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich.“ A to je skutečně realita, to není jen nějaké hezké zbožné povídání.

A potom velice důležité je zasvěcení Ježíši, ukřižovanému, opuštěnému. To je, řekl bych, takový fundament, se kterým každý den začínám den a končím den. Totiž to utrpení Ježíše na kříži nebylo jen to fyzické, ale ještě to daleko horší bylo to, co on vyjádřil ve svém výkřiku: „Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?“. V tu chvíli on tady ukazuje, že ho Bůh nechal v té bolestné situaci. Ne, že by přestal být Bohočlověkem, to nejde, to by nás nevykoupil. Ve 2. listu Korint'ánům, v 5. kapitole, v 21 verši, v poslední větě je uvedeno: „Toho, který nepoznal hřích, kvůli nám ztotožnil s hříchem, abychom v něm dosáhli boží spravedlnosti.“ To je velice důležité, protože Ježíš, který vzal na sebe všechny naše hříchy, tak Bůh mu dal pocítit, co ten hřích přináší – oddělení od Boha, oddělení od otce. Pro něho to nekrásnější vždy byla modlitba, být blízko otcí. Jako Bohočlověk, i když jako Bůh zůstává v dokonalé jednotě s otcem. Ale jako Bohočlověk on tohle potřeboval prožívat a prožíval. Tak často utíkal do samoty, aby se mohl modlit, v noci, ráno a tak. Ale tady byla chvíle, kdy otec mu dal, aby pocítit, co je to ten hřích. A Ježíš to přijímá, musela to pro něj být ta nejtěžší bolest. Ale on na to říká v lásce – to má svatý Lukáš v popisu umírání: „Otče, do tvých rukou poručím svého ducha.“ A Jan zase má: „Je dokonáno.“ Takže ty věty takto asi šly za sebou. Důležitá je ta skutečnost, že Ježíš to přijal a proměnil. Umírá a může říct: „Je dokonáno“. Takže takhle tam ty věty asi šly za sebou. On pak odevzdává ducha, Ducha svatého. Jak píše

Baltazar: Ale tak důležitá je ta skutečnost, že Ježíš to přijal a prostě proměnil. Že umírá a může říci – Je dokonáno. Prostě celé to utrpení i ta opuštěnost a na konci ta smrt je to, čím vlastně jsme byli vykoupeni. Tak to má i svatý Tomáš, že říká celým tím utrpením.

No a teď je tady jedna důležitá věc, a to je to, co jsme se už naučili od toho roku 1969. To si pamatuji vždycky, když přijedu na Vranov u Brna, na to poutní místo, kde jsou bratři nejmenší, bratři Pauláni, svatý František z Pauly je jejich zakladatelem. Pamatuji si, jak jsme tam klečeli před svatostánkem a že nás ti Italové, kteří nás vedli ten týden toho Mariapoli, vybídli, abychom se zasvětili Ježíši opuštěnému, a to jsem udělal a od té doby to prostě opakuji. Víte, to je tak. Představte si, že se vám něco stane – říznete se nebo máte chřipku nebo jste naboural auto nebo prostě něco takového se vám stane ať už nemilého co jste udělal vy, nebo druhý vám udělal. Tak v tu chvíli stojí u nás Ježíš a ptá se mě: „Přijímáš mě? Přijímáš mě v této situaci?“ A tam je potřeba říci: „Ano, přijímám.“ A je potřeba to říci vždy, hned a s radostí. Proč? Proč zrovna tohle? Vždy je to potřeba říci. Proč hned? Neříkat: „Pane Bože, proč jsi to na mě dopustil? Co Tě to napadlo?“ Ale říci: „Ano Pane, přijímám Tě.“ S radostí, protože to přijímám Ježíše ukřižovaného. Ježíše, který kvůli mně nesl to velké utrpení. To je takový ten základ, to jádro té spirituality, které se snažím žít.

Měl jste v životě nějaké obavy? Měl jste z něčeho strach?

To asi ano. Určitě. Za totality – to jsme měli strach, jak to bude vypadat, jestli nás nechytanou a nebudou vyšetřovat, což se taky stalo kvůli skautingu. Anebo i později. Jedete s autem a teď si říkáte, jak to dopadne, zvláště když je silnice všelijaká. Ale není to nic takového zásadního. Tam je potřeba, aby se člověk učil milovat Pána Ježíše a říci: „Pane, těším se na Tebe.“ Samozřejmě smrt je to, čím budeme muset projít. Ale to je jen přechodná chvíle. To trvalé je potom být u něho a s ním.

Jaké historické okamžiky, které jste prožil, byly pro Vás významné a proč?

Za prvé to byl rok 1945, kdy jsem šel po prázdninách do školy a kdy si vzpomínám, jak to vypadalo u nás v Třešti. U nás v Třešti bylo spoustu postřílených Čechů. A tam si pamatuji, jak šli také k nám nahoru. Esesáci naštěstí začali vybírat muže nejprve na druhé straně města. Tamty zavřeli, zatímco můj otec mi zůstal na živu. A také strýc a děda.

Pak si vzpomínám, jak jsem byl velice smutný z toho, když v roce 1948 Gottwald řečnil na tom Staroměstském náměstí, jak jdou od prezidenta, jak on položil vládu. A že oni vyhráli a tak. To byla hrozná situace.

No samozřejmě rok 1968. V té době jsem pracoval jako brigádník ve statistice v pedagogickém ústavu akademie. Jak jsem šel do práce, vzal jsem si slovník česko-ruský. Patří to mezi rozhodující roky života, protože to na nás hodně zapůsobilo. No a předtím samozřejmě to, že jsme mohli ven poprvé na Západ za hranice v tom roce 1968. Ať už to bylo to Rakousko, Valonsko.

Rok 1989 a i předtím. To vypadalo, že bych také měl být biskupem už v tom roce 1988, kdy byl vysvěcen tedy pan biskup Liška, pan biskup Lebeda. Se mnou už si tenkrát také povídali estébáci. Nejdříve mě tedy pozvali na kraj – krajský církevní tajemník. Vypytaval se mě na různé věci. Já říkám, že nevím, že mám být biskupem, já to slyším od vás poprvé. Což byla pravda. Tam se ode mě nic nedověděl, protože já jsem nic nevěděl. Nic tajného jsem nedělal. Na Hnutí Fokoláre se neptal a na nějaké řeholníky – s tím jsem neměl nic společného. No a pak přijeli estébáci ke mně. To jsem v jedné místnosti měl je a vedle byl Míla Vlk, který tam byl zrovna na léčení ve Františkových Lázních. Tak se tam s mým dalším kolegou Josefem Rybenským za mě modlili, aby to dobře dopadlo. Předtím asi 15 minut nebo půl hodiny mně telefonoval kolega souseď ze Sokolova Antonín Bachan a říká: „Já už mám těch 30 bodů na podpis.“ To byl tenkrát Augustin Navrátil. 30 bodů na podpis za svobodu církve a tak. A Toník mi říkal: „Já už je mám, já ti je přivezu večer na ekumenu.“ To bylo v lednu – týden modliteb za jednotu. Takže se sejdem v Chebu. No a ti estébáci mi povídají: „A co uděláte až dostanete k podpisu těch 30 bodů? Už jsou v Sokolově, tak je jistě budete mít brzo.“ Prostě perfektní. To mi napověděli. Říkal jsem si – tady nemá cenu cokoliv zatloukat. Tak povídám: „No co. Přečtu si je a když budu vidět, že to je dobře, tak to dám lidem podepsat.“ A tím jsem se asi nestal biskupem v té době, což bylo dobře.

No potom v roce 1989. Tam pan kardinál vytvořil takovou skupinu, kterou měl na starosti pan biskup Liška, už tenkrát světící pražský biskup. Skupinu, která bude připravovat to svatořečení Anežčino a tu účast na tom svatořečení v Římě. Takže to jsme se scházeli. Tam byl Vlk, Lobkowicz, Mikulášek, brněnský generální v té době a já, Tomáš Halík a další. A tam se připravovalo nejen to. Tomáš přišel s tím co dělali s Pit'hou, ale Pit'ha zůstal úplně v pozadí, o něm se nemluvalo, Desetiletí duchovní obnovy. Desetiletí duchovní obnovy začínalo právě tím rokem 1988/1989 – to byl rok svaté Anežky a končilo to rokem svatého Vojtěcha v roce 1996/1997. Tak to byla také důležitá chvíle. My jsme tenkrát připravovali panu kardinálovi to oslovení lidí, že církev zůstává s národem. To bylo hezké. No a byli jsme samozřejmě v Římě. To byla fantastická událost. Moji známí utekli už předtím do Německa a rozhodli se, že mi zaplatí tu cestu do Říma. A tak jsem nakonec jel. Také ještě jedna

kolegyně z Chebu. Jeli jsme nakonec ze Stuttgartu se skupinou. A to byl Radim Valík, se kterým jsem teď taky byl na těch exerciciích minulý týden. Tomu už je také 90 let. S tím jsme byli na skautské lesní škole v roce 1969. A potom vedl tu cestu do Říma s českými emigranty. No a potom jsme se vrátili a další velkou událostí bylo, že Tomáš Halík a Aleš Opatrný přišli s tím, že by bylo dobře se podívat, jak se vlastně vede diecéze. Měli jsme se podívat, jak sousedi vedou diecéze, protože třeba to budeme potřebovat. Tak jsme vyjeli. Bylo to kolem 14. února. Byli v Salzburgu, ve Štýrském Hradci a ve Vídni a potom jsme dojeli do Mnichova. V Mnichově to bylo 14. února a tam jsme se dozvěděli z Vatikánského rozhlasu, že Vlk je jmenovaný diecézním biskupem v Budějovicích. A tak jsme druhý den šli nakupovat nějaké ty fialové věci, které se u nás neseženou. No a pořád jsme mu říkali – musíš si zvykat, takže Vaše Excellence a takové a smáli jsme se u toho. Ten prodavač byl chudák z nás celý špatný, co to tam je za partu chlapů, kteří si takhle dělají legraci. Až jsme mu pak řekli, že máme mezi sebou nově jmenovaného biskupa v Budějovicích, tak už to bylo všechno v pořádku. Takže to byla další velká záležitost.

No a potom, když si mě samotného pozval pan biskup Liška, protože u nás ještě nebyl nuncius a sdělil mi, že mám být pražským pomocným biskupem, tak jsem z toho byl vyděšený. Až mi Karel Pilík řekl: „Hele, ber, že je to vůle boží.“ Tak to zase ve mně hrklo, protože jsem si říkal: „Aha, to jsem takhle nebral.“ A co dál bylo – za pár dní byl papež u nás. To už jsem byl tím sekretářem konference. Když jsme předtím papežem stáli a představovali jsme se a já jsem řekl: „Radkovský“, tak papež řekl: „Á, sekretář konference.“ To byly takové zážitky. A od té doby jsme už jezdili do Říma a do světa pořád. A ta letní setkání biskupů, nejdříve ve Švýcarsku, tam k nám přišla také Chiara Lubichová. A bylo to vzácné mít mezi sebou člověka, který je svatý. Tak to jsou takové zážitky.

Jak jste vnímal změny a výměny režimů? Jaký to mělo faktický dopad na Váš život?

Změny režimů – to mělo praktický dopad. Byl jsem jmenovaný biskupem a všechno se změnilo. Ještě pár týdnů jsem jezdil do Františkových Lázní, než se tam sehnal nástupce za mě. A skončil jsem v Praze. A od té doby ten život byl úplně jiný než předtím. Úplně jiný styl života pochopitelně.

Jak vnímáte současnou náročnou celospolečenskou situaci?

Já jsem o tom tuhle napsal úvodník do Christnetu – Teologickou reflexi. Situace je složitá, teď jsme se bavili v charitě, jak vlastně testovat. Testovat bude nutné i ty, co jsou očkováni naplno, protože není nikdy jistota, protože tam je nějakých 20 %, že to nemusí fungovat ta

injekce, takže se klidně může stát, že to nebude fungovat. Jako je v tom veliká nejistota. Několik věcí. Za prvé, že ten covid, ten vir se hodně mění, že tady jsou mutace velice běžný tak, jako je to nakonec u chřipky běžné. A tak jaksi nevíme, jestli vzhledem k té jihoafrické mutaci na to budou fungovat ty injekce, ty vakcinace, nebo nebudou. Na tu britskou to snad funguje. No ale teď nevíme na jak dlouho, právě protože jsou s tím malé zkušenosti, s očkováním, s vakcinací. A za druhé právě pro ty mutace, které jsou a kterou budou dále pokračovat je vlastně klidně možné, že bude potřeba, abychom se nechali očkovat každý rok. Tak tohle je spíš úvaha pro epidemiologa a ne pro mě. Ale prostě jsou to věci, které je potřeba mít před sebou a vědět, že je to všechno zkouška, která samozřejmě zasahuje všechny lidi, a je spoustu lidí netrpělivých. A viděl jsem video z nějakého protestu tamhle na Václavském náměstí, kde ty lidi samozřejmě bez roušky a málem běsnili. No, co z toho je užitečné – nic samozřejmě. Ten kolega můj, přítel, co mi to poslal, říká: „Nebýt tam ta socha sv. Václava, tak jsem v Bohnicích.“ Bohnice je jaksi psychiatrická léčebna pražská. Protože ty lidi se tam takhle úplně chovali úplně prostě iracionálně. No, ale je to taky prostě kus společnosti. A tihle lidi tím třeba sami potrestaní vůbec nebudou, tím, jak se chovají nezodpovědně, protože můžou být přenašeči a jich se to nemusí týkat. Ale zato to od nich mohou získat další lidi. Ale protože oni nevěří na nějaký covid a na žádné injekce a tak dále, tak oni jsou mimo no. Jedině, když potom to zasáhne je samotné, což se taky může stát, protože dneska to jde i na mladší. Není to boží trest, je to boží zkouška. A Bůh nás chce tady vychovávat především k pokoře, protože jsme moc takoví lidé, kteří si myslí, že všechno zvládnou a všechno jim jde. No a právě, jak se někteří projevují, tak je potřeba, aby viděli, že nezvládnou a nejde.

Studuji historii. Jaký vztah máte k historii?

No, ta mě docela zajímá, to je pravda. Teď jsem se snažil hodně si nastudovat prostě to 17. století kolem bitvy na Bílé hoře a tak dále. A v tom je nakonec i ten Mariánský sloup. To jsem si prostudoval, že jsem si přečetl knihu od Olivie Chaline Bílá hora, což je taková dost silná kniha a přitom hodně podrobná. A je to prostě to hledisko spíš katolické bych řekl než jiné. Ale je prostě potřeba vidět ty pohledy z různých stran, jak to vlastně bylo. To je jeden příklad, ale zajímají mě i ty ostatní doby našich dějin a snažím se leccos z toho poučit a leccos přečíst, protože z té minulosti nám to může pomoci pro tu současnost a budoucnost.

Jak vnímáte čas. Člověk vnímá čas v různých obdobích svého života různě. Jak jste vnímal čas dříve a jak ho vnímáte dnes?

Já myslím, že hodně je to závislé na tom, kolik má člověk úkolů, které musí splnit a kolik toho udělá. Protože čím více tam má věcí, tím mu ten čas připadá delší, a naopak čím má méně těch aktivit, tím mu ten čas připadá kratší, protože mu to pořád připadá stejné. Samozřejmě teď je to trochu horší, protože ty aktivity nejsou. Protože já bych měl chodit po domovech seniorů charitních, ale teď jsem to musel vynechávat. Tak tento týden máme exercicie biskupové, minulý týden já jsem dával exercicie u benediktinů na Břevnově u svaté Markéty. To jsou takové týdny, kdy jsem nemohl a 15. března, dá-li Bůh, mám dostat druhou injekci a doufám, že pak budu moci víc chodit po jednotlivých domech. Ono je to tak, že se vždycky musíme nechat otestovat, alespoň třeba v té Plzni u sv. Alžběty to tak je. No to doufám, že už ten příští týden začnu fungovat a že budu moci chodit postupně i do dalších zařízení tím, že sám budu očkovaný a tak. No, co z toho plyne. Byl bych rád, kdybych mohl zase ten čas využívat jaksi hodně užitečně. Teď se snažím prostě ho využívat tak, že se snažím studovat, protože to je taky potřeba. A tím pádem jaksi využít ten čas, který nemůžu strávit venku mezi lidmi.

Život každého z nás je určitým svědectvím, výpovědí, plodem. Co je plodem Vašeho života kromě Plzeňské diecéze?

Já bych na to řekl otázky, které jsme slyšeli od exercitátora, což je otázka svatého Ignáce, protože jsou to svatoignácké exercicie, dává nám je jezuita. Co jste udělali pro Krista, co pro něj děláte a co pro něj chcete udělat? To je taková ta základní otázka nebo základní otázky, které by měly naplnit život křesťana. A tím spíše biskupa nebo kněze. Samozřejmě, ty moje časy jsou takové... Teď je ten stav, kdy jsem jako emeritní biskup, kdy tady nemám tu pravomoc. To je potřeba, aby to člověk přijal s takovou vnitřní svobodou. Což jsem se o to snažil a doufám, že se mi to podařilo. To je to období, těch posledních 5 let se dá říci, protože to utíká rychle. No a potom je to ta předchozí doba, těch 23 let, kdy jsem vedl diecézi. No a předtím jsem dělal 3 roky sekretáře biskupské konference, což bylo také budování zařízení nebo úřadu, instituce na zelené louce, protože za doby totality sice se biskupové občas scházeli a administrátoři diecézí, ale prostě ten úřad tam u toho nebyl, protože nebyl v podstatě možný. To bylo všechno pod dohledem a pod takovým tím omezením Státní bezpečnosti nebo komunistické instituce. No ale prostě taky to bylo takové hezké a zajímavé období, kdy jsem dělal toho sekretáře konference. No a předtím ten rok

1989 byl takový hodně mimořádný, protože se připravovalo mnoho věcí. Svatá Anežka, její svatořečení a Desetiletí duchovní obnovy a v tom jsem byl nějak angažován, tím že mě tam jaksi do toho týmu těch lidí, kteří to připravovali, taky pan kardinál Tomášek jmenoval. A předtím to bylo 18 let, co jsem byl, od roku 1972 do roku 1990, kdy jsem fungoval ve Františkových Lázních jako farář nebo administrátor farnosti. No a tam ta práce byla hezká, protože se dalo hodně dělat a bylo to někdy hodně také napínavé, protože zkrátka ta Státní bezpečnost ta pořád nějak číhala a teď šlo o to dělat to tak, aby to bylo možné a aby to oni prostě jaksi nezachytili, že se tu děje něco mimořádného. Díky Bohu se hodně dařilo a šlo to, že jsme v kostele promítali aspoň ty poslední léta různá videa, ať už to byl Ježíš z Nazareta, což byl Zeffirelli, ovšem tam jsme to měli na diapozitivech, na deset dílů rozdělené. Namlouvali to bezvadní lidé jako herec Jíří Paďour, pozdější budějovický biskup, namlouval Krista a další. Nebo Ben Hur tam šel a Quo Vadis? a takovéto filmy jsme tam promítali. No, takže to bylo docela zajímavé a docela hezké. Takže to byly tyhle léta. Předtím jsem byl hned 1970 po vysvěcení až 1972 kaplanem v Mariánských Lázních. Samozřejmě já jsem i v těch Františkových Lázních měl výborného spolubratra, kolegu patera Josefa Rybenského, který už byl jaksi jako důchodce, prostě pracoval tam spolu se mnou a bylo to velice užitečné a důležité. No a zase tam v těch Mariánských Lázních to byl pan převor, pozdější opat Tyl, který měl za sebou 8 let kriminálu komunistického a 3 nebo 4 roky v koncentračním táboře. Ale přitom to byl člověk, který nikdy nezatrpkal a byl takový Hanák s širokým srdcem, takže to pro mě taky byla velice poučná doba a prostě osoba. No ale mezitím je ještě potřeba říci, co už jsem říkal také, ta spiritualita Hnutí Fokoláre, která mě doprovázela a kdy ti zkušenosti a dobří kněží, s nimi jsme se stýkali, my mladší generace, vlastně každý týden nebo každých 14 dní, a to bylo pro nás nesmírně důležité, pro náš vývoj duchovní a pro naši formaci. Takže takhle asi můj život. A to jsem ještě nemluvil o 2 rocích vojny a předtím 5 let studia matematicko-fyzikální fakulty, kde to bylo také zrání prostě ve víře. Vzadu v knize V Boží režii jsou texty (Několik skutečností, které vedou k víře v Boha), které jsou samozřejmě mladší, protože spousta věcí od té doby pokročilo, takže jsem je uvažoval – ten antropický princip a tak dále. Ale původ byl už v tom, když jsem se v tom 1., 2. ročníku se snažil v sobě formovat důvody víry.

K čemu jste v životě došel, k jakému poznání? Co je pro Vás smyslem života?

K čemu jsem došel? Že nejdůležitější je plnit vůli boží. To je to nejlepší a nejdůležitější poznání. Protože modlíme se denně vícekrát – přijď království tvé, buď vůle tvá. Čili to boží království je v tom, když se plní boží vůle. Čili když se za to modlím, tak to také vnímám,

že je to nejdůležitější, protože nás to Pán Ježíš naučil. A v tom jsou zároveň ty otázky, které jsem říkal – Co jsem udělal pro Ježíše, co pro něj dělám a co pro něj budu dělat nebo chci udělat. Ono to souvisí, protože Ježíš přišel, aby nás naučil plnit vůli Otcovu a když se o to snažíme, tak samozřejmě je to dobře, protože tím se mu snažíme být hodně podobní, hodně blízko. Na druhou stranu bych chtěl říci, že důležitý je ten náš osobní vztah ke Kristu. Ta blízkost k němu, to abychom ho milovali a abychom dokázali, aby ten náš vztah k němu byl živý. A to je vlastně naše budoucnost. Naše budoucnost je v náručí boží, v náručí Kristově. A tak je potřeba se snažit, abych do ní dozrál. A to je myslím moc důležité. Já ten den začínám tím, že ho obětuji Ježíši ukřižovanému, opuštěnému na kříži, a tím také ten den končím. Ale tím to nekončí ten můj hovor a ten vztah k němu, protože tam je potřeba, aby to pokračovalo pořád. Samozřejmě je v tom breviář a jsou v tom mše svatá a další modlitby – růženec, rozjímání. To všechno k tomu patří. A to všechno vede k tomu, aby ten můj vztah ke Kristu byl co nejhlubší. A vlastně čím jsem starší, tím víc si uvědomuju, že mi toho času moc nezbyvá a že je potřeba, abych se tedy snažil o tu co největší jednotu s Kristem, protože k tomu spějeme nebo to je náš domov. Tady to je všechno přechodné, ale náš domov je být s Bohem, být s Kristem v Duchu svatém u Otce. No, a to je něco, o co se musíme pořád snažit. Tady je ještě jedna věc – my katolíci uznáváme existenci očistce. Co to vlastně je – zrajeme prostě pro to setkání s Bohem, pro to trvalé setkání, ovšem tohle trvalé setkání musí být s dokonalou láskou, když tady nebudeme dokonale milovat, umět dokonale milovat, tak to bude pořád jenom něco neúplného a nebudeme zralí pro trvalý život s Bohem. Budeme muset do něj dozrát po smrti. Protože to je jako když vezmete symfonický orchestr a do něj posadíte člověka, který bude mít poprvé housle v ruce. Samozřejmě bude to všem kazit a nebude to bavit ani jeho, protože bude vědět, že to prostě nedokáže. Nebo totéž – když vezmete fotbalistu, začátečníka a dáte ho mezi mistrovský tým. To bude totéž. Čili s námi je to tak, my musíme dozrát do toho mistrovství a když nedozrajeme tady, tak musíme dozrát po smrti. Protože jinak nám brání to naše sobectví, ta naše malá láska nám brání, abychom byli trvale s Bohem. Mezi námi a Bohem je ještě překážka. A to je právě ta naše neschopnost být dokonale v lásce, a tak musíme do ní dozrávat. To bolí, protože si po smrti teprve člověk naplno uvědomí, že bez Boha nemůže být šťastný. A že tohle štěstí s Bohem je něco do čeho musíme dozrát. A když jsme nedozráli tady za života, tak musíme dozrát po té smrti. Já říkám, že ta překážka je jak bariéra sněhu, která na jarním sluníčku postupně roztává až zmizí úplně. A takhle je to s námi. My pod tou boží láskou a pod tou vlastní lítostí, že jsme neschopní být naplno s Bohem, tak pod tím tahle bariéra se bude zmenšovat a zmenšovat,

až ta překážka být s Bohem nebude. Je prostě potřeba toho co nejvíc stihnout tady a nenechat to až na po smrti.

Jaké jsou důležité priority ve vašem životě?

Důležité priority – prostě ten duchovní život. To je jasné. Čím dál tím více vnímám, že prostě to je to, na co se musím nejlépe připravit, abych mohl být s Bohem. A ta priorita té věčnosti u Boha – to je to, co považuji za nejdůležitější. Do toho člověk dozraje, protože ví, že mu moc času nezbývá. Kdybychom to věděli celý život, protože to nikdy nevíme, kdy můžeme prostě umřít třeba pod koly autobusu, nebo zabít se jako šofér, anebo spolujezdec v autě. To všechno jsou věci, které tu jsou. A když budeme pořád na to myslet, že musíme dozrát do té boží přítomnosti, tak nás to povede a bude to pro nás taková motivace celoživotní. Ale já jsem vděčný Pánu Bohu za to, že do toho dozrívám pořád víc a víc a že je to nejdůležitější v tom mém životě. Příprava na nebe, tak bych to řekl.

Příloha č. 2: Rozhovor s p. biskupem Holubem

Jak vzpomínáte na emeritního pana biskupa Radkovského?

No já na něho nevzpomínám, já s ním stále intenzivně spolupracuji, protože to je člověk, který je stále aktivní, to znamená, že pro mě to není otázka vzpomínání, pro mě je to otázka reality, která se stále dál rozvíjí, protože pan biskup František je také prezidentem charity. To znamená, že my jsme ve velmi úzkém pracovním, ale i bratrském kontaktu. A já jsem moc hrdý na to, že mohu být jeho nástupcem.

Na čem jste s panem biskupem Radkovským spolupracoval?

Tak ta naše spolupráce má různé roviny. Já jsem s ním spolupracoval už jako generální sekretář České biskupské konference, kde jsem měl vlastně na starosti celou agendu jednání biskupů a tam bylo mnoho témat, která měl přímo pan biskup na starosti. Jako například ekumenismus nebo otázky kolem výpočetní techniky, takže to byly věci, kde jsme spolu byli v úzkém kontaktu při připravování nějakých dokumentů. Potom také v situaci, kdy začala diskuze a vůbec příprava o té částečné náhradě církvím, tak biskup František patřil k těm aktivním. A vzpomínám si, že jsem byl tady na biskupství na takové prezentaci, kde jsme diskutovali ty různé postupy. A v okamžiku, kdy pak jsem byl jmenován biskupem tady v Plzni, jeho nástupcem, tak první dekret, který jsem podepsal, tak byl dekret, ve kterém jsem jmenoval biskupa Františka prezidentem charity a v této chvíli má ta naše spolupráce dvojí rozměr. Tím prvním rozměrem je, že on mě mnohokrát pomáhá při různých biskupských aktivitách, protože tam, kde nemohu se účastnit z různých jiných povinností, tak ho prosím, jestli by mě zastoupil jako biskup, a to se děje relativně často nebo dělo před covidem, a ta druhá je, že spolupracujeme také v té konkrétní oblasti charity, kde on se stará o duchovní rozměr charity, a to je docela praktická diskuze o tom, jak ten duchovní rozměr uchovat a rozšířit právě v charitě.

Jak vás spolupráce s panem Radkovským ovlivnila?

Pro mě je pan biskup Radkovský mým skvělým předchůdcem, to znamená, že já na spoustu věcí navazuji, v něčem samozřejmě jsem jinačí než on, ale není to něco, co by šlo proti tomu, jak biskup Radkovský ty věci po mnoho let vedl. A to, co asi mě nejvíce ovlivnilo, je taková ta jeho prostota, dobrotu, určitá ochota být pohotový k takové velmi neokázalé službě druhým lidem, k takové dobrosrdečnosti. Tam se od něho musím hodně učit, přeci jen mám v sobě více toho vojenského a takhle ta srdečnost biskupa Františka mě vždycky velmi zahanbovala.

Jaký je podle Vás pan biskup?

Tak to už jsem teď řekl. Já jsem přesvědčen, že to je moudrý muž v tom nejhlubším slova smyslu – ten, který dokáže věci posuzovat v takových mnohem širších souvislostech, nežli většina z nás. A je to také člověk velmi radostný a dobrosrdečný, přející druhým lidem. A je to někdo, kdo si myslím je také především velmi skromný. Takže to jsou jeho základní charakteristiky. Teď už je to také člověk, na kterého doléhá také stáří a musím říci, že je i vzorem toho, jak nějak přijmout to stárnutí.

Máte nějakou vzpomínku spojenou s panem biskupem, která Vám utkvěla v paměti?

Tak já těch vzpomínek mám strašně moc. Ale možná bych jednu nějak zdůraznil – a to by byla vzpomínka našeho prvního setkání v okamžiku, kdy jsem přijel do Plzně už coby nově jmenovaný biskup, kdy to ještě téměř nikdo nevěděl. A takovéto jeho „Tomáši“, které bylo velmi veselé a zároveň radostné, tak mi zůstalo dodneška jako taková vzpomínka na nehranou radost, že budeme moci spolupracovat.

Co bylo podle Vás klíčové v budování Plzeňské diecéze?

Tam samozřejmě klíčové bylo na začátku přijmout realitu této diecéze jako misijního území, jako území, kde mnoho charakteristik takové té klasické pastorace vlastně už nemůže fungovat. Že je jenom pár oblastí, kde ten způsob je ještě smysluplný, jako je Domažlicko nebo Klatovsko. Ale že v mnoha jiných oblastech, především v celém Karlovarském kraji a v celých těch bývalých Sudetech je třeba hledat nové způsoby. A toho biskup František byl ochoten. On vlastně otevřel tu diecézi způsobu, který je mnohem více vnímavější, je vnímavý pro tu realitu a mnohem více se věnuje té realitě, než-li nějakým všeobecným předpisům, jak by se to možná mělo. A to si myslím, že dalo do diecéze ten obrovský vklad. Že je to diecéze, která je sice malá, chudá a také velmi misijní, ale diecéze, která má velký potenciál se v těchto měřítkách rozvíjet a být diecézí, která je vlastně velmi radostná a prosperující.

Nastaly nějaké situace, na které jste s panem biskupem měli odlišný názor?

Určitě. To patří k normální spolupráci dvou dospělých lidí, že ne na všechno máme stejný názor. Myslím, že třeba v otázkách správy majetku jsem přišel s novými představami, které se týkaly například mnohem většího důrazu na finanční investice a také v některých věcech personálních jsem měl jiný názor. Nicméně to, čeho si vážím, je, že biskup František vždycky, když jsme to diskutovali a já se ho ptal na názor, tak vlastně to poslední bylo, že

v tuto chvíli to je moje zodpovědnost a že on ať se rozhodnu jakkoliv, tak on mě bude podporovat. Ale to, že v některých personálních věcech, a jak jsem řekl třeba ve správě majetku, že jsme měli odlišný názor, to tak bylo.

Jak proběhlo předání diecéze? Na co jste navazoval?

Tak diecéze byla po stránce, jak řekněme organizační, tak i po stránce materiální ve stavu, který byl stabilizovaný, to znamená bylo možné začít rozvíjet nějaké další věci. Myslím, že to, co je důležité přeci jenom generace biskupa Radkovského, byla ta zakladatelská generace, to jsou ti plukovníci na začátku, kteří šli do nesmírně složitých podmínek, kdy ještě nebylo vlastně vůbec nic vybudováno, kdy se všechny věci začínaly od úplného začátku a já jsem mohl na to navázat už jako někdo, kdo se může opřít o to, co bylo vybudováno, a začít možná i v některých věcech více standardizovat to, co bylo třeba, a to právě díky tomu, že ta první generace mnohé věci probojovala za velmi složitých podmínek.

Překvapilo Vás něco na emeritním panu biskupovi, když jste ho poznal blíže, osobně?

No, právě já se vždycky budu vracet k tomu, že mě nesmírně překvapuje, jak je pohotový k pomoci. A to třeba i k technické pomoci. Já si pamatuji jednu situaci, která byla podle mě před nějakými třemi, čtyřmi lety na Velký pátek, kdy tady bratři z metodistické církve organizovali čtení bible a my jsme přišli dříve k tomu stánku, kde se to mělo odehrávat tady v Kopeckého sadech a oni ještě neměli ten stánek úplně vybudovaný a biskup František v té chvíli hned se chopil nějaké tyče a začal jim tam pomáhat stavět ten stan. Tam jsem se najednou cítil úplně nesvůj, protože sám bych to nikdy vlastně neudělal. Já bych počkal, až to postaví, a biskupovi Františkovi zkrátka bylo jasné, že tam bylo třeba vzít nějaké věci, nějaké pytle s pískem někam vynést, tak to začal dělat. Tak to jsou věci, kdy mi vždycky začal překvapovat a já jsem říkal Pánu Bohu – tohle já vlastně vůbec neumím.

Příloha č. 3: Rozhovor s p. Dędkem

Jak vzpomínáte na emeritního pana biskupa Radkovského?

Já jsem přijel do České republiky v roce 2000 a právě od začátku jsem byl v kontaktu s panem biskupem Františkem. A právě když jsem přijel sem do České republiky a setkal jsem se s ním, tak jsem byl velice hezky překvapen tím, jak mě hezky přijal. Já jsem vůbec nebyl zvyklý na takovou otevřenost ze strany biskupů, vůbec, v Polsku to byl velký rozdíl. Projevil mi důvěru tím, že mi tady přijal a že mi pověřil docela takovým úkolem, který jsem nečekal. Vlastně jsem byl povolán na diecézní centrum mládeže, na stejný post, který teď dělá Pavel Fořt. A tam byla taková vtipná situace, protože já jsem mu říkal: „Já nevím, jestli to zvládnu pane biskupe“, protože to bylo na začátku června a já jsem měl přijet do České republiky v září a začít toto dělat. Ale já jsem říkal, pane biskupe, já dnes ještě ani neumím jazyk, ani neumím česky, natož slang takový mládežnický. Ale on říkal, ne to nevádí, to se naučíte, to bude dobrý. No, a tak to začalo.

Já bych možná řekl ještě jednu takovou věc, která pro mě byla důležitá. Hlavně já jsem vnímal velký rozdíl mezi tím, jak pan biskup byl otevřený. Pan biskup František je ochoten se lidsky setkat s člověkem, pokud někdo něco potřebuje. A v tom byl ten velký rozdíl s tím Polskem, protože tam bylo docela dost složité. Hlavně kontakt s ním (s biskupem Františkem) byl takový přátelský, řekl bych. Tam nebyl vidět rozdíl, že se povyšuje, nebo něco takového, ale právě že naslouchá. A právě pokud je to možné, tak chce vnímat i vyslechnout. A v lepším případě taky vyjít vstříc a pomoci.

A tam nás Poláků bylo víc v té diecézi. Moji čeští kolegové, kněží se občas vyjadřovali tak trochu negativně o panu biskupovi ve smyslu, že nemá na ně čas, že nemůžou se s ním sejít a že je nenavštěvuje ve farnostech. A já jsem byl právě úplně překvapený, protože ten jeho přístup je tak velice hezký. Ale myslím si, že je to právě tím, že ti kolegové právě nikdy nebyli v Polsku a neviděli, jak to může vypadat. A s tím kolegou Polákem jsme se bavili a říkali jsme si, že jsou ti naši kolegové takoví docela drsní. Já jsem to viděl a vnímal tak, že kdykoliv se někdo z kněží na pana biskupa obrátil, že chce se s ním sejít a popovídat, tak on vždycky ochotně chtěl se s nimi setkat – jen domluvíme termín. Tak to bylo pro mě takové strašně důležité.

Pan biskup má takovou zvláštnost, takovou božskou bych řekl. On zapomíná na to, co bylo špatné. On si pamatuje to, co bylo dobré. Často se mi to stávalo, že jsme se o něčem bavili... A v tom našem životě se stává, že uděláme nějaké chyby životní a dostaneme se do nějakých

problémů. A pan biskup byl vždy ochoten přesto, že se tam stala nějaká ta chyba, nadále tomu člověku důvěřovat a spolupracovat s ním. Až to někdy bylo takové až naivní. Takže někteří to dokázali i zneužít takový ten jeho přístup. Nicméně stávalo se mi občas, já jsem byl pak ještě v jiné funkci na biskupství, takže jsem věděl o takových různých trapasech, které se staly. Samozřejmě pan biskup taky toto řešil, ale za nějakou dobu říkal, co se tam vlastně stalo, co tam bylo za problém. On to opravdu zapomíná. To byla taková zvláštnost a na druhou stranu taková důvěra. To bych jako chtěl podtrhnout. A myslím, že to byla také silná stránka jeho osobnosti – myslím, že se tomu říká taková ta lidskost. Myslím, že víc lidí bude toto vzpomínat. Právě on se chová hezky v těch vztazích, rád naslouchá a navazuje takový ten vztah s druhým člověkem, takový bezprostřední. Zvlášť chtěl bych podtrhnout, že tam není takové povyšování, nebo jak to říct. V té době, kdy byl biskupem pan František, tak lidé na toto jeho obdarování zvláštním způsobem slyšeli. A to bylo vidět, když byly nějaká setkání – třeba narozeninové, nebo někde se projevoval na veřejnosti. Dostal vždy takový potlesk a tohle tam bylo vidět. A často se to potom srovnávalo s ostatními biskupy. Takový způsob kontaktu se málokdy viděl, to bylo strašně silné. A co bylo silné pozitivum jeho – on dokázal oslovit nebo přijít s nějakým oslovením hezkým. Právě tam nemusela být hloubka, ale právě ta jeho lidskost oslovovala vlastně lidi mimo církve. Ať to bylo na radnici, nebo na veřejnosti, tak on měl tam velký respekt jako člověk. Oni ho brali. Nevnímali to negativně – někdy se to vnímá negativně, když tam přijde nějaký kněz nebo biskup. Ale spíš ho brali jako osobnost. Myslím, že tohle také způsobilo, že byl také navržený na to vyznamenání pana prezidenta. Ale těch vyznamenání, těch bylo víc. Myslím, že v Plzni byl člověkem roku nebo něco takového. A velice byl oblíbený také v Německu. Zvlášť vlastně v těch našich kruzích setkání rodáků. Ti ho měli strašně moc rádi a zvali ho tam. Ale ostatní taky (ho měli rádi), všude, kam přijel. Pomohla mu v tom taky ta němčina, že byl takový laskavý. To jsem mu říkal, že byla zneužívána ta jeho добрota. On měl velkou důvěru a nezabýval se tak moc organizací. Ale důvěřoval vlastně lidem, kteří měli na starosti jednotlivé věci, že to dělají dobře. Já třeba, jak jsem měl na tom DCM na starosti nějaké akce a pan biskup měl na nějaké přijet – já jsem mu vždycky říkal jenom, co má dělat.

Na čem jste s panem biskupem spolupracoval?

V té první fázi, kdy jsem byl na tom diecézním centru mládeže, tak tam byly vyloženě věci, které se týkaly té mládeže. Nejdůležitější akce, která vždy každý rok byla, tak bylo diecézní setkání s biskupem v rámci toho takzvaného světového dne mládeže na květnou neděli. A to byla pro nás vždy ta největší výzva. To se vlastně jmenovalo – Setkání biskupa s mládeží.

To znamená, že my jsme udělali ten program prostě celý tak, aby on měl prostor pro to setkání. A ta organizace byla na nás. A v rámci toho my jsme měli vždycky dvoudenní program. Ta první část byla křížová cesta po městě v Plzni. On to vždycky vlastně vedl. S tím, že to bylo takové zvláštní – ta jednotlivá zastavení připravovala vždycky mládež. A on tam s nimi šel a na konci bylo vždy nějaké to slovo z jeho strany. Já myslím, že to bylo velice hezké pro obě strany. Jednak pro něj, že ho povzbuzovaly ty zastavení té mládeže a zároveň tu mládež, že on tam byl přítomen, a tak hezky pokorně šel a doprovázel tu křížovou cestu. No a potom v rámci samotného setkání, my jsme se snažili právě, aby on měl tam prostor tu mládež nějak oslovit. Většinou to bylo nějaké to duchovní slovo na začátku a v rámci mše svaté. Ale on tam byl vlastně celou dobu, tak to bylo moc hezké. Byl tam i nějaký host a on byl vždycky u toho a byl velice rád.

A druhá zásadní věc – byly tam kurzy pro animátory. Ta účast v naší diecézi nebyly nějaké velké počty, to bylo pár lidí. Maximálně myslím, že jsme měli v tom nejlepším období možná šestnáct lidí. Ale bývaly i ročníky, že tam bývalo pár lidí, třeba osm lidí. Já jsem ho tam vždycky zval na nějaké setkání v rámci toho kurzu. A právě to je to, co jsem říkal, že mu nevadilo, kolik je tam lidí – jestli 7, 8 nebo 10, on tam vždycky ochotně přišel.

Nebo jsme dělali nějaký fotbalový turnaj – to se jmenovalo Biskup Cup. To bylo vlastně o jeho cenu. To bylo v Domažlicích. A jemu to nevadilo, že tam vždycky přijel a předával jen tu cenu těm, kteří to vyhráli. To bylo velice hezké.

Nebo turnaj ve volejbale. Vždy přišel buď na začátek, nebo na konec. To byla ta jeho vstřícnost, ochota se zapojit, přesto, že těch starostí nebo těch setkání měl strašně moc.

A potom v té druhé fázi, kdy už jsem měl na starosti tu pastorační celkovou – v rámci té pastorační bylo také spousta různých kurzů – například pro akolyty. Pan biskup byl vždycky ochoten, to je jasné. My jsme potom dělali takovou velkou reflexi v rámci diecéze o tom, jak dál. A to byla docela velká akce. Spočívalo to v řadě setkání s laiky a oni potom mohli také reagovat dopisy. Organizace teda byla na nás. Ale hlavně tam byla ta odvaha toho pana biskupa do toho jít s otevřeností, co to přinese. Nebyla to synoda diecézní, ale nějaké takové fermentum. Tam bylo vlastně hezké to, že pan biskup do toho šel s takovou velkou otevřeností. Pro něj byli laici strašně důležití. On to vždycky podtrhoval a byl velice vděčný, když se s nimi mohl potkat.

V rámci církve existuje takzvaná vizitace. Ta vizitace by měla být každých pět let ve farnostech. Ale předtím jak jsem přišel, tak už tam několik let nebyla, právě protože tam

chyběla nějaká ta organizační složka a asi se to trochu zanedbalo. A tato akce vyžaduje velikou intenzitu ze strany biskupa. Já jsem ji tedy potom začal dělat. A to potom znamená, že ten biskup musí skoro tři víkendy v měsíci nebo i víc dnů v měsíci věnovat těm jednotlivým farnostem. A když jsem za ním přišel, že by to bylo dobré dělat, tak jsem mu to hezky naplánoval, ale potom ta realizace byla na něm. A myslím, že z jeho strany to bylo takové hezké – s těmi lidmi se potkal a možná potom chyběla taková ta uzávěrka – napsat to a tak dále. Ale na to setkávání s těmi lidmi to bylo velice krásné.

No a potom byly takové veliké akce za toho mého působení – to bylo myslím 20 let plzeňské diecéze, to byla taková velká akce. Velká akce na náměstí, s velkou parádou to bylo. A takové ty akce při spolupráci s Němci – regensburská pouť.

Některé akce se pořád dokola opakovaly.

Jak Vás spolupráce s panem biskupem ovlivnila?

Tam byly takové etapy. První etapa – to bylo to, kdy jsem sem přišel. Poté spolupráce pořád na vyšších úrovních. A potom my jsme jednu dobu taky vlastně velice blízko žili a bydleli. Takže tam jsme společně sloužili mši svatou a setkávali jsme se také u stolu. Takže to bylo takové přátelství, dalo by se říci. A v té první fázi tak to, co bylo velmi důležité pro mě, tak bylo to, že mi pan biskup tak hezky přijal. Já jsem také měl nějaké životní problémy, s kterými jsem přišel. On se o ty problémy nezajímal. Povídali jsme si samozřejmě o tom, ale jako by to neexistovalo. Že to vlastně neovlivnilo vůbec jeho vztah vůči mně, což bylo strašně silné. To je jako když máte někoho blízkého, který o vás ví těžkosti, které máte, ale vůbec to nedává najevo. Někteří lidé to dávají vyžrat, že to ví. A není to jednoduché. A tam to vlastně vůbec nebylo. To je jedna věc – velká důvěra, která mě proměnila. A taky to mě proměnilo – já jsem přišel s jinou představou o biskupovi. Taková ta představa spíše toho úředníka, ale taky někoho, kdo je výš. Ale tady to bylo úplně smazáno. Takže to mě proměnilo. A vždycky, když s někým blízko spolupracujete, tak vás to nějak ovlivní. A já jsem vždycky toužil po tom být jako on v tom přijetí, v takové lidskosti. Ale zároveň jak jsem ho sledoval potom víc, obdivoval jsem a žárlil jsem, tak pozitivně bych řekl, na jeho přístup k Bohu, na tu jeho důvěru v těch nejtěžších situacích a život modlitby. On je člověk, který ten vztah s Bohem bere velmi vážně. Že to není jen nějaká taková póza, že on musí být biskupem. Ale on prostě i kdyby se celý den s nikým nepotkal, tak má ten vztah velice blízký. Věnuje modlitbě čas. On je v tom takový věrný. Má ten pořádek toho dne, kterého se drží. To znamená – my máme ten breviář, ten se modlíme, nebo nějaké jiné modlitby – tak on to

vlastně dělá velice poctivě. Tam nevypadne. Nebo i další modlitby – růženec nebo křížová cesta, které má rád. A má takovou potřebu, aby ta modlitba byla taková neošizená. Mně už docházela trpělivost, ale ještě tohle se pomodlíme a tohle se pomodlíme, ale v takovém dobrém. Takže on je opravdu takový člověk boží. A právě to, že se v určitém okamžiku té jeho životní cesty potkal s některými lidmi, kteří viděli, že je to právě dobrý člověk, nejenom laskavý, ale taky pravý a takový vlastně, že je věřící, blízko Boha. Protože on se hodně angažoval v tom Fokoláre, to ho ovlivnilo hodně. Myslím, že nejvíc v jeho životě. Ale přes to Fokoláre se potkal s lidmi, kteří Fokoláre taky byli blízko a tam potkal kardinála Vlka. A to byl ten krok, který způsobil, že se vlastně stal biskupem. Protože v té době se hledali lidé, kteří by byli boží a věřící a zároveň nebyli žádným způsobem ovlivněni vládou. A proto oni hledali lidi z toho prostředí, které znali a kterému důvěřovali. A tak se to stalo. Myslím, že by pan biskup nikdy nečekal, že by se stal biskupem.

Co podle Vás bylo klíčové v budování Plzeňské diecéze?

To je pro mě trošku složitá otázka, protože já jsem přišel už po 7 letech, co ta diecéze fungovala. A na začátku jsem to ani tak nevnímal, že to bylo tak veliké dílo. Až potom zpětně jsem slyšel to story, jak to bylo. My jsme dělali setkání s bývalými pracovníky biskupství, v době, jak to všechno začínalo a oni vyprávěli story, jak na tom biskupství to bylo složité. Tam byly dvě věci těžké – první byla personální stránka, druhá byla organizační. To znamená i to místo. Biskupství funguje v bývalé fáře kostela sv. Bartoloměje. Tento kostel se stal poté katedrálou. To bylo docela složité. Protože když pan biskup tenkrát přišel, když byl jmenovaný, tak on to vůbec nečekal. Protože si myslel, že sem přijde spíše pan biskup Lobkowicz. Nebylo to místo. Františkáni měli ten klášter starý v té Františkánské ulici a oni nechtěli ten klášter. A tak to začalo vznikat. Že se to potom vyměnilo s farností a tak dále. Ale začátky byly drsné. On musel hledat lidi – spolupracovníky, najít si generálního vikáře, najít si kancléře. A tady byly docela mizerné lidské zdroje. Lepší zdroje byly mezi laiky než mezi kněžími. Mělo to takové dva zásadní důvody: první – tady na západě jednala vláda docela drsně a nebylo tady moc osobností – kněží a potom ještě druhá věc – když vznikala diecéze, tak ještě kardinál Vlk si stáhl do pražské diecéze z té oblasti ty kněze, které chtěl a tady nechal ty, které tak možná moc nechtěl. Neříkám, že to byli všichni, ale hodně jich tady takových zůstalo. Tím pádem ten lidský zdroj tady nebyl velký, nebyl prostě nějak impozantní, a to byl myslím jeden z velkých problémů. Proto pan biskup potom hodně nabíral cizince, jak Slováky, tak Poláky a třeba potom i Italy, protože tady vznikla ta Koinonie Jana Křtitele – to bylo taky nějak důležité. No a já, když jsem přišel po těch

7 letech, tak ta diecéze prostě v podstatě nějakým způsobem fungovala. Já už jsem to nějak moc nevnímal, ale samozřejmě že ta práce na tom, že by ta diecéze nějak fungovala, ono to pokračovalo i dál. Vlastně součástí toho, že tam byl nějaký vakát, to byl vlastně vakát (neobsazený úřad) na tom centru mládeže. Já bych to řekl takhle – já jsem ten člověk, který poukazuje na to, že tady byly malé lidské zdroje. Protože kdyby to bylo normální, tak já bych se nedostal hned na to centrum mládeže ani na ten post vedení pastorace, ani biskupského vikáře a už na generálního vikáře vůbec. No ono to poukazuje na to, že to tady není tak jednoduchý. Ale myslím opravdu, že pan biskup to zvládl hezky. A myslím, že důležitou osobností v tom procesu kromě patera Škacha na začátku byl nejdůležitější generální vikář. A on panu biskupovi hodně pomohl a vnukl mu takovou odvážnou myšlenku, která se jmenuje spojování farností. A v tomhle jsme vlastně předběhli celou Českou republiku. To je ta jedna věc. Protože to bylo složité organizačně a těch farností bylo... teď je farností třeba kolem 70 nebo 68 nebo něco takového. Ale jak ta diecéze vznikla, tak jich bylo asi kolem 500. Ale to už se nedalo udržovat, že by prostě všude tam byl farář. To znamená, že bylo potřeba to spojovat a do větších celků. Takže to bylo organizačně náročné. A tohle to bylo velice odvážné. A druhá věc, taky odvážná, která nebyla tak jednoduchá – začaly se od začátku některé kostely taky předávat obcím, protože my jsme nebyli schopni je udržovat a nebyly nám tak úplně potřebné, protože jich bylo strašně moc těch kostelů. Těch kostelů bylo přes 700, takže to bylo strašně složité organizačně a finančně. Pan biskup vlastně získal na začátku hodně zdrojů, vlastně finanční podporu z Německa. Tady myslím, že nám nejvíce pomohla naše partnerská diecéze Řezno, a to bylo strašně důležité. Oni nám každý rok dávali takovou nějakou pátku finanční na podporu a rozjet taky charitu diecézní. Takže můžu to hodnotit jenom kladně. Ta diecéze funguje dobře. Jsou vždycky místa, kde to může fungovat lépe. To je tak jako vždycky. Ale v podstatě poukazuje to na to, že to bylo dobře udělané. Když jsem přišel, tak jsem to vnímal jako normálně fungující diecézi a samozřejmě s nějakými místy, kde to třeba funguje hůře. Ale bylo to prostě organizačně dobře zvládnuté.

Nastaly nějaké situace, na které jste měli s panem biskupem odlišný názor? A jak jste to potom řešili?

Samozřejmě takové situace byly. Většinou to nebylo nic takového za co bych položil svůj život. Spíše to byl rozdíl v nějakém přístupu. V některých případech, jak to bývá v životě, pravda byla na mé straně, v některých případech zase já jsem byl vedle, takže pan biskup měl pravdu. Já jsem vždycky věděl, že pro pana biskupa dělám ten background. To znamená,

že nejlepší by bylo, kdybych tam nebyl vůbec vidět. A když přišla taková věc, že on měl odlišný názor, tak to poslední slovo patřilo jemu. A nezbývalo než to přijmout. A já si ani nevzpomínám na nějakou konkrétní situaci. Ale často to bylo tak, že pan biskup to udělal jinak, ale je to vlastně lepší, než jsem to myslel já. Ale to nebývaly časté situace. V té službě i v té církvi jsou určitá napětí občas. A pamatuji si možná na dvě, tři situace, kdy pan biskup se rozčílil na nějakou věc a bývalo to v nějakých takových složitějších situacích, kdy jsme hledali řešení a nemohli jsme jej najít. Nebo jsme nemohli zvládnout nějaké personální otázky. Jednou nebo dvakrát se stalo, že jsme říkali něco na nějaké té radě, že by to bylo dobrý udělat tak nebo onak a pan biskup se rozčílil a bouchl do stolu a řekl: „A bude to tak.“ Ale to už byl takový extrém, kdy on se rozčílil. On hodně držel své nervy, ale stávalo se, že se rozčílil. Ale zase mu ty emoce odplynuly. On na to trošku zapomněl a pak to stejně řešili jiné osoby, které to měli řešit. Ale v těch personálních věcech občas jsem já mu blbě říkal, že měl zasáhnout víc razantněji, ale on vždycky byl ten, který přijímal (laskavě druhé).

Byl jste generálním vikářem. Jak Vás tato funkce ovlivnila?

Začalo to tím rokem 2000, kdy jsem na začátku trošku pozoroval a po půl roce jsem byl jmenovaný na toho šéfa toho DCM. Byla tam nejdříve Magda Skalová, která to tam jako oficiálně vedla. Asi v tom roce 2011 jsem se stal šéfem vedoucího pastoračního oddělení a po nějakých dvou letech jsem se stal generálním vikářem pro pastorační. A poté co v květnu přišel pan biskup Tomáš, tak já jsem v červnu dostal dekret na toho generálního vikáře.

Ještě k nějaké té předchozí otázce. My jsme byli druhá diecéze po brněnské, která v České republice pořádala akci Noc kostelů. Já jsem se náhodou potkal s tou holkou, která to dělala v Brně a říkal jsem – my do toho půjdeme. A pan biskup to samozřejmě ochotně přijal. A myslím, že to byla jedna z větších akcí, která tady po roce 2010 byla.

No a teďka jak mě to ovlivnilo. Je pravda, že mi asi nejvíce ovlivnilo to působení na postu generálního vikáře, protože to je velice zodpovědná funkce. Člověk v té funkci je pod biskupem, ale hodně rozhoduje sám, hodně věcí musí řešit. Bylo to období náročné, protože vyžadovalo hodně práce. Já jsem seděl od rána do večera v kanceláři a řešil různé věci. Mě to samozřejmě hodně ovlivnilo. Já jsem na organizační schopnosti dobrý, ale nejvíc jsem se bál toho jednání s lidmi. Protože občas v té funkci generálního vikáře musíte říct, že s někým končíte spolupráci nebo někomu musíte říct nějakou nepříjemnou věc. To se nehezky říká. A to mně moc nejde. A nejsem ten typ, na kterém by to nezanechávalo stopy. Tak toho jsem se strašně moc bál. Naštěstí jsem si zvolil velice dobrou asistentku,

kteřá měla v té práci zkušenosti. A snažil jsem se být k těm lidem upřimný, ale také po vzoru pana biskupa Františka laskavý. A samozřejmě to nebylo jednoduchý. U některých věcí, tam jsme dělali řadu reforem, různých takových změn, které bylo třeba udělat. Ta asistentka mně v tom hodně pomohla, aby to moje jednání s těmi lidmi bylo pro ně přijatelné. Já jsem se snažil, aby tam bylo něco takového hezkého. I když jsou tam v té práci věci, které jsou potřeba změnit nebo říci nějakou nepříjemnou věc, tak aby to bylo férové a neznamenal to, že toho člověka nemám rád. Bylo to moc těžké. Ale na druhou stranu mě ta práce nějakým způsobem bavila, naplňovala mě. A přinášela mi taky vrásky na hlavě. Občas to bylo taky náročné, vlastně ve spolupráci už s panem biskupem Tomášem. Hodně mě to ovlivnilo. Byl jsem po těch letech dost unavený. Vzpomínám na to hezky. Vzpomínám hezky na lidi, kteří tam byli. Největší radost mi dělalo vždycky to, když mi někdo z těch spolupracovníků říkal, že to dělám dobře. To pro mě bylo strašně silné, dokonce dojemné. A to mě hodně povzbuzovalo. V té práci se vám občas stane taková facka, a to je třeba unést, přijmout, pokud člověk chce jít dál. Je třeba počítat s tím, že lidé budou mít jiný názor. Já jsem se snažil v tom všem být takový férový a aby to bylo průhledné, čitelné, jasné. Aby byly nějaká pravidla, která se dají nějak verifikovat. A když jsem udělal chybu nebo něco takového, tak jsem se omlouval a snažil jsem se to napravit. Ale nebylo to jednoduché. Ale tak osobně mi to potěšilo, když mi někdo řekl, že to bylo dobré, tak jsem byl rád. Ale ovlivnilo mě to určitě silně, protože to byla asi nejdůležitější práce, kterou jsem vůbec jako měl. Důležitá hlavně kvůli té velké zodpovědnosti, která tam byla.

Jaký byl rozdíl ve spolupráci mezi panem biskupem František a panem biskupem Tomášem?

To byla radikální změna. Každý člověk je jiný. A to se dalo čekat, že to bude jiné. Bylo hezké, jak po příchodu biskupa Tomáše si měli blízko. A snažili se podtrhnout ty jeho zásluhy. Nicméně brzy se ukázalo, že ten jeho přístup a ta vize, kterou (biskup Tomáš) má, je odlišná. Největší rozdíl mezi nimi je, že pan biskup Tomáš je silný po té organizační stránce. Z toho důvodu byl i generálním vikářem v Hradci Králové a potom byl na postu sekretáře České biskupské konference. A když přišel do té naší diecéze, po těch zkušenostech, které měl, viděl hodně ty oblasti, kde je potřeba „udělat nějaký ten pořádek“ nebo pozměnit něco. Což je normální záležitost. Když nějaký člověk pracuje na nějakém postu třeba 20 let, tak už přestává vnímat některé věci, protože to nějakým způsobem běží. Ale ten nový člověk, on to vidí a chce to nějakým způsobem změnit. Takže já bych řekl, že ta odlišnost je zásadní v té organizačních schopnostech. Pan biskup Tomáš chce i v té

pastoraci mít nějakou vizi a mít to nějak v pořádku. Kdežto tam u pana biskupa Františka převládla ta jeho lidskost, ten jeho laskavý přístup. No, a to je potom otázka, co je lepší. Přemýšlet o organizaci a dělat to, nebo prostě normálně žít a být dobrým člověkem. Ale na to myslím se odpověď nenajde. Nicméně v tom bych viděl tu změnu. A taky v tom, že pan biskup Tomáš je vlastně takový větší vizionář. A samozřejmě, že se radí, že se ptá na nějaké věci, ale docela razantně rozhodne tak, jaká je ta jeho vize, přesvědčení. A uvědomuje si to, že některé kroky jsou riskantní a že mohou se setkat s nevolí anebo ten výsledek není tak jednoznačný, jak to dopadne, ale je velice konsekventní v tom, že říká – za tím si stojím, a to budu dělat, protože věřím, že to je dobré. I když musí projít obdobím, kdy se zdá, že to není až tak dobré. Není to jednoduché být oblíbeným na tom vysokém postu. Jak jsem říkal, že občas na biskupa Františka někteří kněží nadávali, že něco nedělá, tak to stejné bude s panem biskupem Tomášem nebo s generálním vikářem. Na biskupství se to projevovalo tak, že pan biskup František byl na všechny laskavý a milý a pan biskup Tomáš taky takový chtěl být a byl, ale vyžadoval také nějakou konkrétní práci. A když něco vyžadujete, tak ne všem se to bude líbit. Pan biskup Tomáš umí rozlišovat – kamarádíme se, budme prostě přáteli, ale když se jedná o práci tak tam musíme dodržovat nějaká pravidla.

Příloha č. 4: Rozhovor s p. Fenclem

Jak vzpomínáte na emeritního pana biskupa Radkovského?

Pan biskup je úžasný, 23 let jsem pracoval pod ním. Má úžasnou paměť. Pan biskup si pamatoval jména, řekl bych, desítek, stovek dětí. Vždycky potkal někde nějaké lidi a věděl, jak se jejich děti jmenují, i když je potkával minimálně. Bylo něco výjimečného, aby se nějak zlobil, alespoň na veřejnosti a dal to vidět ostatním.

Na čem jste s panem biskupem spolupracoval?

My jsme nějak pravidelně ještě s mými kolegy se s ním scházeli ohledně pastorace v diecézi. Mám pocit, že to bylo každých 14 dní, takové pravidelné setkávání. A vlastně jsme spolu s ním nebo s jeho schválením tak jsme pracovali na různých setkání diecéze, kterým se říkalo Dny víry, což byl takový víkend jednou za rok. K tomu se pak přidaly každoroční diecézní poutě a vikariátní dny v jednotlivých vikariátech. Pak mě ještě napadalo z těch větších věcí za ty roky, že jsme hodně pracovali na oslavách milénia roku 2000. Měli jsme takový dvouletý program, tuším, že to byl rok 2012, 2013, který se jmenoval Diecéze čte bibli. Za ty dva roky jsme přečetli bibli – respektive ti účastníci. Hodně jsme spolupracovali na ekumenických bohoslužbách tady v Plzni. Třikrát také v té době se konaly diecézní exercicie, kdy biskup pozval exercitátora a on sám spolu s dalšími lidmi, bylo nás kolem 100, se jich účastnil. Také jsme každoročně připravovali vánoční bohoslužby tady v katedrále, které byly nějak zaměřené na návštěvníky té bohoslužby, které z větší části, bych řekl, nebyli tedy věřící. A spoustu dalších věcí, na které si nevzpomenu.

Jak Vás spolupráce s panem biskupem ovlivnila?

Tak řekl bych, že byl pro mě velkou inspirací v tom, jaký byl otevřený, jak dával lidem prostor a svobodu. Vnímá jsem, jak vlastně všechno, co dělá, tak nějak nese v modlitbě, že se za to modlí. A přišel mi jako úžasný vzor toho, dokázal lidi přijímat. Vlastně kohokoliv potkal, i když už musel někam jít, i když spěchal, tak byl schopen se s tím člověkem zastavit, začít mu naslouchat, přijmout ho. Ti, kteří třeba spěchali spolu s ním, tak byli nervózní, ale museli tam prostě stát a čekat, až on si s tím člověkem něco poví. Takže tohle přijetí jeho bylo úžasné. A k té otevřenosti mě napadá, že jak já jsem začal dělat na biskupství. Diecéze, biskupství vzniklo v roce 1993 a v červenci nastoupily sem první zaměstnankyně. Postupně se to začalo nějak rozšiřovat. A já jsem se to léto shodou okolností po 2 letech pobytu v Německu v takové křesťanské komunitě tak jsem se s mojí ženou vrátil do Čech a teď jsme se rozhlíželi, co budeme dělat. Já jsem předtím dělal programátora, moje žena zdravotní

sestru a řekli jsme si, že když jsme ty dva roky zažili v Německu něco hodně pěkného a takového ne zcela obvyklého, takže bychom o tom rádi nějak panu biskupovi pověděli a seznámili se s ním. Takže jsme někdy na konci září tam přišli v pátek k němu na návštěvu. Objednali jsme se, vím, že to byl pátek odpoledne. Přišli jsme tam, že se jdeme představit, povídali jsme mu, co jsme zažili. A on po chvíli říká: „No, tak v pondělí nastupte, já vás oba zaměstnám.“ Viděl nás prvně v životě, mluvil s námi 10 minut, 15 minut a takhle jsme se oba dostali na biskupství, aniž jsme o něčem takovém přemýšleli. A řekl bych, že je to opravdu ukáзка jeho otevřenosti a bezprostřednosti.

Jaký je podle Vás pan biskup?

Ono se to prolíná. Asi bych znovu řekl, že je to muž modlitby, který všechny věci nějak nesl v modlitbě, že je opravdu otevřený pro každého a že také byl velmi otevřený pro nové věci. On tím svým vzděláním tak byl i mezi biskupy první, kdo měl mobil, kdo začal používat notebook, kdo si zřídil emailovou adresu. Takže to je taková jeho charakteristika – otevřenost pro nové věci. Potom bych také řekl, že je právě ten, který je schopen dávat druhým čas a který opravdu člověka, kterého právě teď potká, tak ho přijímá, s tím se baví. Dalo by se říci, že je pro něj důležité to heslo: „Tady a teď“. Sice ví, že má někde být, že tam na něj někdo čeká, ale tady teď někoho potkal a tahle chvíle přítomná je pro něj důležitá. A vnímal jsem také, že vlastně všechny ty těžkosti, které s ním sdíleli lidé nebo i těžkosti, které právě naopak on měl se svými podřízenými a s dalšími lidmi, takže pro sebe nějak nesl jako podíl na Kristově utrpení, jako podíl na Kristu, který nesl kříž na Golgotu. Myslím si, že on je takový opravdu člověk, který každému věří. Je to člověk, u kterého si neumím představit, že by lhal. A tohle je ta jeho důvěra, kterou dává lidem. A ta bezprostřednost tak myslím, že je zároveň ale vlastně na něm něčím úžasným, ale zároveň jeho slabostí. Protože on vlastně každému věřil, že ho nechce nijak obelhat, že nehledí na nějaké své vlastní zájmy, protože takový je on. Ale mnohdy za ním lidé přicházeli s nějakými svými vlastními zájmy, mnohdy mu třeba neříkali pravdu a on jim prostě důvěřoval. A v té jeho pozici tak si myslím, že právě chyběla schopnost jakoby rozlišovat nebo tedy říci tomu člověku, o kterém následně zjistil, že nejednal správně nebo že nemluvil pravdu, tak mu to nějakým způsobem vyčíst nebo mu za to vyčinit. Tohle si myslím většinou on nedělal, že to neuměl. A to myslím je taková určitá slabost. Řekl bych možná ještě jiným slovem, že on je důvěřivý a bezelstný. A mnohdy za ním přicházeli lidé lstní, dá-li se to tak říci.

Máte nějakou vzpomínku spojenou s panem emeritním biskupem, která Vám utkvěla v paměti?

No tak vzpomínek mám spoustu. Pamatuji si, že třeba pan biskup býval vždycky vášnivý řidič. I když měl řidiče, tak rád si řídil sám. Rád jezdil rychle. Pamatuji si, jednou jsme jeli z Prahy. On řekl, že bude řídit. A řekl: „Budeme se modlit po cestě růženec“, takže on se předmodloval – vždycky řekl tu první část a já jsem se modlil tu druhou část. A vždycky, když jsem se modlil tu druhou část, tak jsem viděl, jak se řítíme po té dálnici a jemu klesá hlava. Tak jsem se to snažil modlit hrozně rychle a jakmile jsem se domodlil, tak on zase tu hlavu zvedl a zase se modlil tu svoji část. A já jsem se to modlil hrozně zbožně, protože jsem měl opravdu strach, že se vybouráme. A já jsem mu říkal: „Ale ty usínáš, já budu řídit.“ „Ne, ne, to je dobré.“ A zase se začal modlit a jak se domodlil, tak mu klesala hlava. Takže to byla jízda taková trochu hrůzy. Nicméně jsme dorazili dobře až do Plzně. Pak si třeba vzpomínám, že jsme měli takové teambuildingy pro zaměstnance. A ty teambuildingy bývaly jednodenní. Ale často to bylo tak, že večer předtím bylo možné přijet na to místo, kde to bylo a nějak tam společně popovídat. A on tam velice často jezdil. A byl schopen přijet s kytarou a se spacákem a tak, jako všichni ostatní, tam prostě v nějakém pokoji se na matraci vyspat. Nedělal ze sebe nic nóbl. Na to také hrozně rád vzpomínám.

Co podle Vás bylo klíčové v budování Plzeňské diecéze?

No, já myslím, že to byla jeho otevřenost vůči lidem, a nejen tedy vůči křesťanům, ale i vůči vlastně všem lidem žijícím a také vůči starostům, zastupitelstvům, hejtmanům a těmhle lidem ve státní správě, s kterými udržoval také velice dobré vztahy a styky. Pak myslím, že to bylo také to, že vytvořil velice dobrý tým relativně malý s dobrými vztahy na biskupství. V tom mu byl právě velkou oporou pater Josef Žák, kterého si vlastně vybral jako prvního spolupracovníka. Ten mu potom, nevím, možná prvních 10 let dělal toho generálního vikáře. A pak se ještě jednou vrátil, když ten následující nebo třetí v pořadí umřel – pater Falkenauer. Určitě ta dobrá spolupráce s obcemi. On, když jezdil na vizitace, tak se vždycky chtěl setkat se všemi starosty, objel všechny možné zařízení pro seniory, nejen ty „naše“ charitní, ale všechny, které tam byly. Chtěl chodit do škol a tak podobně. A jeho velkou výhodou byla také ještě znalost prostředí, protože odhaduji těch 20 let byl ve Františkových Lázních. Takže znal tady minimálně tu severní část diecéze velice dobře.

Nastaly nějaké situace, na které jste měli odlišný názor?

No, tak určitě takových situací bylo hodně. A já už jsem říkal jednu jeho slabost a myslím si, že teď zmíním tu druhou slabost, a to bylo to, že se strašně těžko rozhodoval. Že vždycky poměřoval ano i ne, pro i proti a vlastně to rozhodování odkládal pořád na nejmožnější poslední dobu. Jako kdyby chtěl ještě opravdu zvážit ty plusy i mínusy, případně čekal, jestli se dozví ještě nějakou novou informaci, která by mu v jeho rozhodování pomohla. Takže to bylo někdy náročné, že se rozhodoval dlouho. A potom to bylo často tak, že byl nakonec nejvíce ovlivněn tím, kdo s ním o té věci mluvil naposledy.

Máte ještě nějakou poznámku, nebo vzpomínku, kterou byste chtěl zmínit?

Pan biskup má rád všechno tak jako srovnané, všechno má svoje místo, všechno je v nejlepším pořádku, všechno čisté. Vždycky obdivuji, když třeba v autě má všechno setříděné, roztríděné, ví kde, co má. Vždycky hrozně také rád opravoval věci. Vždycky nosí v kapse nůž, takový ten švýcarský, kde je i takový ten šroubovák a možná ještě další nástroje vedle těch nožů. Pamatuji si, že někdy před 15 lety žehnal faru v Perninku, která byla přestavěná jako takové vzdělávací a rekreační středisko. Tak jsme se tam sešli lidé, kteří měli nějak blízko k té přestavbě. A dole v chodbě se konala taková společná modlitba, požehnání toho objektu. On pak ještě řekl: „A teď ještě projdu všechny místnosti a každou tu místnost vykropím svěcenou vodou.“ A tak jsme takto procházeli a přišli jsme v prvním patře do herny. On vezme za kliku, otvírá ji a říká: „No ale tady je uvolněná klika.“ A tak jak byl v té albě, strčil do ruky tu kroupku, kterou tam žehnal, vytáhl z kapsy ten nůž a přitáhl toho červíka v té klíce, schoval nůž a zase pokračoval dál a procházel faru a žehnal. Tak to také myslím vypovídá o téhle jeho potřebě mít všechno srovnané, možná až perfektní a tak.

Příloha č. 5: Rozhovor s p. Anderlovou

Jak vzpomínáte na emeritního pana biskupa Radkovského?

Vzpomínám na něj určitě jako na člověka velmi, velmi laskavého. Na člověka, který má radost, je vitální, je to nadšený skaut, výborně zpívá a má rád pořádek, je takový precizní. A je to matematik, statistik, proto asi má tak rád ty věci uspořádané. A zároveň musím říci, že opravdu je hluboce duchovní, že je velmi zbožný a pramení to z jeho osobní zkušenosti s Ježíšem. On je fokolarín a opravdu tato spiritualita prostupuje celou jeho osobou a živě o tom vydává svědectví. Díky němu jsem tuto spiritualitu poznala. Vlastně oni jsou zaměřeni na to přijímat Ježíše ukřižovaného každý den v každé situaci. A tohle mě na otci biskupovi hrozně oslovovalo, že on to opravdu dělal. Takže na něj opravdu vzpomínám jen v tom nejlepším. Naštěstí to nejsou vzpomínky, které by nějak skončily, pořád jsme spolu v kontaktu, samozřejmě už ne tak úzkém, ale když je něco zapotřebí, tak se na něj vždycky ráda obrátím a myslím, že když on potřebuje, tak se také neostýchá, ale on ho třeba tolik nepotřebuje tak jako já.

Na čem jste s panem biskupem spolupracovala?

Jak jsem už uváděla, tak já jsem byla vlastně taková ta jeho kancelářská síla. Takže byla to hlavně ta každodenní administrativa. To znamená nejvíce asi tedy korespondence a přijímání návštěv a ta běžná agenda. A co se týče spolupráce opravdu na nějakých projektech, tak v rámci diecéze to byly oslavy výročí založení a bylo to 15. výročí a 20. výročí založení diecéze. A pak jsem vlastně byla zapojená do příprav oslav jeho narozenin 70. a 75. Nevybavila jsem si žádné okázalé události jako navenek. Ani moje práce nespočívala v řízení bohoslužeb, což je právě ta spolupráce, kterou lidi vidí z venku. Tím pádem taková šedá myška v kanceláři, ale spokojená.

Jak Vás spolupráce s panem biskupem ovlivnila?

No, jak už jsem trochu nastínila, tak ta jeho osobnost je velmi inspirativní. A myslím si, že asi co mě nejvíce oslovilo a nějakým způsobem snad ovlivnilo je, že pan biskup nikdy nikoho nepřehlédl. Ať už přišel jakýkoliv člověk, tak mu vždycky věnoval pozornost, vždycky ho vyslechl a projevil mu účast na tom, co ten člověk prožíval. A když třeba přišla vícečetná rodina, tak každému z nich, i dětem, prostě podal ruku a aktivně ho pozdravil, oslovil. Takže asi nejvíce v tomto, na té osobní úrovni.

Jaký je podle Vás pan biskup?

Takže řekla bych, že otec biskup ve své osobě hodně odráží boží milosrdenství. A svým způsobem je takový papež František v našem měřítku. Nejen tím jménem, ale právě i tím přístupem, že je takový lidový a normální. A když o něco jde, když někde vnímá nějaké dejme tomu bezpráví, tak se dokáže postavit na stranu těch slabších. Řekla bych, že Bůh je spravedlivý a milosrdný a svou spravedlnost projevuje milosrdenstvím. A u otce biskupa Františka rozhodně také převažuje to milosrdenství.

Máte nějakou vzpomínku spojenou s panem biskupem, která Vám utkvěla v paměti?

Jednu takovou zkušenost, které si považuji. Jak už jsem zmínila, že otec biskup je fokolarín, tak vlastně součástí té spirituality je, že ženy jsou v církvi brány vážně, že mají svoji roli. To není spiritualita, která by byla klerikální. No a jednou se stalo, už jsem tady trochu naznačila, že jsem nikdy s ním neabsolvovala ty výjezdy na bohoslužby nebo tak, ale jednou ano. A to bylo, když kolega ceremoniář zrovna nemohl se účastnit jednoho biřmování ve Spáleném Poříčí. Já už si přesně nepamatuji, kdy to přesně bylo, ale vím, že to bylo v rozmezí let 2006–2010. Biřmování to je věc, kdy biskup potřebuje asistenci, kdy potřebuje, aby mu tam někdo držel mitru, berlu – na to jsou zapotřebí dva ministranti, pak křížmo. Takže těch lidí u toho je více. A je zapotřebí, aby jim někdo dával pokyny, vzhledem k tomu, že to farář nedělá každou neděli, tak ti ministranti nemohou vědět co a jak mají dělat. No, a tak nějak ze žertu vzešlo, že bych se toho mohla ujmout. A on to normálně udělal. Vzal mě s sebou, oblékla jsem se do ministrantského, vzala jsem si tedy pořádné podpatky, aby bylo vidět, že nejsem kluk. A měla jsem takový tahák, takový papírek. A pan biskup se tvářil naprosto důstojně, že všechno je tak v pořádku, jak to má být. Já jsem vždycky přišla, nasadila jsem mu tu mitru, pak jsem si ji zase vzala. Klukům, co tam pomáhali, jsem vždycky řekla pokyn, co mají dělat. Myslím si, ale nevím, že žádný jiný biskup by na toto nepřistoupil.

Co podle Vás bylo klíčové v budování Plzeňské diecéze?

Mně v tehdejší době, když vznikla Plzeňská diecéze, bylo 10 let a ani jsem tady nebydlela. Takže nemohu říci v tuto chvíli. Ale trošku jsem pronikla vlastně do dění v diecézi a fungování. A myslím si, že právě velký podíl na tom má právě ta zkušenost otce biskupa s živým společenstvím skrze společenství Fokoláre. Že on vlastně už ve Františkových Lázních žil víru v Pána, předávání evangelia právě skrze malá společenství. A i v tady té naší společnosti sekularizované, v diecézi, která je fakt chudá i takto na lidi, tak on v tom

spatřil cestu, jak opravdu víru předávat. A byl v tom odvážný. O toto se opřel s přesvědčením, že prostě tímto způsobem Pán nebo lidé tímto způsobem Pána opravdu zakouší, a tím pádem mohou předávat dále. A uvěřil tomu, a proto podnikl kroky, jako například že usiloval o to, aby sem přišli trapisté a založili klášter v Novém Dvoře, aby prostě to opravdu všechno stálo na modlitbě. Pozval sem komunitu, do které patřím já, to je Koinonia Jan Křtitel a my si toho moc vážíme, protože opravdu oceňujeme odvahu otce biskupa, který když zval našeho zakladatele, aby přišel sem do diecéze – on mu řekl: „A proč?“ a pan otec biskup na to odpověděl: „Protože nechci vidět pohřeb katolické církve.“ A prostě tomu uvěřil. A stejně vlastně tak usiloval o to, aby tady působili obláti. Ty tady nějakou dobu byli a pak odešli a vlastně se mu podařilo získat je zase sem zpátky. On usiloval i o další spirituality, ale třeba se to nepodařilo, aby přišly. Ale rozhodně podporoval s Josefem Žákem duchovní obnovy v takových těch malých skupinách, které opravdu vytváří to fokoláre, to ohniště, to ohnisko jednak živých vztahů mezi sebou, ale hlavně tak, aby ty lidi byli napojeni na Pána a mohli takhle evangelizovat, předávat víru. Navíc díky svým zkušenostem dokázal nebo jeho náhled byl takový, že život má navrch, že život má přednost. Nejdřív se prostě život musí rozvinout a teprve pak nějak strukturovat. To bylo určitě naprosto základní také při rozjždění diecéze.

Nastaly nějaké situace, na které jste s panem biskupem měli odlišný názor?

Naštěstí v zásadě nenastaly nebo nenastávaly. Ale na jednu jsem si tedy vzpomněla. A bylo to v souvislosti, jak jsem naznačila, že otec biskup je právě hodně milosrdný a staví se na stranu těch, kterým třeba nikdo nevěří nebo jsou nějakým způsobem diskvalifikováni. No a v jednom takovém případě jsem měla pocit, že určitá strana tohoto trochu zneužívá, že na to trochu hřeší. A viděla jsem to prostě z jiného pohledu, protože se k němu nedostaly nějaké informace. Ale já jsem měla potřebu mu to říci a upozornit ho na to, že to tak není. Tak on byl trochu překvapený, že jsem takhle vystoupila, když jsem v podstatě nikdy se neprojevovala nějak nesouhlasně. Musím tedy říci ale, že byl takový frajer, že po pár dnech se k tomu ještě vrátil a řekl mi, jestli mu ještě jednou v klidu mohu znovu vysvětlit, jak to tedy vidím. Tak to tedy klobouk dolů.

Máte ještě nějakou poznámku, připomínku, kterou byste chtěla zmínit?

Mám takovou jednu docela legrační příhodu. Otec biskup vždycky velikonoční a vánoční přání podepisoval ručně. Nebo vždycky, nějaký čas odolával našim návrhům nechat to vytisknout i s podpisem. No prostě vždycky přišel nějaký den, kdy následovalo 400 podpisů

ručně. No a samozřejmě v běžném programu dne na to nebyl moc prostor, takže to zbývalo na večer. No a jednou se to sešlo, že mi řekl: „Hele já si to vezmu domů a podepíšu to doma.“ Tak jsem šla s ním a řekla jsem, že on to bude podepisovat a já to budu skládat a už rovnou obálkovat. Takže taková dobrá manufaktura, taková spolupráce. A pan biskup řekl: „Co kdybychom si k tomu něco pustili, ať tady nejsme na sucho.“ Pustil k tomu komedii o dvou lupičích a ti lupiči byli přestrojený jeden za biskupa a druhý za jeho sekretáře. To bylo fakt stylové.

Příloha č. 6: Rozhovor s p. Smolkovou

Jak vzpomínáte na emeritního pana biskupa Radkovského?

Na emeritního pana biskupa Mons. Františka Radkovského vzpomínám jako na člověka, který přistupoval (i stále přistupuje) k člověku s otevřeným srdcem. Člověka moudrého, trpělivého, laskavého, skromného, pokorného, pozorného

Na čem jste s panem biskupem spolupracovala?

Při vzniku diecéze (31.5.1993) mi bylo dopřáno poznat biskupa Mons. Františka Radkovského, a dokonce jsem mohla být v týmu jeho spolupracovníků již od počátku, kdy otec František převzal úřad prvního biskupa. Pan biskup byl uveden do úřadu v sobotu 10.7.1993 a v pondělí jsme se setkali v jeho pracovně, abychom na první poradě se domluvili, „jak začít“. Nikdo z nás neměl zkušenost s vedením nově založeného úřadu. Setkali jsme se stavebním technikem pan Janem Kašem, paní Marií Dubnickou, panem Ing. Josefem Kašem, který měl na starosti pastorační činnost v nově vzniklé diecézi. Bylo třeba např. založit účet biskupství a jiné záležitosti. S paní Dubnickou jsme pracovali v sekretariátě pana biskupa. V té době se budova přestavovala. Přicházeli noví lidé, kolegové na nově vznikající oddělení. Generálním vikářem byl jmenován P. Josef Žák, kancléřem se stal P. Václav Škach, lidé velmi moudří, laskaví, trpěliví, se smyslem pro humor. Biskupství je „zvláštní úřad“, kde je třeba skloubit „přirozeno“ i „nadpřirozeno“. Úřad musí fungovat podle civilních zákonů, jako jiné úřady, ale současně je třeba, aby byl prostoupen lidskostí, pochopením, porozuměním, a pokud možno i pomocí. Zde jsem vnímala, že pan biskup byl našemu městu a církvi v Plzni dán jako zvláštní Boží dar.

Jak vás spolupráce s panem biskupem Radkovským ovlivnila?

Spolupráce s člověkem – nadřazeným, kterého si vážíte. Za jeho „vyzařování víry v to, že existuje Boží řešení, ať se děje, co se děje. Že Bůh je ten hlavní režisér. Že tajemství života každého jednotlivého člověka je pro pana biskupa důležitější než jeho vlastní představy a plány.“ Působilo to na mou práci tak, abych ji udělala, jak nejlépe umím. Pan biskup je velmi precizní a pečlivý, a o to mi více mrzelo, když se něco nepodařilo, jak si pan biskup představoval. I přes to laskavě na chybu upozornil. Spolupráce mi ovlivnila hlavně v tom, že nezáleží, jakou práci děláte, ale s jakou pečlivostí, trpělivostí a radostí.

Jaký je podle vás pan biskup?

Je velmi otevřený světu a lidem v dobrém slova smyslu. Je velmi vzdělaný v rychlém technickém vývoji, kterou doba přináší má zájem o nové technologie, které používá při své práci a službě lidem. Je otevřený ke všem generacím – mladé povzbuzuje, aby měli odvahu jít proti proudu a nebáli se čelit výzvám života. Služba potřebným (nemocným a lidem starším) nasloucháním a povzbuzením – dodnes je prezidentem Diecézní charity Plzeň. Pan biskup naslouchá a vytváří přátelské ovzduší pro jednání.

Máte nějakou vzpomínku spojenou s panem biskupem, která Vám utkvěla v paměti?

Vzpomínek je hodně. Jedna z nich je, když byl uváděn do úřadu plzeňského biskupa, před odchodem do katedrály poklekl před svým otcem, aby mu udělil požehnání. Byl to pro mě hluboký zážitek – „kdy nebe se dotýká země“. Rád zpívá a hraje na kytaru. Na biskupství bývala společná jídelna, když měl někdo narozeniny, pan biskup vzal kytaru a zpívali jsem oslavenci, když byl někdo ze spolupracovníků vážně nemocný, zatelefonoval mu, povzbuzoval ho i jeho blízké.

Co podle vás bylo klíčové v budování Plzeňské diecéze?

Snah o založení biskupství v západních Čechách bylo v historii vícero. První snaha byla založit diecézi v Kladrubech u Stříbra v roce 1392 králem Václavem IV.

Poslední již úspěšná snaha byla v roce 1993 a podstatné v této věci bylo, že do církevních záležitostí nevstupovala státní moc.

Plzeňská diecéze je poměrně malá, navíc s problematickým územím v pohraničí. Vznikla oddělením části území Arcibiskupství pražského, Biskupství českobudějovického a litoměřického. V době vzniku se skládala z 324 farností. Postupně se farnosti spojovaly, například tam, kde nebyli věřící. Toto spojování (slučování) proběhlo v několika fázích. Největší sloučení farností proběhlo k 31. prosinci 2004. Od 1. ledna 2005 měla Diecéze plzeňské 71 farností. K dnešnímu dni tvoří diecézi 66 farností.

Nastaly nějaké situace, na které jste měli odlišný názor?

Otce biskupa jsem si vážila jako autoritu a pracovních jednání – kurie – jsem se neúčastnila. V jednání se mnou byl velmi lidský, vstřícný a nikoho nepřehlížel. Každý člověk byl pro něj důležitý. Svůj názor dovedl vysvětlit a současně vyslechl názor druhé strany a přemýšlel o něm, diskutoval. Své rozhodnutí dovedl vždy jasně a srozumitelně obhájit.

Máte ještě nějakou poznámku, vzpomínku, kterou byste chtěla zmínit?

Dnešní doba je „zvláštní“, ale emeritní biskup František je nám stále příkladem v tom, co dnes papež František stále připomíná. Totiž vstupovat se srozumitelným svědectvím víry do občanského života jako Kristu a mít srdce otevřené pro všechny lidi.

Příloha č. 7: Emeritní plzeňský biskup František Radkovský

Převzato z: Musica sacra. Patron festivalu – Mons. František Radkovský, biskup plzeňský.

In: *musicasacra-festival.eu* [online]. 2015 [cit. 13. 4. 2021]. Dostupné z: <http://www.musicasacra-festival.eu/patron-festivalu-mons-frantisek-radkovsky-biskup-plzensky>

Příloha č. 8: Poutní mše svatá v Mariánských Lázních

Poutní mše svatá v Mariánských Lázních celebrována Františkem Radkovským

Převzato z: PIKRTOVÁ, Soňa. V Mariánských Lázních celebroual poutní mši svatou P. František Radkovský. In: *bip.cz* [online]. 17. 8. 2020 [cit. 13. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.bip.cz/cs/novinky/2020-08-v-marianskych-laznich-celebroval-poutni-msi-svatou-p-frantisek-radkovsky>

Příloha č. 9: Tomáš Holub a Krzysztof Dędek

Nástupce v úřadu biskupa Plzeňské diecéze Tomáš Holub a bývalý generální vikář Krzysztof Dędek

Převzato z: OUŘEDNÍKOVÁ, Alena. Nový generální vikář Krzysztof Dędek: původně chtěl do Afriky. In: *katyd.cz*. [online] 28. 6. 2016 [cit. 13. 4. 2021]. Dostupné z: <https://www.katyd.cz/clanky/novy-generalni-vikar-krzysztof-dedek-puvodne-chtel-do-afriky.html>

